

בעזרת השם יתברך

ספר

מקוה ישראל ה'
חלק ג'

פרקים י"ד - מ"ב

בו יבואר שטהרת המקוה שמטהר את הטמאים
הוא יסוד קדושת ישראל וטהרתן, גם יבואו בו
דברי התעוררות לבאר גודל הפגם המגיע לנפש
וגוף האדם הנכשל בהם חס ושלום, והתועלת
בזה ובבא למי שנזהר ונשמר בטהרת המקוה
כהלכתה - עוד יבואר בו איך שהאבות הקדושים
ובעלי השלחן ערוך וכל הצדיקים איך מסרו נפשם
על קדושת וטהרת המקוואות

מלוקט מדברי חז"ל בש"ס בבלי וירושלמי, זוהר
הקדוש תיקונים, וספרי הראשונים, ספרי קבלה,
וספרי בעש"ט הקדוש ותלמידיו.

תקוותינו כי דבריהם הקדושים יעשו רושם בלבבות
בני ישראל, וזה יהיה פרי עמלינו להסיר המכשלה
הזאת מבתי ישראל בכל מקום שהם

פרק י"ד

בו יבואר שהרוצה ליכנס בעבודת השם יתברך ולהיות ירא שמים באמת צריך להיות זהיר בטבילת עזרא - אי אפשר להגיע לאמיתה של תורה בלי טבילת עזרא - חיובו על פי הדין - מעיקר הדין אסור בעל קרי בתורה ותפלה - אם אינו טהור מעכב את התפלה - יעסוק בתורה אחר טובלו במקוה - גילוי מן השמים שדבר זה גורם אריכות הגלות - לפחות השליח ציבור יטבול במקוה - המבטלו ביטול מצות עשה והמקיימו מקרב את הגאולה

בשם כבוד אדמו"ר מוהרי"י זצלה"ה (החווה מלובלין זצ"ל) יראת ה' טהורה עומדת לעד, כי האדם הרוצה ליכנס בעבודת השם יתברך ולהיות ירא שמים לאמתו, צריך לשמור טבילת עזרא בלי לעבור בעת הצורך כאשר העיד הרמב"ם הגם שכתב בספרו על פי הלכה שאין חיוב כל כך לשמור טבילת עזרא, מכל מקום כתב שמימיו לא ביטל טבילת עזרא, וביותר לתפלה צריך האדם לטבול עצמו כדאיתא בתוספות מסכת חולין פרק כל הברש בשם רבינו חננאל הגם שבטלו לטבילת עזרא מכל מקום לתפלה לא בטלו וצריך האדם הירא לשמור זאת שלא יעבור חס ושלוש על זה.

(אור לשמים, פרשת ראה)

להיות זהיר בטבילת עזרא

אי אפשר להגיע לאמיתה של תורה בלי טבילת עזרא

איתא בגמרא (ברכות דף כ"ב עמוד א') תניא רבי יהודה בן בתירא הי' אומר אין דברי תורה מקבלין טומאה וכו' שנאמר (ירמ"י כג, פט)

הלא כה דברי כאש נאום ה', מה אש אינו מקבל טומאה אף דברי תורה אינן מקבלין טומאה, והיינו דבטלוהו לטבילת עזרא. אמנם איתא עוד שם תניא והודעתם לבניך ולבני בניך (דברים ד, ט) וכתוב בתריי יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב, מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע, מכאן אמרו בעלי קריין אסורים לקרות בתורה ובנביאים ובכתובים, ולשנות במשנה וגמרא ובהלכות ובאגדות, עד כאן. ומזה דאף על פי דבטלוהו לטבילת עזרא מכל מקום אי אפשר להשיג ולכוון לאמיתה של תורה שניתנה באימה וביראה וברתת ובזיע, אם לא שיטהר האדם את עצמו ויקבל על עצמו עול מלכות שמים באימה וביראה ויעסוק בתורה לשמה, וכל זמן שלא טהר האדם את עצמו לא יוכל להשיג אפילו אפס קצהו מנועם עריבות ומתיקות התורה אשר כל חפציך לא ישוו בה, ולא יוכל להגיע לעומק הדברים להבינם על בריים מאחר שהמה ניתנו באימה וביראה וברתת ובזיע.

(תפארת צבי, על הגדה של פסח)

חיוב על פי דין לטבול טבילת עזרא

והנה הספרים הקדושים החמירו מאוד בטבילת בעל קרי גם בזמן הזה, ועיין בספר מאור ושמש פרשת אמור דאם הוא לומד או מתפלל ואינו נזהר בטבילה זו אי אפשר להגיע לגופי תורה ומצות, ואם הוא לומד ספרי קבלה והוא בלתי טהור יוכל לבא לידי אפיקורסות, עיין שם.

החולה צריך לדרוש בספרי הרפואות

והנה לכאורה הלא פסקינן בשולחן ערוך אורח חיים דבטלוהו לטבילת עזרא, וכי מי שאינו הולך בדרכי החסידות רק מקיים דברי השולחן ערוך אורח חיים וכי אינו טוב, אך זה אינו דודאי מי שמקיים דברי חכמים חכמי השולחן-ערוך נקרא

קדוש ואורח חיים פן תפלס נעו מעגלותי לא תדע. אך הענין נראה לפי עניות דעתי על פי מה שכתב הרמב"ם (פרק ד' מהלכות דעות) איך יתנהג האדם איזה מאכל יאכל ואיזה משקה ישתה וכו', ואחר כך אמר כל המנהיג עצמו בדרכים אלו אני ערב לו שאינו בא לידי חולי כל ימיו, ובמשנה שאחריי כתב כל אלו שאמרנו אינו אלא לבריא אבל החולה או מי שנהג מנהג רע שנים רבות יש לכל אחד דרכים אחרים, כמו שנתבאר בספרי רפואות עיין שם.

הנה כמו כן ממש הוא ענין דידן, דהנה השולחן ערוך אורח חיים מתחיל בדיני השכמת הבוקר ואחר כך איך יתעטף בציצית ויניח תפילין, ויקרא קריאת שמע ויתפלל ואחר כך איך יתנהג עצמו בדיני משא ומתן וסדר אכילה, ותפלת מנחה ומעריב והנהגות הלילה, ודיני שבת ויום טוב, ואם כן בודאי מי שנוהג עצמו כסדר הזה אינו צריך לשום ספרי הרפואות (היינו ספרי החסידות) ובטוח הוא שלא יחלה, אבל מי שהוא חולי מכבר אז בודאי צריך לדרוש בספרי הרפואות כמו שכתב הרמב"ם זכרונו לברכה הנזכר לעיל.

וחוץ לזה יש כמה דעות בהפוסקים הראשונים שלא בטלו לטבילותא רק לדברי תורה אבל לא לתפלה, וכן כתב בסידור היעב"ץ דהעיקר שלא בטלו, וכן הרמב"ם זכרונו לברכה אף על פי שכתב בספרו הגדול שבטלו לטבילותא, מכל מקום באגרת הביאו בתלמידי רבינו יונה פרק מי שמתו ובראשית חכמה פרק י"א משער האהבה והשלייה בשער האותיות, שמעולם לא ביטלו.

דבר תורה חייב אדם ליטהר מטומאת קרי

דבר תורה חייב אדם ליטהר מטומאת קרי בכל מקום ובכל זמן, ואסור לשהות בטומאתו אפילו שעה קלה כמו שכתוב קדושים תהיו וכו'.

(סידור היעבי"ץ הנהגת הבוקר, סדר בע"ק אות א')

מעיקר הדין אסור בעל קרי בתורה ותפלה

פעם אחת דיבר רבינו הקדוש (הרב הקדוש ר' מרדכי מנאדבורנא זצוקללה"ה) ואמר בעל קרי אסור בתורה ותפלה, אף על פי שבשולחן ערוך כתיב שדברי תורה אינן מקבלין טומאה, הענין הוא מחמת שבעלי השולחן ערוך היו בעלי רוח הקודש והבינו שיהי' דור חלוש מלטבול ואם יאסרו הלימוד והתפלה, תורה מה תהא עליי, על כן פסקו כך, אבל דעו שאמת הוא שבעל קרי אסור בתורה ותפלה וכו'.

(מאמר מרדכי, דף כה.)

בעל קרי אסור להתפלל

בסימן "קדש ורחץ" שבעל ההגדה סידר לנו, רמז לנו ענין סדר התפלה, אשר מקודם צריך האדם להכין עצמו, על דרך הכתוב "הכון לקראת אלקיך", ואחר כך לטבול עצמו בטבילת מקוה, כי בעל קרי אסור להתפלל, והעיקר שלא יהי' כטובל ושרץ בידו, רק לעקור שורש הרע שבקרבו ובעזיבת החטא לגמרי, ואחר כך לראות שפלות עצמו וכו' ואז אחר עשות כל הדברים האלו בוודאי תפלתו תעלה לרצון ויוכל להתפלל במחשבה זכה וכו'.

א) בספר אור ישראל השלם פ"ג אחר שמאריך בענין טהרת המקוואות, מסיים, שהאינו נוהר בחומרת כשרות המאכלים ובשמירת הברית לא רק שטובל ושרץ בידו, אלא טובל ושרץ בתוכו, עכל"ק. ועיין עוד ראשית חכמה שער האהבה פרק י"א.

אמרי נועם, על הגדה של פסח)

בעל קרי אסור להתפלל קודם טבילה

בעל קרי אסור להתפלל (ואסור בקריאת שמע אפילו בהרהור) וללמוד תורה נביאים כתובים, משנה גמרא הלכות ואגדה וכו', ואין עולה מטומאתו אפילו אחר כמה שנים עד שיטבול.

(סידור היעבי"ץ (הנהגת הבוקר סדר בעל קרי אות ה')

יש ליזהר מאד בטבילה אחר תשמיש או כשראה קרי רחמנא ליצלן והמדקדקים הולכים למקוה תיכף ומיד בקומם, ואין מוציאים מפיהם שום דברי קדושה קודם הטבילה כשצריכין לטבול. [ובהג"ה, פשוט שלא יאמרו הברכות בטומאה דלא גרע מדברי תורה, וגם שלא להשהות הטומאה על עצמן] ואומר אני כי אפילו כשאינו צריך למקוה וטובל קודם התפלה הוא ענין גדול מאד.

(משמרת שלום, סימן ב' סעיף א')

צריך ליזהר מאד בטבילת עזרא

ליזהר מאד בטבילת עזרא ויתפלל וילמוד הכל בטהרה, ואם הוא אנוס שלא יוכל לטבול לא יבטל מתורה ותפלה עבור זה כי השוכן אתם בתוך טומאתם כתיב, ואם חס ושלוס אירע מקרה בשוגג תיכף יטבול עצמו, ויתענה וכו', ואם ירצה לעשות תשובה בשלימות אזי בטבת ושבט ראשון הבא עלינו יטבול עצמו בכל יום, ויעמוד במים קרים ערום עד צווארו כמו חלק ששית מן השעה.

(הנהגות הגאון הקדוש בעל הישמח משה זכרנו צדיק וקדוש לברכה)

אם אינו טהור מעכב את התפלה

הנה הטהרה על ידי הטבילה הוא סיוע גדול לידבק האדם נפשו באלקיו ובעבודתו, שבהיותו טמא הטומאה מטמטמת לבו של אדם, ועיקר האהבה והדבקות תלוי בטהרת הלב מהמחשבות

הזרות כמו שכתב דוד המלך עליו השלום לב טהור ברא לי אלקים, וכן כתב רבינו תם עליו השלום בספר הישר (שער י"ג) כי טהרת הגוף יחדש טהרה בנפש, ובהיות הגוף טמא בוודאי יגיע קצת פגם לנשמה, ואי אפשר שיכוון כראוי בלי שתבלבלו מחשבה אחרת ותפרידהו משורש העליון שהרי הוא נפרד על ידי הפגם שבנשמתו כו' וכן כתב בספר החסידים שאחד מהדברים המעכבים את התפלה שלא תהי' תפלתו נשמעת הוא אם אינו טהור, וכפי סברת התוספות שסוברין דלתפלה צריך טבילה וכו' תפלה היא בקשת רחמים ותחנונים וצריך כונת הלב ובהיותו טמא בוודאי תתבלבל כונתו ולכן צריך לזוהר בה וכו'. והבן בזה מה שכתוב מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל דהיינו טהרת נשמותיהם הדבקות בשמו, נמצא הטובל הוא דבק בהוי"ה ממש לטהר גופו ונפשו, גופו במים ונפשו ברוחניות השם השורה שם ובזה לא יזיקוהו אפילו יהיו המים קרים, כי מאחר שהוא דבק בהוי"ה אי אפשר שיבוא לו היזק כמו שכתב המשורר אומר לה' מחסי ומצודתי וגוי, כי הוא יצילך מפח יקוש דהיינו צנים ופחים, ונכון גם כן להרהר בתשובה כו'.

(ראשית חכמה, שער האהבה פרק י"א)

יעסוק בתורה אחר טובלו במקוה

וזהו כי יהי' בך איש אשר לא יהי' טהור מקרה לילה וגוי ירחץ במים (דברים כג, יא), שאירע לו מקראות של שפלות וחטאים חלילה הנקראים לילה, דהיינו שאין גופו טהור לגמרי שיהי' נשמר מטומאת קרי חס ושלום, ורחץ במים רמז להתורה הקדושה הנקרא מים, וגם מים כפשוטו שיעבור בתורה בטהרה בטובלו במים כנזכר לעיל.

(נועם אלימלך, פרשת כי-תצא)

נוהגת לתפלה גם בזמן הזה

לטבול לעת הצורך תיקון גדול הוא, וטבילת בעל קרי נוהגת לתפלה בזמן הזה.

(אור צדיקים)

מי שיכול לטבול ואינו טובל וודאי הוא נגד רצון חכמינו זכרונם לברכה

ובשאלות ותשובות מן השמים לר"י מקורביל בעל התוספות זכרונו לברכה כתב **ששאל על זה מן השמים והשיבו לו הלא תפלה במקום עבודה, ואפשר טמא ומקריב קרבן וכו' ודבר זה גורם אריכות הגלות, וסיים לפחות השליח ציבור יטבול במקוה עיין שם.** והגם דפסקו בשולחן ערוך דבטלו לגמרי אף לתפלה דכן דעת כמה פוסקים זכרונם לברכה, וודאי דהדין עמם ורוח ה' דבר בס', דבדורות אלו לא סגי בלאו הכי, כי מעורבים אנחנו וכו' ואם הי' אסורים בדברי תורה ותפלה וודאי דעת לנבון נקל דהוה נפיק מיניי חורבא, אבל וודאי מי שהוא בעירו ויכול לטבול ואינו טובל ודאי הוא נגד רצון חכמינו זכרונם לברכה דהם לא התירו אלא מדוחק, וגם ביטול מצות עשה כמו שכתוב, וגורם אריכות הגלות כמו שכתב בשאלות ותשובות מן השמים והוא לא על דבר דבעתים הללו המקואות טובים.

(משמרת שלום, סימן ג' סק"א)

פֶּרֶק ט"ז

בו יבואר שמי שהוא ירא שמים אינו מזכיר שם ה' קודם הטבילה - ד' מאות כתות הטומאה שורה על אדם הטמא - על ידי המקוה הטומאה נפרדת ממנו - אין זו ממדת החסידים להישאר בטומאתן - מי שיש לו יראת שמים ירגיש בעצמו תוספת טהרה - המחמיר בה נקרא קדוש - בעל תשובה צריך להרבות בטבילות

ידוע שחמורה טומאה היוצאת מגופו, ולכן לו בכח יגבר לטבול לקריו וכו' והאיש הירא את ה' ירא וידחל מלהזכיר שם ה' האיום והנורא בעוד טומאתו בו, ועל הנהור נאמר כי מכבדי אכבד.

(פלא יועץ, ערך טהרה)

כשנטמא לא יזכור שום דבר שבקדושה עד שיטבול

כשאדם נטמא לא יתכן שיזכיר שום דבר קדושה הגון, על כל פנים יתנהג בנתינת תשעה קבין ובפרט לקריו, והנהור מטומאת קרי נקרא קדוש, כדאמרינן בגמרא קדוש הוא, מנא ידעה שלא ראתה קרי על סדינו.

(ספר חסידים)

ד' מאות כתות הטומאה שורה על אדם הטמא

דע כי מסורת קבלה היא בידינו מחכמי אמת שארבע מאות כתות הטומאה שורה על הטמא, וכדי להעביר אותן הכוחות של רוח הטומאה צריך ארבעים סאה מים, ועם שהאדם הוא מורכב מארבע יסודות אין טהרתו אלא במים, והטעם מפני

שהטומאה הוא רוח כאומרו ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, והרוח אין בטבע ליכנס בתוך המים, וכשהטמא נכנס בתוך המים נשלך ממנו אותו רוח הטומאה, ולכן הצריכו רבותינו זכרונם לברכה לטמא ליכנס במים כל גופו שאפילו אם נשאר ראש שיעור אחד חוץ למים לא נטהר, שמשם נאחזת כל הטומאה וחוזרת ושורה על הגוף **ובהתחברות ארבעים סאה יסורו מעליו כל הארבע מאות כחות הטומאה, והיינו סוד ארבע מאות איש עמו הנזכר בזוהר.**

(חסד לאברהם, מ"ב נהר נ"ט)

על ידי המקוה הטומאה נפרדת ממנו

המקוה מטהר על ידי שהמים מקיפים את האדם מכל צדדיו אין להטומאה מקום להתחזק בו ונפרדת ממנו.

(תפארת שלמה, ליום הכפורים)

אין זו ממדת החסידים להישאר בטומאתו

שנטבול במי מקוה ואז נטהר וכו', ואין זו ממדת חסידים ואנשי מעשה להיותם מטמאין בטומאתו, **כי הטומאה מאוסה והטהרה אהובה, ונפשו של אדם מתעלה ומזדככת בטהרה.**

(ספר החינוך, מצוה קע"ה)

מי שאינו טובל נחשב כבהמה

אפילו בזמן הזה אסור לאדם להתפלל ולומר דברי תורה עד שיטבול כי כבר קבלוהו לחובה, ומי שאינו טובל נחשב כבהמה שאין בה דעת והרגשות חיות אלקות.

(זוהר חי, חלק א' דף ר"יא עמוד ב')

מי שיש לו יראת שמים ירגיש בעצמו תוספת טהרה

נודע ענין טבילת מקוה שהוא גדול ורם ונשא למאוד, וחלילה וחלילה להקל בה, ובמסכת ברכות (דף כ"ב) אמרו זכרונם

לברכה מי שמחמיר בה מאריכין לו ימיו ושנותיו, ואשרי לאדם שיוכל לשמור ולהזהר בזה, כי רבינו האר"י זכרונו לברכה כתב **שראש כל השגות היא טבילת מקוה, ומי שיש לו קצת יראת שמים ירגיש בעצמו תוספת טהרה אחר טבילה בעזרת השם יתברך**, על כן יחשוב תחבולות ועצות וישתדל מאוד באיזהו אופן שיהי שלא לבטלה אף שהוא במקום שאינו באה לו בנקל, כי לפוס צערא אגרא. ולא ישמע לקול המקילים בזה באומרם כי הדורות חלושים, שקר וכזב הוא כי שומר מצוה לא ידע דבר רע, והרמב"ם זכרונו לברכה לא ביטלה מימיו וכל ספרים הקדושים מפליגים בזה מאוד.

ונראה בחוש כשצריך אדם לטבול אזי קודם הטבילה אינו צלול בדעתו ונראה לו כמשא כבד יכבד עליו, ולאחר הטבילה נהפך לאיש אחר וכאילו פורק מעליו עול משא כבד, בא וראה מה שכתב הכלבו שהגאון רבינו יעקב נ"ע לא התפלל קודם טבילת מקוה, ובאמת לא פסקינן כמותו בשולחן ערוך אורח חיים מכל מקום תוכל לשער כמה עצום ונשגב ענין זה, והבא לטהר מסייעין לו שלא יהיה לו מונעים ועיכובים, ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו.

(משפט צדק, תהלים)

המחמיר בה נקרא קדוש

והנה הרואה יראה כמה גדול מעלת הנוהג בטהרת הגוף, וכמה הפליגו בה בהך טבילת עזרא תנאים ואמוראים הקדושים, שאמרו בירושלמי שהחמירו בה יותר מבשאר טומאות להצריך מים חיים, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה כל המחמיר מאריכין לו ימיו ושנותיו עיין במסכת ברכות כ"ב, ובירושלמי מוסיף בה "לטובה", ועכשיו גם אחרי שבטלה איכא דעת

הרייף דלתפלה לא בטלחה, והרמב"ם זכרונו לברכה כתב (הביאו רבינו יונה בברכות שם) שמעולם לא ביטל טבילה זו, ועיין בכסף משנה פרק ד' מהלכות קריאת שמע הלכה ח' שכתב שמאליו נתבטלה, על כן המחמיר נקרא קדוש, ואשרי למי שמרגיל בה מנעוריו שאז לא תכבד עליו.

(חתן סופר, שער טהרת ידים פרק ד')

יטבול אפילו יתבטל מתפלה בציבור

והנה פשוט מאד אצלי, אפילו על ידי טבילה זו יתבטל תפלה בצבור יותר טוב להתפלל בטהרה, ובפרט כי לכמה רבנותא הוא איסור גדול, ובפרט כי ידוע כי כשאינו טובל אינו יכול לכוון דעתו לתפלה מי שנוהג בטבילה, והוא פשוט אצלי יותר מביעתא בכוחתא.

(משמרת שלום (סימן ב' סק"א)

בעל תשובה צריך להרבות בטבילות

מי האיש החפץ חיים הנצחיים איך חיד אוכל יטעם לו וערבה שנתו עליו, כמו שער בנפשו שלא היי נזהר בכובד העון הזה וכו', ואחר החרטה וקבלת הגדר יסגף את עצמו סיגופים כנ"ל וירבה בטבילות והבא לטהר מסייעין אותו, כי א-ל חפץ חסד הוא יכבוש עוונותיו על ידי התשובה, אך כתוב בספרים שהתלמיד חכם אין צריך לסגופים גדולים כל כך, אך שיוסיף על למודו ותדר שנתו מעיניו לקצר בשינה בכל מה דאפשר, וירבה בטבילות ולבו דזה עליו כל הימים בדאגה על העבר כמה שהכעיס לבוראו יתברך שמו ויתעלה, ועל ידי זה יעלה תרופה למכתו.

(יסוד ושורש העבודה, שער המים פרק ג')

האנשים המלעיגים על זה הם סכלים גמורים

והנה אחר הדברים האלה התבונן אחי היקר מה המקוה עושה, אשר לבו דוה עלי בשמעני איזה בני אדם יושבי חשך המלעיגים על זה, ואפילו מטבילת עזרא הם לועגים כי המה חכמים בעיניהם באמרם כי בטלוח לטבילתה, והנה הגם שכן הלכה, עם כל זה ככסיל בחשך המה עושים משני פנים, האחד כי אף שבטלוח לתורה שאין מקבל טומאה, אבל לתפלה איתא בתוספות שלא בטלוח.

והאופן השני כי איתא בגמרא (ברכות דף כ"ב) אמר ר' ינאי שמעתין שמקילין בה (ופירש רש"י בארבעים סאה) וכל המחמיר בה על עצמו מאריכין לו ימיו ושנותיו, עד כאן לשון הגמרא הקדושה. והתבונן אחי היקר, אחר שאמרו בטלוח לטבילתה, עם כל זה אמרו המחמיר וטובל בארבעים סאה מאריכין לו ימיו ושנותיו, ומי יהי שוטה כזה שלא לשמוע דברי חכמים לטבול בארבעים סאה ועל ידי זה יהי מפסיד אריכת ימיו ושנותיו, וזה הענין מדבר רק מתקנת עזרא על טומאת קרי, ומכל שכן מי שטובל אפילו שהוא טהור, משיג טהרת הנפש כדברי השלי"ה הקדוש בשם ראשית חכמה, הטובל הוא דבק בה' ממש לטהר גופו ונפשו, גופו במים ונפשו ברוחניות, ומי יהי שוטה כזה אשר בעבור שאינו מחויב מצד הדין יהי מפסיד טובה הגדולה מה שכתב השלי"ה הקדוש הנזכר לעיל, וכן כתב במקום אחר וזה לשונו: **אשרי האדם שמרגיל את עצמו תמיד בטבילת מקוה, שאז נטהר מכמה טומאות עד כאן לשונו הקדוש** חכו ממתקים. על כן האנשים האלה המלעיגים על טבילת מקוה, כמה סכלים גמורים אשר אין תבונה בהם רחמנא ליצלן, **ולמי שרגיל בטבילת מקוה ראוי להודות להשם יתעלה ולומר אשרינו שלא שם חלקינו כהם הלועגים על זה בעונותינו הרבים.**

פָּרָק ט"ז

בו יבואר שאין שיעור וערך לגודל שכר הנזהרים בטבילת עזרא - מי שטובל תבא עליו ברכה - הרמב"ם אומר: מעולם לא נמנעתי מלטבול טבילה זו - אם טובל מיד נמחק המזיק של טומאה - לטבילת קרי יטבול במים קרים - טומאת קרי אינו מסתלק בלי טבילה - המבטל טבילת עזרא עתיד ליתן את הדין - כל תלמיד חכם שאינו טובל לקריו נבילה טובה הימנה - טהרת הגוף מעוררת טהרת הנפש

מסורה היא, שהרואה טומאה וטובל מיד ביום ההוא דוקא ויתודה כראוי נמחה המזיק של טומאה.

(עבודת הקודש, צפורן שמיר סימן ז' אות ק"ד)

הרב הקדוש ר' מרדכי מטשערנאביל זכרונו צדיק וקדוש לברכה אמר, אם יבא לפני איש אחד שלא הי' במקוה קודם כניסתו אלי, אני יכול להכיר עליו כל מעשיו לא טובים אפילו מה שעשה בחדרי חדרים, אבל אם הולך למקוה קודם כניסתו אלי אזי אינני רואה בו עוד שום ענין רע, כי המקוה מטהרתו, עד כאן דבריו הקדושים.

(סיפורי צדיקים החדש)

ובענין טומאת קרי אמר לי מורי זכרונו לברכה, כי כל אותן היום מתגלה אותה הטומאה וניכרת במצחו אף אם טבל אלא שהוא גלוי דבר מועט, אבל אם לא טבל, הוא נגלה שם תמיד כל זמן שלא טבל.

(שער רוח הקודש, דף ד')

אין שיעור וערך לגודל שכר הנזהרים בטבילת עזרא

ענין הטומאה של קרי ידוע לכל בני עבר כי הטומאה של קרי הוא טומאה רבה וגסה מאוד וכו', וכשנטמא אחד בלילה חס ושלוש בקרי הוא תחת ממשלתו של הסטרא אחרא ולא יצא מתחת ידו עד כי יטהר, על כן הירא דבר ה' ורוצה להדבק בקדושתו יתברך, יזהר מאוד ליטהר עצמו מיד בטבילה הראויי בבוקר וכו', וכבר האריך מזה המגיד, המלאך מן השמים להגאון בית יוסף זכרונו לברכה כי אין שיעור וערך לגודל שכר הנזהרים בטבילה זו.

(אור צדיקים)

מי שטובל תבא עליו ברכה

ועיין בכסף משנה פרק ד' מהלכות תפלה דבטלה לטבילותא מעצמה יעו"ש, ומשום הכי מי שירצה לנהוג ולטבול תבא עליו ברכה.

(פרי מגדים, א"א סימן פ"ח סק"א)

לטבילת קרי יטבול במים קרים

ולטבילת קרי יטבול במים קריים בסוד מים קריים על נפש עיפה, וכן קבלתי מרבותי.

(הוספת מהרצ"א, על סור מרע ועשה טוב)

מעולם לא נמנעתי מלטבול טבילה זו

זה העני שאמר עלי שאיני רוחץ מקרי שקר הוא, מעידין עלי שמים וארץ שמעולם לא נמנעתי מלרחוץ, ואיך אשנה מנהגי ומנהג אבותי בלא עילה.

(הרמב"ם בתשובה)

וכן כתב הרמב"ם זכרונו לברכה שכל ראשי ישיבות שבבבל תמהו עליו למה הי' מיקל כל כך בענין טבילות בעל קרי והוא

זכרונו לברכה השיב להם שמימיו לא בטל אותה אפילו שעה אחת אלא שלא היי יכול לכתוב בחיבורו כי אם היוצא מן הדין על פי הלכה.

(רבינו יונה, ברכות כ"ב)

טומאת קרי אינו מסתלק בלי טבילה

כתב רבינו האר"י זכרונו לברכה דהעבירות נרמזים במצחו באש שחור ועל ידי התשובה מסתלק, זולת טומאת קרי אינו מסתלק בלתי טבילה, והכל נראה באדם בשרטוטין במצח שלו (זוהר הקדוש, אחר"י), והקדושה תתרחק ממנו והטומאה גוברת.

(מועד לכל חי, סימן כ"ח אות י"ט)

המבטל טבילת עזרא עתיד ליתן את הדין

המבטל טבילת עזרא בלא אונס, עתיד ליתן את הדין על ביטול נשיאת כפים בכל יום כמו שהמיקל לעצמו בהוצאת שבת במקום איסור יתדיין על ביטול מצות עשה של תקיעות שופר בראש השנה שחל להיות בשבת.

(שאלות ותשובות נפש חי, אורח חיים סימן מ')

כל תלמיד חכם שאינו טובל לקריו נבילה טובה הימנה

כל תלמיד חכם שאין בו דעת נבילה טובה הימנה (מדרש ויקרא), הכוונה כמאמרם זכרונם לברכה (שבת ל"א) דעת זה סדר טהרות, ולזה אמר כל תלמיד חכם שאין בו דעת, רצה לומר שאין לו טהרה במקוה נבילה טובה הימנו, אחר שאיננו טהור מטומאת קרי שהיא חמור מכל הטומאות מפני שיוצא מגופו, וטומאת נבילה קל מטומאה היוצא מגופו (כמבואר בפרק א' ממסכת כלים).

(חסד לאברהם, וכן הוא בשאלות ותשובות דבר משה, סימן ס"ד)

לטבול תיכף באותו יום

תיקון הראשון למקרה לילה רחמנא ליצלן, לטבול במקוה תיכף באותו יום. גם בלא זה הזהיר מאוד להיות רגיל בטבילת מקוה, ואמר שבימים שאין אומרים בהם תחינה כגון ביומי דניסן וכיוצא המבוארים בשלחן ערוך אורח חיים צריכין להיות רגיל ביותר בטבילת מקוה.

(ליקוטי מוהר"ן)

טהרת הגוף מעוררת טהרת הנפש

יהי טהור תמיד בכל עת בטבילת גופו וידיו במים, ולא ישהה הטומאה עליו אפילו כדי הילוך די אמות אלא מיד כשהוא יכול לטבול יטבול וכו' וטהרת הגוף מעוררת טהרת הנפש.

(דברי קודש, ערך טהרה)

פֶּרֶק י"ז

בו יבואר שאשרי מי שיכול לאחוז במדה זו הכוללת כל התורה והמצות - אפילו עמי הארצים נזהרים בה - בפרט השליח ציבור יזהר בזה - לא כל אדם יכול לומר איסטניס אני - אל יעצרכם גשם ושלג מלטבול לעת הצורך - טוב שיכינו מקוה ממים חמין

טוב ונכון שבכל מקום ומקום יכינו להם מקוה מים חמין כדי שיכול כל אדם לטבול בו לקריו, ועל ידי זה יהיו כולם טהורים ותעלה תורתם ותפלתם בקדושה תמיד.

(כף החיים, אורח חיים סימן פ"ח אות ה')

אשרי מי שיכול לאחוז במדה זו הכוללת כל התורה והמצות טבילת קרי הוא דבר גדול מאוד, ובשם האר"י זכרונו לברכה לברכה שמאריך, בענין השגה אין דבר מועיל כמו הטבילה והטהרה בכל עת. ובענין הטבילות על כל פנים לטבילה בזמנה כתקנת עזרא זכרונו לברכה וזה ראוי אף על פי שאינו חייב מן הדין, אשרי מי שיוכל לאחוז במדה זו הכוללת כל התורה והמצות.

(הנהגות ישראל)

אפילו עמי הארצים נזהרים בה

וטבילת עזרא יוכיח שהיו אדוקין בה כל המון ישראל מאוד מאוד כמבואר בגמרא מסכת ברכות^ז ובירושלמי פרק תפלת השחר, דמבואר שם אפילו בורים ועמי הארץ היו נזהרים בה מאוד מאוד.

(ישמח משה, ליקוטים חלק ג' מאמר אבקת רוכל)

בפרט השליח ציבור יזהר בזה

ובפרט מי שעובר לפני התיבה, כידוע מהרב הקדוש ר' אהרן קארלינער זכרונו צדיק לברכה, שבאם היו צייתים לו שכל שליח ציבור יטבלו קודם התפלה^ח היי בכוחו להביא משיח, ולפי ששליחי ציבור מתפללים בלי טהרה מעכבים את הגאולה.

(אבני נזר, על קיצור שולחן ערוך סימן ח' סק"א)

לא כל אדם יכול לומר איסטניס אני

בקיץ, צריך בעל קרי טבילה אפילו להמקילין בה, שלא הקילו רק בחורף מפני הצינה ואפילו בחורף יזהר בה מאוד ולא כל אדם יכול לומר איסטניס אני, אפילו במקומות הקרים ביותר שאי אפשר לכל הציבור לטבול, על כל פנים לא יניחו לשליח ציבור להתפלל עד שיטבול וכל העולים לתורה והכהנים העולים לדוכן יטבלו או לא יעלו לדוכן, וחובה על הציבור לתקן מקוה חמה בשביל קרי, והעוסק בצרכי ציבור הזה יאריך ימים.

(סידור היעביץ, הנהגות הבוקר סדר בע"ק אות ג' וד')

(ז) דף כ"ב עמוד א'.

(ח) ועייין לעיל מספר רבינו תם ע"ה בספר הישר (שער י"ג), ראשית חכמה, שער האהבה פרק י"א, ובשו"ת מן השמים לר"י מקורביל בעל התוספות ז"ל.

אל יעצרכם גשם ושלג מלטבול לעת הצורך

הוּו זהירין בניי היקרים וצאצאי אשר חנני השם יתברך לטבול במקוה כשרה לעת הצורך, וכבר אמרו זכרונם לברכה בפרק ג' דברכות' שסגולת טבילת עזרא לאריכות ימים, וכבר האריכו בזה כל ספרי מוסר של רבותינו הצדיקים זכותם יגן עלינו, ועיין מה שהאריך בזה בספר הקדוש ראשית חכמה שער אהבה פרק י"א והביא שם מה שהשיב הרמב"ם זכרונו לברכה לראשי ישיבות שבבבל שתמהו עליו על שמקיל בחיבורו וסבירא ליי דבעל קרי מותר בדברי תורה, והשיב להם שמימיו לא ביטל אותה אלא שלא היי יכול לכתוב בחיבורו כי אם היוצא מן הדין על פי הלכה, "על כן אל יעצרכם גשם ושלג מלטבול לעת הצורך".

(הכנה דרבה)

פֶּרֶק י"ח

גודל שכר טבילת בעל קרי - האר"י זכרונו לברכה אף על פי שהי' חולה עם כל זה לא הי' מבטלה - על ידי הטבילה נעשה לבוש לנשמתו - אף על פי שבטלוח, יחמיר על עצמו ומסוגל לאריכות ימים - אינו יכול לטבול יצטער על זה - יטבול במים להעביר המחשבות רעות- טבילה מעורר טהרת הלב

לא ילמד ויתפלל בגוף טמא, אם צריך לטבילה, יטביל עצמו, ואז כשיטביל יקדיש עצמו כל כך שגם מהטבילה יעשה ממנה לבוש לנשמתו שלא יבוא לידי טומאת קרי חלילה, ולא יצטרך לטבול בהכרחי.

(נועם אלימלך, פרשת אחרי)

אף על פי שבטלוח, יחמיר על עצמו ומסוגל לאריכות ימים

והבור ריק אין בו מים (וישב), כתב בבעל הטורים ב' ריק במסורה, והבור ריק אין בו מים, ואידך כי לא דבר ריק הוא מכס כי הוא חייכם ובדבר הזה תאריכון ימים, דאיתא בגמרא" דמאריכין לו ימיו ושנותיו וזה פירוש המסורה דאף על פי שהבור ריק אין בו מים שבטלוח לטבילותא, אבל מכל

(ז) ועיין נועם אלימלך פרשת כי תצא על הפסוק כי יהי' בך איש אשר לא יהי' טהור וגו'.

(ח) ברכות דף כ"ב ע"א.

מקום כי לא דבר ריק הוא מכם שיחמירו על עצמן, כי הוא חייכם ובדבר זה תאריכו ימים דמאריכין לו ימיו ושנותיו".

(מהר"ש מבעלזא)

אינו יכול לטבול יצטער על זה ויטיל מ' נטילות בידו כנגד מס' סאה

מי שאי אפשר לו לטבול הן מצד חולשתו והן מצד שאין לו מים, יצטער על שאינו טובל את עצמו, ויתלבש ברוח טהרה ומחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, וירחץ כל יד ד' פעמים ויכוין שיעלה מעין טבילה, ויש אומרים שיטיל מ' נטילות בידו כנגד מ' סאה.

(שלחן מלכים, הלכה למשה סעיף י"ח)

גודל שכר טבילת בעל קרי

ואל תבטל תמיד טבילת בעל קרי אין אתה יודע מתן שכרה.

(מגיד משרים להב"י, פרשת בהר)

האר"י זכרונו לברכה אף על פי שהי' חולה עם כל זה לא הי' מבטלה

ראיתי למורי זכרונו לברכה [האר"י זכרונו לברכה] מקפיד בכל כוחו ונזהר לקיימה, ואף שהי' בגופו חולי קשה הנקרא שבירה, רצה לומר שנקרע הכרס ויוצאים בני מעיים לתוך כיס הביצים, והטבילה מזקת מאד לחולי זה, עם כל זה לא הי' מבטלה כלל.

(שער המצות, פרשת כי תצא)

טבילה מעורר טהרת הלב

זכור את אשר עשה לך עמלק וכו' אשר קרך בדרך, פירש רש"י לשון קרי וטומאה, רצה לומר כי נודע הוא שטן הוא היצר הרע, ונתן בלבך לבטל טבילת עזרא שתיקן טבילה לבעל קרי הואיל ואינו מדאורייתא, ובפרט שבטלו לטבילותא, **בזה עצמו קרך וציננך לבל יחס לבבך בעת התפלה ותלמוד תורה**, כי הטבילה מעורר טהרת הלב רשפי אש וכו', וכבר אמרו דורשי רשומות ל"ב ט"הור ב'רא ר"ת **טבל**, השם יתברך יטהר לבינו לעבדו באמת.

(ייטב לב, פרשת בשלח)

יטבול במים להעביר המחשבות רעות

ישנם עבירות שיעשה האדם ויספיק לו הטבילה, ויש הגעלה ויש על ידי לבון אש, והם אלו הטבילה, היא במים ארבעים סאה, וזה יועיל לכאשר יחשוב האדם מחשבות רעות אשר לא תעשינה, לזה יטבול במים להעביר המחשבה העולה על רוחו, ולזה היתה עולה באה, לזה יטבול במים ויעבור טומאתו ממנו.

(ראשון לציון, משלי)

פֶּרֶק י"ט

**גודל ענין טבילת עזרא - מותר לעשות עצמו תלמיד חכם -
בזמנינו פשיטא שלא נתבטלה תקנת עזרא - כשפוגם
במחשבתו צריך טבילה -**

כשאדם פוגם במחשבתו בהרהורים רעים, התיקון לזה היא הטהרה במקוה שזה מעביר רוח הטומאה מן האדם, וכמו שכתב בספר חסד לאברהם שרוח הטומאה אינו שולט במים ומשום הכי מהני הטבילה במקוה להעביר רוח הטומאה מן האדם, ולכן צריך שלא יהא דבר חוצץ בגופו כי אז לא יוכלו המים לבוא שמה וישאר רוח הטומאה דבוק בגופו חס ושלום, ואכן יש עוד דבר הגורם לעון המר שהוא על ידי הפגם בברית הלשון, בבחינת פימו דברו בגאות שמדבר בגבהות ובפרט שמדבר דברים האסורים שקרים לשון הרע רכילות וליצנות וניבול פה רחמנא ליצלקן, שעל ידי זה נכשל בפגם הברית כמו שאיתא שברית הלשון מכוון כנגד ברית המעור, ולזה אין מועיל הטהרה במקוה לבד, רק שצריך לשוב בתשובה שלימה.

(מגן אברהם)

גודל ענין טבילת עזרא

ואל יקברו אותי אצל תלמיד חכם או אצל צדיק, רק אצל איש פשוט המוחזק לשומר תורה ומצות "והי' נזהר בטבילת עזרא".

(צוואת הגאון הצדיק מצעהלים זי"ע, נדפס בספרו מגדלות מרקחים על התורה)

מותר לעשות עצמו תלמיד חכם לטבילת עזרא

והאידינא נתפשט בין כל מי שמתנהג בתכסיס תלמיד חכם ומי שרוצה להיות נמנה בין יראי ה' וחושבי שמו, להזהר בטבילת עזרא, ובוודאי כל מי שרוצה לעשות עצמו תלמיד חכם בענין זה הרי זה משובח.

(שאלות ותשובות ערוגת הבושם, סימן ט')

בזמנינו פשיטא שלא נתבטלה תקנת עזרא

אמר להלכה אחר שהגיע לכאן לארצות - הברית כמה שנים אחר החורבן רחמנא ליצלן, שבזמנינו אלה שמצוים בכל מקום מקוואות חמות, בנויות לתלפיות, בכלילת יופי והידור, פשיטא שלא נתבטלה תקנת עזרא, כיון שבקל יכולין לטבול.

(מהר"י שטייף זכרונו לברכה, חיי אברהם)

פֶּרֶק כ'

בו יבואר כי על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן: על שאינן זהירות בנדה, בחלה ובהדלקת הנר" - מי שעובר על איסור עריות, הוא עובר גם על איסור נדה, ושניהם חייבים כרת - מצות לא תעשה שלא לבוא על אחות אשתו בחיי אשתו - מצות לא תעשה שלא לבוא על הנדה

מצות לא תעשה שלא לבוא על הנדה. שנאמר (ויקרא יח, יט): "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב". והעובר על זה ובא על אשה נדה, אפילו אחר שכלו ימי הנדה, כל זמן שלא טבלה במקוה כשרה כדין, של ארבעים סאה, שניהם חייבים כרת, והולד הנולד הוא פגום. (ופירשו האחרונים: שהוא פגום ומקולקל, וראוי להרחיק ממנו). ואסור לבוא על אשתו סמוך לוסתה. וכמה נקרא סמוך לוסתה? אם היה דרכה לראות ביום, אסור מתחלת היום; ואם היה דרכה לראות בלילה, אסור מתחלת הלילה. ויולדת, טמאה לבעלה כנדה, ואפילו לא ראתה דם בשעת לידה, טמאה; בין ילדה חי, בין ילדה נפל. ובמדינותינו, לאחר שבעה ימים לזכר וארבעה עשר לנקבה, אם טהרה מדם, תוכל לעשות בדיקת "הפסק טהרה" ותתחיל לספור שבעה נקיים, ותטבול אחר כך, ומותרת לבעלה. ואם תראה דם לאחר טבילתה, אסורה לבעלה ככל הנשים (שאין לה ימי טוהר הכתוב בתורה). והבא על היולדת כל זמן שלא טבלה, הרי הוא כבא על הנדה.

והנה, בענין עצם חיוב הטבילה לנדה, לא הוצרכנו לדבר, כי מי מבני עמנו לא ידע את גודל חיובה על פי התורה, כי הלא נדה היא כל זמן שלא טבלה; ואפילו נמשך כמה שנים מעת

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל לא

ראייתה, וכבר נעשתה זקנה שפסקה מלראות, מכל מקום עדיין טמאה היא מן התורה, מעת שראתה ועדיין לא נטהרה. ואיסור נדה מפורסם בכל ישראל, אפילו לקטן שבקטנים שיש לו מעט ידיעה בחומש, כי הלא מקרא מלא הוא (ויקרא יח, יט): "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה", וכתוב בסוף הפרשה (שם שם, כט): "כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם", והיינו, שגם האשה נכרתה עבור זה. ונשנה הדבר הזה בפרשה כמה פעמים שהוא תועבה, ומטמא הנפש, ונפשו נכרת מארץ החיים לגמרי. ואפילו אם יכפוהו עכו"ם לזה, צריך למסור נפשו ולא יעבור על זה - שהוא שקול כמו עבודה זרה. והנה, מחמת גודל פרסומו בין האומה, היה דבר זה לפלא ולתמהון אם היינו מעתיקים לפני הקורא גודל איסורה; וכמו שאין צריך להזהיר, לכל אחד שלא יחתוך את ראשו. אכן, עתה, בעונותינו הרבים, החלו אנשים קלי דעת ובורים, לפרוץ פרצה בענין הטבילה לגמרי, שנשותיהן אינן טובלות כלל לנדותן, וחושבות שזה רק מנהג של יהדות בעלמא.

(ספר המצות הקצר - חלק מצוות לא עשה, קלב)

מי שעובר על איסור עריות, הוא גם על איסור נדה, ושניהם חייבים כרת

על כן אנו צריכים להאריך קצת בגודל העון הזה, כדי להזהיר להעם מהחטא הנורא הזה. ראשון לכל צריך האדם לדעת, שכל העונשים הנאמרים בתורתנו הקדושה ובחכמינו זכרונם לברכה על מי שעובר על איסור עריות, הוא גם על איסור נדה, ושניהם חייבים כרת עבור זה. והעובר על זה בזדון לבו, הוא רשע גמור, ופסול לעדות ולשבועה, ונקרא "פושע ישראל בגופו" עבור זה. ודינו נפסק (ראש השנה יז ע"א) - דמי שיש לו רוב עונות, ובתוך העונות נמצא גם עון זה, נדון בגיהנם שנים עשר חדש, ואחר כך גופו כלה ונשמתו נשרפת, והרוח מפזרת לאפרו

תחת כפות רגלי הצדיקים. ומי יוכל לשער גודל היסורים והצרות שיסבלו שניהם בגיהנם, אפילו על פעם אחת שעוברין על איסור זה, וכל שכן אם הפקר, חס ושלוש, בעיניהם עון זה החמור, לעבור עליו כמה פעמים.

על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן: על שאינן זהירות בנדה, בחלה, ובהדלקת הנר

וגם הרבה פעמים גורם העון הזה שתמות בעת שתשב על המשבר, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (שבת לא ע"ב): "על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן: על שאינן זהירות בנדה, בחלה ובהדלקת הנר". גם העון הזה גורם כמה פעמים שימותו בניהם. ואפילו הוא רואה שבניו קיימים, לא יחשוב רב ותקיף מכל מסאבין דעלמא". [תרגום: הזרע שהוא מוליד בו בזמן, נמשך עליהם רוח טומאה, וכל ימיהם יהיו בטומאה. כי הבנין והיסוד שלהם הינו בטומאה גדולה וקשה מכל טומאות שבעולם]. (ועיין שם מה שהאריך בזה). ועל כן, כל איש אשר בשם ישראל יכונה, יחוס על עצמו ועל כל דורותיו הבאים אחריו, שלא יכלו בעונותיו, ויתחזק על יצרו שלא לעבור על איסור המר הזה, ויהיה לו טוב בזה ובבא.

צריך ליזהר מאד שלא לדור עם אשתו בעיר שאין שם מקוה כשרה

ולפי זה, צריך ליזהר מאד שלא לדור עם אשתו בעיר שאין שם מקוה כשרה. ואפלו מי שתלוי בו טפלי, ועיקר פרנסתו, לפי מראית עיניו, הוא תלוי רק במקום הזה, לא יחליף עולם עומד לעד לעולם, בעולם עובר, כי בודאי כשידור בקביעות עם אשתו במקום הזה, בהמשך הימים יבוא לידי מכשול ואיסור כרת, רחמנא ליצלן. וישים בטחונו בה', שלא יעזבהו גם שם.

מצות לא תעשה שלא לבוא על אחות אשתו בחיי אשתו

מצות לא תעשה שלא לבוא על אחות אשתו בחיי אשתו. שנאמר (ויקרא יח, יח), "וואשה אל אחותה לא תקח לצרור לגלות ערותה עליה בחייה". ומשעה שקדש אשה, נאסר באחותה, בין מן האב בין מן האם, ואפילו מזנות. ואם בא על אחותה בחיי אשתו, אפילו אם גירש אשתו, חייבים כרת; ובשוגג, חטאת. ונוהג בכל מקום ובכל זמן.

(ספר המצות הקצר - חלק מצוות לא עשה, קלא)

פרק כ"א

בו יבואר כי מי שהוא טמא אין לו נשמה, ובפרט הפוגם הברית נשמתו מסתלקת - הנזהר בטבילת עזרא ישרה עליו רוח הקודש - אשרי מי שמרגיל בטהרה זו תמיד, ויועיל לכל הטומאות וגם לטומאת העבירות, ויבא לידי טהרה דהיינו טהרת הלב

ובמקום אחר אבאר אם ירצה השם בסוד המקוה וצורתה וסוד טבילת ערב שבת וערב יום טוב וטבילות העבירות. ועתה לא באתי רק להודיע גודל מעלת המקוה, אשרי מי שמרגיל בטהרה זו תמיד, ויועיל לכל הטומאות וגם לטומאת העבירות, ויבא לידי טהרה דהיינו טהרת הלב, כמו שנאמר (תהלים נא, יב), **לב טהור ברא לי אלהים, לב טהור ברא ראשי תיבות 'טבל'**. ומטהרת הרהור לב נמשך טהרת המחשבה שהיא במוח שיהיה לו מחשבה טהורה, ושוריינא דעינא בלבא תליא (ע"ז כח, ב), ויהיה טהור עינים מראות ברע, ואחר כך נמשך טהרת כל הגוף רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו שהם נגד תרי"ג מצות. וכתב בראשית חכמה כי הפורש מהטומאה **נקרא טהור לבד**, שנאמר, **ורחץ בשרו במים וטהר**, והפורש מטומאת עבירות **נקרא טהור וקדוש**, טהור דכתיב (יחזקאל לו, כה), **וטהרתם מכל טומאותיכם, קדוש כדכתיב בפרשת עריות אל תטמאו בכל אלה**, וכן כתיב במאכלות אסורות **ולא תטמאו בהם**, ואחר כך כתיב בעריות (ויקרא כ, ז), **והתקדשתם והייתם קדושים**. ובפרשת שרצים נמי כתיב (ויקרא יא, מד), **והתקדשתם והייתם קדושים**, עד כאן.

סדר טבילה לבעל תשובה

ואם הוא בעל תשובה ובא לטהר את עצמו בערב שבת, אף כי בכל ימי השבוע תקונו כן, רק שאין אדם יכול לעמוד עליו, מכל מקום על כל פנים בערב שבת שהוא עת רצון תקון שבת מלכתא צריך לכלול גם כן טבילת ותיקון בעל תשובה בתיקון וטבילת שבת, מחדא משתמע תרתי. אם הוא בריא ויכול לסבול, יטבול י"ד טבילות לשלוט על י"ד עתים הרעים ולהפוך אותם לטובה, ולהיות לו כח לעמוד בהיכל מלכו של עולם בסוד ועתה יגדל נא כח אדני, באופן ובתיקון זה יהיו נמתקים אותם הי"ד עתים הנזכרים.

טבילה ראשונה הנה תועיל להעביר זוהמת עונו, וג' אחרות ליחד ג' אותיות ראשונות של הוי"ה אהי"ה אדניי הנזכרים לעיל כפי סדר הוידוי, וג' טבילות שניות לג' אותיות שניות, וכן לג' ג' שאר טבילות כנגד ג' אותיות שלישיות ורביעיות, וטבילה אחרונה בא ליחד ג' שמות ג' כאחד ויחדיו יהיו תמים על ראשו להשפיע עליו רוח טהרה ממקור כל המקורות... וכבר מבוארים כל שאר תקוני בעלי תשובה בסוד כוונת הטבילה בתיקוני התשובה בפרק ב' ובספר כנפי יונה בכמה מקומות אין מספר עיין שם.

סוד ויעבור את מעבר יב"ק ויקחם ויעבירם את הנחל

ויעבר את אשר לו

אבל לענין תיקון שבת לבד, אף כי יאמר הוידוי הנזכר, אינו צריך כי אם שלוש טבילות, א' יטבול להעביר זוהמת עונו והשאר סטרא אחרא השולטת בימי החול, כי אדם אין שימלט ממצודתם. הב' הוא הכנה לקבל נצוצי מלבוש הנשמה, ובטבילה זו יכוין בשלושה שמות הנזכרים בכלל ובפרט שעולים כמנין יב"ק יעננו ביום ק'ראנו, וזהו סוד ויעבור את מעבר יב"ק ויקחם ויעבירם את הנחל ויעבר את אשר לו

(בראשית לב, כג), כלומר בטבילה זו עם הכוונה נכונה שמכוין בשם יב"ק השליט והמשיל עליו הקדושה, ויפשטו ממנו בגדי מעילי סטרא אחרא בימי החול ברוב רחמי האל שנוצר ח'סד ל'אלפים ראשי תיבות 'נחל', ובזה מעביר את כל הטומאות מסטרא דמסאבא אשר לו.

על ידי הטבילה כהוגן כנוולד דמי ונעשה אדם בצלמו בצלם אלקים וטבילה עם הכולל בגימטריא הוא אדם

הג' היא טהרה העיקרית. וכיון שנעשה בתיקונו ברחימו ובדחילו אז כנוולד דמי ונעשה אדם בצלמו בצלם אלהים, וזהו סוד זוהמא בגימטריא בטומאה, וטבילה עם הכולל בגימטריא הוא אדם, כלומר בטבילה הראשונה העביר ממנו זוהמת עונו שהיתה מטמאת אותו ונעשה אדם כנוולד דמי. ואחר שיצא מטבילה יתלבש כדרכו, ואז הוא טהור וקדוש מסטרא דמסאבא דשריה עליה קודם, וכשזה קם זה נופל, וכשהטבילה בא אז רוח מסאבא נופלת ובורחת ומסתתרא, וכן עולה טבילה עם הה' אותיות כמנין טומאה ודי.

(שלייה הקדוש - שער האותיות - עמק ברכה יב)

הנזהר בטבילת עזרא ישרה עליו רוח הקודש

מתבאר מהזוהר כי סגולת הטבילה היא להחזיר הנשמה למקומה, כי מי שהוא טמא אין לו נשמה, ובפרט הפוגם הברית נשמתו מסתלקת. וכל אדם צריך טבילה בכל ערב שבת, כמבואר בזוהר ויקהל, כדי לפשוט לבוש רוח חול וללבוש רוח קדושת שבת שהוא רוח חשוב מעתיקא, וכולי האי ואולי שישרה עליו רוח הקודש, עד כאן לשונו.

(שלייה הקדוש - שער האותיות - עמק ברכה)

לז

ישראל

פרקים י"ד - מ"ב

מקוה

פֶּרֶק כ"ב

**בו יבואר איך שהיו אבותינו ורבותינו מכינים עצמם
בקדושת המקוה ליום השבת קודש**

- א -

**מנהגו של רבי יהודה בר אילעאי ערב שבת מביאין לו
עריבה מלאה חמין ורוחץ פניו ידיו ורגליו, ומתעטף ויושב
בסדינין המצוייצין, ודומה למלאך ה' צבקות**

א. **במסכת שבת** (דף כ"ה עמוד ב') וזה לשונו: אמר רב נחמן בר רב זבדא, ואמרי לה אמר רב נחמן בר רבא אמר רב, הדלקת נר בשבת חובה, רחיצת ידים ורגלים בחמין ערבית רשות, ואני אומר מצוה, מאי מצוה, דאמר רב יהודה אמר רב, כך הי' מנהגו של רבי יהודה בר אילעאי ערב שבת מביאין לו עריבה מלאה חמין ורוחץ פניו ידיו ורגליו, ומתעטף ויושב בסדינין המצוייצין, ודומה למלאך ה' צבקות וכו', ותזנח משלום נפשי שניתי טובה וכו' (איכה ג'), מאי נשיתי טובה, אמר רב ירמיהו זו בית המרחץ, רבי יוחנן אמר זו רחיצת ידים ורגלים בחמין.

ב. בספר **שלחן הטהור** (קאמארנא, זהב טהור סימן ר"ס אות א') כתב: וצריך לרחוץ מתחלה פניו ידיו ורגליו, כי מנהגו של רבי יהודה בר אילעאי קיבל מנהג זה מן רבותיו עד הנביאים, עד משה רבינו מהר סיני.

ג. בספר **קרבן שבת** (סימן ו' סוד רחיצה בשבת ודינה סימן ה') וזה לשונו: ואיתא בתיקוני שבת רבינו האר"י זלה"ה שרחיצת ידים ורגלים בערב שבת הוא דוגמת הכהנים

שהיו צריכין קידוש ידים ורגלים, ונודע שהכהנים נקראים מלאכים, כמו שכתוב הכתוב שפתי כהן ישמרו דעת וגו' כי מלאך ה' צבקות הוא, ולכך נראה שלכוונה זו הי' ר' יהודא ב"ר אילעי מלביש עצמו בבגדי פשתן דוקא אחר הרחיצה ידיים ורגלים, כי אחר הרחיצה הי' דוגמת כהן גדול, לפיכך נתלבש גם כן בבגדי פשתן כמו כהן גדול וכו'.

מנהג ישראל תורה היא

ד. בחידושי חתם סופר (מסכת שבת דף כ"ה עמוד ב', בדיבור המתחיל ואני אומר מצוה) וזה לשונו: מאי מצוה וכו' כך היה מנהגו של ר' יהודא בר אלעאי, ומסתמא מצוה רבה היא, מדנקט מנהגו, ומנהג ישראל תורה היא, כך מצאתי בראב"ן סימן שמ"ג.

ה. בספר משנה ברורה (ביאור הלכה סימן ר"ס) כתב: ומשמע בגמרא דאפילו מי שתורתו אומנתו יש לו לבטל כדי לקיים רחיצה בחמין, דמביא שם הגמרא (מסכת שבת דף ע"ה עמוד ב') מרבי יהודה בר אלעאי, אך שם בדידי לא נזכר כי אם פניו ידיו ורגליו.

ו. ועיין בספר ערוך השולחן (סימן ר"ס סעיף ב') שכתב וזה לשונו: והנה זה וודאי דמרחץ לרחוץ כל גופו יותר מצוה מרחיצת פניו ידיו ורגליו, וזה שר' יהודה לא עשה כן, וראיתי מי שטרח בזה. ולי נראה הטעם פשוט, משום דר' יהודה הי' לו כאב ראש, כדאיתא בנדריים (דף מ"ט עמוד ב'), ומי שיש לו כאב ראש, אין ביכלתו ליכנס למרחץ מפני החמימות, ולכן לא רחץ ראשו גם כן.

ז. בגמרא (שבת דף ל"א עמוד ב') וזה לשונו: מעשה בשני בני אדם שהמרו זה את זה, אמרו כל מי שילך וכו', אותו

היום ערב שבת היי, והלל חפף את ראשו, הלך ועבר על פתח ביתו וכו'.

ח. **בשאלות דרב אחאי גאון** (פרשת בראשית) כתב דזה בהלל הזקן היי במעלי שבתא עיין שם.

ט. **בגמרא** (סנהדרין דף צ"ה עמוד א') וזה לשונו: ההוא יומא אפניא דמעליא שבתא הוה אבישי בן צורי' הוה קא חייף רישי' בד' גרבי דמיא וכו'.

מצוה לרחוץ בבית המרחץ

י. **ובמדרש רבה** (ויקרא פרק ל"ד סימן ג') וזה לשונו: וכי ימוך אחיך, הה"ד (משלי י"א י"ז) גומל נפשו איש חסד, זה הלל הזקן שבשעה שהיי נפטר מתלמידיו היי מהלך והולך עמם. אמרו לו תלמידיו רבינו להיכן את הולך, אמר להם לעשות מצוה, אמרו לו וכי מה מצוה זו, אמר להם לרחוץ בבית המרחץ, אמרו לו וכי זו מצוה, אמר להם הן. מה אם איקונין של מלכים שמעמידים אותו בבתי טרטיאות ובבתי קרקסיאות מי שנתמנה עליהם הוא מורקן ושוטפן והן מעלים לו מזונות, ולא עוד אלא שהוא מתגדל עם גדולי המלכות, אני שנבראתי בצלם ובדמות, דכתיב (בראשית ט', ג') כי בצלם אלקים עשה את האדם על אחת כמה וכמה.

- ב -

בו יבואר שמצוה לרחוץ כל גופו בערב שבת קודש, ואם אי אפשר לו, ירחץ פניו ידיו ורגליו בחמין

א. **בשולחן ערוך** (סימן ר"ס סעיף א') וזה לשונו: מצוה לרחוץ כל גופו, ואם אי אפשר לו, ירחץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת.

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל מא

- ב. **בב"ח** (סימן ר"ס) כתב: נראה דפניו ידיו ורגליו לאו דוקא דה"ה דצריך לחוף הראש בחמין וכו', וכן הוא בפרישה (אות א') בשם המרדכי.
- ג. **בשולחן ערוך** (סימן ר"ס סעיף א'): ומצוה לחוף הראש.
- ד. **בדרכי משה** (סעיף קטן א') מביא בשם המרדכי החדשים דמצוה לרחוץ בערב שבת, אבל ביום חמישי לא הוה יקרא דשבתא, אלא אם כן אי אפשר לחוף בערב שבת.
- ה. **בספר יסוד ושורש העבודה** (שער ח' פרק א') וזה לשונו: "ישתדל לרחוץ פניו ידיו ורגליו, ומה טוב אם יוכל לרחוץ כל הגוף.

פרק כ"ג

בו יבואר כי מנהגינו לרחוץ במקוה בערב שבת מקובלת מן האבות הקדושים ומן הנביאים עד משה רבינו עליו השלום מהר סיני - גודל השכר להמקיימה שינצל מהיצר הרע ומדינה של גהינם - החיוב בזה אחד אנשים ואחד נשים, והוא כבוד להדר עצמו להקביל פני הכלה בפנים מאירות ונקיות וטהרה

- א. **ברמב"ם** (פרק ל' מהלכות שבת הלכה א' ובי') וזה לשונו: ארבעה דברים נאמרו בשבת, שנים מן התורה, ושנים מדברי סופרים, והן מפורשין על ידי הנביאים, שבתורה זכור ושמור, ושנתפרשו על ידי הנביאים כבוד ועונג, שנאמר וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד, איזהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת, מפני כבוד השבת.
- ב. **בספר שלחן הטהור** (קאמארנא, זהב טהור סימן ר"ט אות א') כתב: וצריך לרחוץ מתחלה פניו ידיו ורגליו, **כי מנהגו של רבי יהודה בר אילעאי קיבל מנהג זה מן רבותיו עד הנביאים, עד משה רבינו מהר סיני.**
- ג. עוד כתב בספר **שלחן הטהור** (להגאון הקדוש מקאמארנא, זר זהב סימן ר"ט אות א'): **וצריך ליזהר בזה הרבה, וינצל מהיצר הרע ומדינה של גהינם.**
- ד. בספר אור זרוע (הלכות ערב שבת, סימן ז') כתב: למדנו שמצוה לרחוץ פניו ידיו ורגליו ערב שבת בחמין וכו',

מיהו מצוה היא שמקבל עלי' שכר אם קיימה, ואם חסרה אינו נדון עלי'.

ה. בעטרת זקנים (סימן ר"ס אות א') כתב: וכשם שנר של שבת יהא זהיר בו אחד אנשים ואחד נשים חייבים בו, כדאיתא בסימן רס"ג, כך צריך ליזהר ברחיצה בחמין.

ו. בבאר היטב (אות א'), שמחוייב בדבר הזה אחד אנשים ואחד נשים.

ז. בספר ליקוטי מהרי"ח (סדר הנהגת ערב שבת) כתב בשם ספר אשל אברהם מהגה"ק מבוטשאטש זצ"ל, שלמד קצת זכות על נשי דידן שאינם נוהרים בזה עיין שם.

ח. בעטרת זקנים (סימן ר"ס אות א') כתב: וכשם שנר של שבת יהא זהיר בו אחד אנשים ואחד נשים חייבים בו, כדאיתא בסימן רס"ג, כך צריך ליזהר ברחיצה בחמין.

ט. בספר סדר היום (סדר ערב שבת, טבילה במקוה) וזה לשונו: אחר שעשה כל מעשיו וצרכיו והכין כל עניניו והתפלל מנחה, וכבר נטה השמש לערוב, יחם לו יורה של מים חמים, שירחוץ בהם פניו ורגליו, והוא כבוד להדר עצמו, כדי להקביל פני הכלה בפנים מאירות, ונקיות וטהרה.

פֶּרֶק כ"ד

בו יבואר שהרוחץ בערב שבת קודש צריך לכוין שהרחיצה תעלה לו למצוה, וירחוץ עצמו לכבוד שבת. - ועל ידי הרחיצה בחמין בערב שבת קודש רוחצין גם כן נפש הבהמית וכתמי העווונות וזוהמת רוח הטומאה השורה על האדם, ומגרשים את הקליפות - הרחיצה הוא עיקר הטבילה שאדם צריך לטבול בערב שבת קודש

1. בספר אור צדיקים (סימן כ"ח): יזהר לרחוץ בכל ערב שבת במים חמין פניו, ואחר כך ידיו ורגליו, ויאמר בשעת רחיצה "והי' הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו".

2. בשער הכוונות (להאר"י ז"ל, ענין רחיצת פניו ידיו ורגליו) כתב: והנה נתבאר, כי המים חמין, הם בסוד שלהובא דאשא הנזכר בזוהר, המגרשת את הקליפות, ולכן צריך שבשעת רחיצתך במים החמין, תכוין בסוד כוונת שלהבת י"ה. ר"ל, כי זו השלהבת, יוצאת משם י"ה, כדי לגרש ולהפיל הקליפה למטה.

3. בספר משמרת שלום (קורינב, סימן כ"ה סעיף א') כתב: **קודם שילך למרחץ נכון לומר הריני הולך לרחוץ פני ידי ורגלי וכל גופי בחמין, ולטבול במקוה לכבוד שבת קודש, כמצות חז"ל, לקיים מצות עשה שאל אביך וגו', ומצות לא תעשה לא תסור וגו', לשם יחוד קודשא בריך הוא גו' ויהי נועם וגו'.**

4. ובספר שלחן הטהור (קאמארנע, סימן ר"ס, זר זהב אות א') וזה לשונו קדשו: **ירחץ במקום נקי וטהור פניו ידיו ורגליו, ויכוין לקיים מצות חכמים, אבל במרחץ במקום שאסור להרהר בדברי תורה אסור לו שם לקיים מצות,**

אפילו מצות חכמים, ומכל שכן מצוה דאורייתא, והעולם סוברין שיוצאין במה שרוחצין במרחץ, בוודאי זה אינו, באין פנים עיקר מצוה לא יצא חלילה, אבל אף על פי כן מצוה קעביד, וכשהולך למקוה ששם לא נקרא מרחץ, שהרי כל אדם מכוסה שם במים יכוין: מה שרחצתי במרחץ יעלה לי למצוה, כי לשם מצוה עשיתי זאת לכבוד שבת.

5. בספר שלחן הטהור (קאמארנא, זר זהב סימן ר"ס סק"א) **ויכוין לבטל במצוה זאת** [של רחיצת הגוף] **כל כח ורתיחות היצר הרע שמחמם לדבר עבירה ולפניו ולגדלות, ולבטל אש הכעס וריב ומצה ומחלוקת ושנאת חנם, ולית אתר פנוי מיניו**, ובערב שבת חוזרות כל בחי' הקדושה לקדושתו ונתעלה למעלה, ואז גם הרע רוצה לעלות לקבל שפע חיותו גשמיות וטעם מתקן לשעתו ומרורים לבסוף, ולזה יכוין איזה גיבור הכובש את יצרו להמשיך מגבורה עליונה אש קדוש כח אחד הנקרא שלהובא דאשא, ומוריד כח יצה"ר קליפות נגה עם נוקבא דתה"ר, ולזה **צריך קציצת צפרניים קודם רחיצת מים חמין**, כי המים חמין דקדושה הם סוד אש קדוש הנותן חמימות לתורה ולמצות, ועל ידי זה מוריד סרחון תאות אש היצה"ר עד נוקבא דתהו"ר, ונופל הרע למטה, והטוב שבו נתעלה בסוד הארת מתיקות קדושת שבת, עד שפניו מאיר כלפידי אש באהבה ובהכנעה.

פֶּרֶק כ"ה

בו יבואר שעיקר הטבילה שאדם צריך לטבול בערב שבת קודש הוא, לברוח מרשות הרבים אל רשות היחיד יחודו של עולם - רחיצת החמין בערב שבת קודש הוא חיוב גדול, והרמב"ם השווהו בשיווי עם סעודת שבת - מצות רחיצת פנים ידים ורגלים בחמין מערב שבת, שהוא דוגמת שלהובא, לדחות הרע דנוגה שבגוף ונפש הבהמית, ויהי כולו טוב בשבת

1. בספר באר מים חיים (פרשת בהעלותך בד"ה או ירמוז הכתוב באומרו בהעלותך וגו'): בהגיע יום השבת קדשינו אשר הקדושה מאירה ומופיע בו על כל נשמות ישראל, וכל אדם לפי מה שהוא מרגיש בנפשו תוספת קדושה תוספת יראה תוספת אהבה למלך עולמים ברוך הוא, **וביחוד אשר נאסר בו הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, והכנסה מרשות הרבים לרשות היחיד**, והוא רומז על הנזכר שאסור לאדם לצאת מיחודו ואחדותו על רגע אל עלמא דפרודא ח"ו, ושלא להכניס ח"ו משם לרשות היחיד, ואז צריך להתבושש מאוד ממעשה החול ממה שעבר עליו בהוצאה והכנסה, ובפרט אם חס ושלוס מרגיש בעצמו מעבירה גמורה דאורייתא או דרבנן שהעובר על איסור קל של רבנן מקרי רשע, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה (יבמות דף כ" עמוד א'), או מעבירות שאדם דש בעקביו, שהבושה תגדל אצלו מאור פני מלך חיים המאיר ומופיע ביום שבת קדשנו, ואז נתהפך אצלו הבשת לתשב ששב אל ה' בכל לבבו ונפשו ומקבל עליו באמת מעתה לאהבה את ה', ולירא ממנו ולפאר לבוראו ולנצח יצרו, ולהודות לשמו יתברך, ולהתקשר

בו ולהמליכו על כל אבר וגיד מרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו מלכות גמורה וכו'.

רחיצת החמין בערב שבת קודש, שהוא חיוב גדול, והרמב"ם השווהו בשיווי עם סעודת שבת

2. ואז הוא בא לבחינת הקרס באהבה עזה ברשפי אש שלהבת י"ה הנרמז **ברחיצת החמין בערב שבת קודש, שהוא חיוב גדול, והרמב"ם השווהו בשיווי עם סעודת שבת**, כמו שכתב בדבריו (פרק ל' מהלכות שבת הלכה א"ז) וזה לשונו: ד' דברים נאמרו בשבת וכו' איזה כבוד זה שמצוה על האדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת וכו', הרי ששניהם נלמדו מפסוק אחד והיא בחינת הטבילה באש, שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (סנהדרין דף ל"ט עמוד א') עיקר טבילתא בנורא הוא, דכתיב כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר וכל אשר לא יבוא באש תעבירו במים וכו', כי החוטא בחטאו הנה בא באש התבערה חמדת תאות לבבו אשר תבער כאש להבה אכלה סביב וכו', כי כאשר יבער האדם בקרבו אשו של הקב"ה להדבק בו באהבה עזה וחיות אש, זה אוכל ושורף אשו של יצר הרע, אש התאוה אשר בקרבו, ובזה מגביר היצר טוב על היצר הרע, וטובל עצמו באש, ואז כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר.

עיקר הטבילה שאדם צריך לטבול בערב שבת קודש, לברוח מרשות הרבים אל רשות היחיד יחודו של עולם באש להבה אכלה סביב

3. ועל כן בערב שבת קודש, בעת אשר יתחיל הארת השבת קודש, ואז צריך האדם לעלות אל לבו בחינת הבשת האמור, להתבייש במר נפש ממעשה החול, ולבוא לבחינת תשב כנזכר, בא הרחיצה במים חמין, להראות

אשר צריך לטבול ברשפי אש, להיות אש אכלה אש של היצר הרע, וזוה הוא עיקר הטבילה שאדם צריך לטבול בערב שבת קודש', לברוח מרשות הרבים אל רשות היחיד יחודו של עולם באש להבה אכלה סביב, ועל כן חיוב זה הוא מדברי נביאים ופסקי חז"ל בגפ"ת, ואך אחרי זה צריך עוד לטבול בארבעים סאה המבואר בדברי הרב האר"י זכרונו לברכה וכו'.

4. בספר תולעת יעקב (סוד שבת) וזה לשונו: טעם לרחיצה ערב שבת, שבימי החול שולטות סיבה אחרת בעולם, וצריכים עם הקודש לצאת מתחת הרשות ההוא לנקות עצמם ממנו, ליכנס בסוד האמונה הקדושה וכו'.

5. בספר אור השבת (פרק ב' אות י"ט) מביא בשם ספר עונג שבת בשם מקובלים, כי טעם לרחיצת פניו הוא, כי כל ישראל יש לו צלם אלקים שנאמר אך בצלם יתהלך איש, וכל ימי השבוע נחשך מכל רוח מסאבא דשריא עליו וכו', וברחיצת פניו בשתי ידיים מסיר הרוח ההוא.

6. בספר תורת חיים (ועל מסכת עירובין דף ו' וזה לשונו: בספר קרבן שבת פרק ו' סימן ד') כתב: לפי ששבת הוא רמז לעולם הבא יום שכולו שבת, לכך חייב האדם לעשות בשבת דברים שהם מעין יום שכולו שבת וכו', וכשם שבעולם הבא צריך האדם לרחוץ עצמו תחלה בנהר דינור להעביר ממנו כתמי העוונות וכו' ואחר כך נכנס בגן עדן, כך בשבת אמרו רז"ל שמצוה לרחוץ בערב שבת, כדי להעביר ממנו הזוהמא ממש וכו'.

מצות רחיצת פנים ידיים ורגלים בחמין מערב שבת, שהוא דוגמת שלהובא, לדחות הרע דנוגה שבגוף ונפש הבהמית, ויהי' כולו טוב בשבת

7. בספר דרך מצותיך (להרה"ק בעל צמח צדק זכותו יגן עלינו, מאמר לא תבערו אש, דף צ"ו) וזה לשונו: גדולה מזו אמרו בשבת

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל מט

שאפילו הטוב שבנוגה נפרד מן הרע שבנוגה, על ידי שלהובא דבטש בנוגה בערב שבת שדוחה את הרע דנוגה למטה מטה, כמו שכתוב בזוהר ויקהל (דף ג' עמוד ב') שם, ודפרישית במקדש מעט על שם האריז"ל, ומזה יצא מצות רחיצת פנים ידיים ורגלים בחמין מערב שבת, שהוא דוגמת שלהובא, לדחות הרע דנוגה שבגוף ונפש הבהמית, ויהי' כולו טוב בשבת, ואז יוכלל הטוב דנוגה בקדושה האלקית הן למעלה והן באדם.

פרק כ"ז

בו יבואר כי על ידי רחיצת הגוף בחמין בערב שבת קודש נעשים תיקונים גדולים בעולמות העליונים, ומעלה על ידי זה רגלי השכינה כביכול, והיא עיקר הכנעת קליפת נוגה שהוא על ידי רחיצה במים חמין בערב שבת קודש, ומי שאינו רוחץ עצמו בחמין בערב שבת קודש, אינו יכול להרגיש קדושת שבת קודש עד הבוקר, ועל ידי רחיצת גופו בערב שבת קודש זוכה להשיג סוד של שבת

1. בספר יסוד ושורש העבודה (שער ה' פרק א') כתב: ומי שהאיר לו ה' עיני שכלו לעיין כתבי האר"י ז"ל, שם יראה התיקון הגדול והנפלא מה שנעשה בעולמות העליונים על ידי רחיצת פניו ידיו ורגליו במים חמין בערב שבת קודש, ומה טוב אם יכול לרחוץ כל הגוף בהם, ואם ירחץ ראשו תחלה, ויאמר בשעת רחיצה: לכבוד שבת קודש, ויכוין לתת בזה נחת רוח להבורא יתברך שמו.

מה טוב ומה נעים שבכל ערב שבת וערב יום טוב ירחץ רגליו במים חמין, לפי שהשכינה רגלי' בחול יורדות מות, ובשבת מעלה אותם אז למעלה

2. בספר הקדוש של"ה [=שני לוחות הברית] (מסכת שבת, פרק תורה אור) כתב וזה לשון קדשו: ומשמע מכתבי הקודש דהאר"י ז"ל שהטבילה תהיי סמוך לקבלת שבת, וכן רחיצת רגלים בחמין, כי גם ברחיצה יש סודות. ומצאתי בכתבי קודש שלו בזה הלשון: ומה טוב ומה נעים שבכל ערב שבת וערב יום טוב ירחץ רגליו במים

חמין, לפי שהשכינה רגלי' בחול יורדות מות, ובשבת מעלה אותם אז למעלה, ונכללים בשלשה ספירות נצ"ח הו"ד יסו"ד בגדול"ה גבור"ה ת"ת, וכן בכל העולמות בסוד שבעה. וזהו שאמר רחצתי את רגלי איככה אטנפם, ברדת למטה לקליפות וכו'. עיין שם עוד.

בלא מים חמים אינם יכולים להרגיש חיות ושמחה של קדושת שבת עד הבוקר

3. **בהנהגות קדושות של הרה"ק רא"צ מקאמארנא**

(בהקדמת ספר אור עינים חלק ב'), הנהגות שבת ויום טוב (אות ו') כתב: וקודם הכנסת שבת קודש צריך לטבול במקוה, וקודם הטבילה יזהר לרחוץ כל גופו במים חמים, ואם אין לו מרחץ, על כל פנים ירחץ פניו ידיו ורגליו במים חמים דייקא, **כי בלא מים חמים אינם יכולים להרגיש חיות ושמחה של קדושת שבת עד הבוקר.**

4. **בספר שלחן הטהור** (קאמארנא, זר זהב סימן ר"ס אות א') כתב:

ורב סובר רשות (לרחוץ עצמו בערב שבת), יש בו סוד בסוד שם שקוצי"ת [שועתינו קבל ו"שמע" צעקתינו יודע תעלומות] שם שבת, אשר הרוחץ זוכה אליו בשבת על ידי רחיצת פניו ידיו ורגליו.

פֶּרֶק כ"ז

בו יבואר גודל ענין הרחיצה בחמין בערב שבת הוא משום עונג שבת, - וכדי לפשוט צורה של ימי החול וללבוש צורה חדשה לכבוד שבת - ועל ידי שרוחץ עצמו בחמין בערב שבת קודש נעשה האדם זך ונקי מבלי סיג לא יצטרך לידון במים רותחין של מי המבול - יש אומרים שאם מימי המקוה חמה, אין צריכין לרוחץ הגוף במים חמין לפני הטבילה, רק די בזה שטובל עצמו במקוה חם - רחיצה במים חמין הכוונה על דמעות חמין, היינו לבכות בערב שבת, לעשות הכנה לשבת קודש - בערב שבת הי' ר"ר זושא זי"ע בא אל בית המרחץ ופושט את בגדיו, ומילא מחתה עם גחלים וישב עליהם, וקרא: הסתכל איזה רשע זושא הוא, שאפילו הגחלים לא רוצים לשרוף אותו

1. בספר קרבן שבת (פרק ד', סוד רחיצה בשבת ודינה, סימן ד') וז"ה לשוננו: והנה עם כל זה מבוארת כוונת רבי יהודה בר עילאי שהי' חיוב אצלו בכל ערב שבת להביא לפניו עריבה מלאה מים, כדי שיוסרו ממנו כתמי עונותיו, כי אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ולא נזכר שהי' טובל עצמו, כי ידע בנפשו שלא חטא בקרי, ודי הי' לו ברחיצת חמין, וגם הי' מלביש עצמו בבגדי פשתן לבנים, לפי שעל ידי הרחיצה נעשה האדם זך ונקי מבלי סיג כמו שיהי' אחר התחי' כנזכר לעיל, ונודע שהצדיקים עתידים לעמוד בלבושיהן תכריכי פשתן, ולכך לכוונה זו הי' לובש עצמו בבגדי פשתן, ולפי שעל ידי זה נעשה האדם ממש כמלאך כמו שעלה תחלת המחשבה של הקדוש ברוך הוא, לכך מסיים המאמר

ואומר והי' דומה למלאך ה' צבקות, רצה לומר בפעולה
זו הי' ממש דומה למלאך ה' זך ונקי.

2. בספר ראש יוסף (מסכת שבת דף כ"ה עמוד ב' בדיבור המתחיל רחיצת
ידיים ורגלים) וזה לשונו: בגמרא רחיצת ידיים ורגלים
ערבית, ופירש רש"י ליל שבת לאו דוקא אלא ערב שבת
מבעוד יום וכו', ומה שאין מברך על הרחיצה איני יודע,
ואפשר דאין כל כך מצוה.

3. בספר כף החיים (סימן ר"ס אות ג') כתב, הגה, כל גופו וכו'
דמשמע שמצוה לרחוץ כל גופו בחמין בערב שבת, ועיין
ברמב"ם הלכות דעות (פרק ד' הלכה ט"ז) שכתב דרך
הרחיצה שיכנס האדם למרחץ מזי ימים לזי ימים וכו',
ורוחץ כל גופו בחמין שאין הגוף נכוה מהם, וראשו
בלבד שהגוף נכוה בהם, ואחר כך ירחץ כל גופו
בפושרין, ואחר כך בפושרין מן הפושרין עד שירחץ
בצונן וכו' יעויין שם, נמצא דעל פי הרפואה גם כן דיש
לרחוץ בחמין פעם אחת לזי ימים, ועל כן יש לרחוץ
בערב שבת כדי לכוין לשם מצוה, והרפואה ממילא
באה.

4. בספר רבינו ירוחם (נתיב שנים עשר, ריש חלק ראשון) כתב וזה
לשונו: רחיצת ידיים ורגלים או מרחץ או מתעטף
בטליתו, וכל תיקונים שעשה לכבוד שבת, היא מצוה
משום עונג שבת.

לפשוט צורה וללבוש צורה

5. בספר אמרי פנחס (שער ד' שבת ומועדים אות ה') כתב: שמעתי
מבנו מוהר"י ששמע מאביו בהר"ב טעם שהולכים
למרחץ בערב שבת הענין לפשוט צורה וללבוש צורה,
שצריך להלביש צורה חדשה על שבת, על כן הולכים
למרחץ ופושטים מלבושים והולכים ערום כנזכר לעיל.

6. בספר **אור הנר** (סדר הנהגת היום, ערב שבת קודש אות ו') וזה לשונו: ואם המקוה היא צונן, יהדר אחר מים חמים לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמים, ואם המקוה הוא חמה, אין צריך לרחיצת פניו ידיו ורגליו בחמין כו'.
7. בספר **אוצר החיים** (חלק ה' דף מ"ט עמוד ב') וזה לשונו: יתקן נפשו במים חמין של קדושת שבת, שלא יצטרך לידון במים רותחין של מי המבול.
8. בספר **דרשות חתם סופר** (חלק ב' דף ש"ז עמוד א' בדבור המתחיל כתי"י) וזה לשונו: כתיב ותזנח משלום נפשי נשיתי טובה, אמרו חכמינו זכרונם לברכה (שבת דף כ"א עמוד ב') זה נר שבת ומים חמים בערב שבת. והענין דכתיב (תהלים קי"ט) פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך, ומה ענין שמירת התורה להעינים דוקא, אלא יש לאדם שני מיני עינים, עיני שכל, שבו ישיג כל מושג, ועיני הגשמיות, והרוצה לפתוח עיני גשמיותו נסתמו ממנו מעיני חכמה בפתוח אלו יסתמו אלו, כמו שכתוב במקום אחר על פסוק ויפקחו עיני שניהם (והחכמה נקראת דולה מים מבורות עמוקים, מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תכונה ידלנה (משלי כ'), לכן בזאת יכופר מה שלא השיג התורה על אמיתתה ולא דלה מים עמוקים בלבו להשיג בעין שכלו, לעומת זאת פלגי מים ירדו עיניו הגשמיים מימי הדמעות היוצאים מן הלב, אך כל זאת אפשר בחסר היאוש מהשג הדבר, ובהיות ההעדר ההוא נוגע אל לבו באמת, אבל כשאי אפשר לו לבכות ולבו אטום, מזה נראה שאין ההעדר מצוי להחזיר.
- גם מבואר בחקירה כי הדמעות הבאים מקירות הלב הם חמים רותחים מרתיחות הלב, ובזה נבוא אל הביאור בהקדים כי השגת השפע מכונה יום שבת, וההכנה לזה נקרא ערב שבת, וזה קינת ירמיי עליו השלום להיות ותזנח משלום נפשי זה נר שבת, היינו

עוצם ההשגה זנחה נפשי ממני, והיי לי עדיין קצת נחמה אלו הייתי יכול לבכות מקירות לבבי, אבל נשיתי טובה, זהו מים חמים, היינו דמעות חמים בערב שבת, לעשות הכנה להחזיר השפע לי וכו'.

9. בספר **מאמר מרדכי** (סלאנים, דף ס"ז) מביא סיפור נורא, מה שהיי עם הרב הקדוש הרבי ר' זושא מהאניפאלי זכותו יגן עלינו: **בערב שבת הי' בא אל בית המרחץ ופושט את בגדיו, ומילא מחתה עם גחלים וישב עליהם, וקרא: קוקט וואס פאר א רשע זושא איש, אפילו די קוילן ווילן איהם נישט ברענען. [הסתכל איזה רשע זושא הוא, שאפילו הגחלים לא רוצים לשרוף אותו].**

פרק כ"ז

אחר הרחיצה בחמין ערב שבת קודש, צריך לטבול עצמו במקוה כדי לקבל הארת שבת - על פי שולחן ערוך וכתבי האר"י ז"ל מחויב האדם לטבול עצמו במקוה בערב שבת קודש, ואין לזלזל בזה, כי האר"י ז"ל שמע כל דבריו מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו - מי שטובל עצמו בערב שבת קודש קדוש יאמר לו - יכוין קודם הטבילה להטהר מחטאים עונות ופשעים שפגם במשך ימי השבוע - בשעת הטבילה במקוה בעש"ק יכוין ויאמר שטובל עצמו לכבוד שב"ק - על ידי הטבילה במקוה בעש"ק נעשה האדם נקי מהעבירות שנכשל בהם במשך ימי השבוע - על ידי הטבילה יכול לזכות לרוח הקודש

1. בספר הזוהר (פרשת ויקהל דף ר"ד) וזה לשונו: כד על שבתא אצטריכו אינון עמא קדישא לאסחאה גרמייהו משמושא דחול, מאי טעמא, בגין דבחול רוחא אחרא אזלא ושטיא ושרא על עמא, וכד בעי בר נש לנפקא מן ההוא רוחא ולאעלא ברוחא אחרא קדישא עילאה, בעי לאסחאה גרמי לשרי' עלה ההוא רוחא עילאה קדישה.
2. בספר הזוהר (פרשת תרומה דף קל"ו עמוד ב'): רב המנונא כד הוי סליק מנהרא במעלא שבתא, הוה יתיב רגעא חדא וזקיף עינוי והוי חדי, והוה אמר דהיה יתיב למחמי חדוה דמלאכי עילאי.
3. בספר שער הכוונות (להאר"י, ענין טבילת ערב שבת אות צ') כתב: ואחר קריאת הפרשה היה טובל הטבילה של ערב שבת.

4. בספר שער הכוונות (להאר"י ז"ל, ענין טבילת ערב שבת אות ק') כתב: אחר כך תכוין שכל זה יהיה לכבוד שבת, והוא: כי הלא בחי שמות הנ"ל שהם די הויות, וגי אהי"ה ושם י"ה, יש בהם ל' אותיות, וזהו ל' של לכבוד, וכשתוסיף ב' כוללים, שהם כללות הז' שמות, וכללות שם י"ה, יעלו במספר כבוד, ומספר כל חי שמות הנזכרים לעיל עצמן, הם בגימטריא שבת, וכשתעלה מן המים, תאמר: **"אם תשיב משבת רגלך"**.

5. בספר שולחן ערוך האריז"ל (תוספת שבת אות ט"ו) כתב: אמר מורי זכרונו לברכה **כי כל המצות ועבירות שאדם עושה ניכרים במצחו, ומי שזוכה בנפש יתירה בשבת אז אין שום עבירה ניכרת במצחו, כי הארת הנפש יתירה מכסה אותו הרושם, אבל אם האדם טמא קרי ניכר במצחו, ואין הארת נפש יתירה מכסה אותו הרושם עד שיעשה טבילה, ואז יסיר מעט מהרושם ממצחו, ואינו ניכר כל כך אחר שעשה טבילה.**

6. בסידור האריז"ל (להרב ר' שבת, עניני ערב שבת) וזה לשונו: **ליב טיהור ב'רא לי אלקים, ראשי תיבות טב"ל, ואז ורוח נכון חדש בקרבי, שאין קדושת שבת ניכר באדם עד שיטבול עצמו.**

7. בסידור ר' אשר (דף רכ"ה עמוד א') כתב: **ותיכף אחר הטבילה ניכר באדם תוספות הקדושה וכו'.**

8. בספר כף החיים (סימן ר"ס אות ד') כתב וזה לשונו: **ואם כן לפי סודם של דברים, צריך תחלה לרחוץ פניו ידיו ורגליו כדי להעביר מהם הקליפה כנזכר לעיל, ואחר כן לטבול כדי לקבל הארת שבת.**

9. בספר אור צדיקים (לר"מ פאפיראש, סימן כ"ח סעיף כ') כתב, **סדר הטבילה ערב שבת קודש, יכנוס במים ויאמר: הריני טובל להפשיט את הזוהמא.**

10. בספר אור צדיקים (לר"מ פאפיראש, סימן כ"ח סעיף כ') כתב: ויטבול פעם ב', ויאמר הריני טובל להפשיט בגדי חול, ויטבול פעם ג' ויאמר הריני טובל לכבוד שבת קודש, זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, "ויקרא אלקים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים", ויטבול פעם ד' ויפסע לאחוריו ויאמר הפסוק "אם תשיב משבת רגלך וכו' עד ה' דבר".

המקוה תיקן לזרע לבטלה

11. בספר מנחת שבת (סימן קנ"ז) כתב: ראיתי בשם האר"י ז"ל לבל יתרשל בטבילת מקוה, ובפרט לכבוד שבת קודש, ויזכור היטב כמה פעמים חימם את עצמו לעבירה, הן באכילה ושת"י, ובפרט בזרע לבטלה רחמנא לצלן וכיוצא, ויקרר עצמו כעת לכבוד ה'.

12. בספר ראשית חכמה (שער הקדושה פרק ז') כתב: והעיקר שצריך האדם לעשות ביום הששי בגופו, לקנות קדושת שבת ונשמה יתירה, היא טבילה במ' סאה, כדי לפשוט רוח חול וללבוש רוח קדושת שבת.

13. בספר שלי"ה (מסכת שבת פרק נר מצוה) וזה לשונו: ולענין טבילה בכל ערב שבת, הוא קדושה גדולה וטהרת הקדוש וכו'.

14. בספר שלי"ה (שער האותיות אות ק', קדושה) כתב: וכל אדם צריך טבילה בכל ערב שבת וכו', כדי לפשוט לבוש רוח חול, וללבוש רוח קדושת שבת, שהוא רוח חשוב מעתיקא, וכולי האי ואולי שישרה עליו רוח הקודש.

15. בספר דברי שמואל (ניקלשבורג, הנהגות הצה"ק הרב ר' שמעלקא זכותו יגן עלינו, אות כ"ח) כתב: ירגיל עצמו בטבילה תמיד. וחיוב בעת הטומאה חס ושלוש, ובערב שבת קודש ובערב יום טוב ויום טוב גם כן חיוב לטבול.

מי שעובר על דברי האר"י ז"ל בלי אונס, שרי לי' למיקרי עברינא, כי כל דבריו אפילו דבר קטן, הוא מה ששמע לא מפי מלאך ולא מפי שרף, אלא מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו

16. בספר שלחן הטהור (קאמארנא, סימן ר"ס) כתב וזה לשונו: מצוה וחיוב מדברי האר"י ומדברי הזוהר הקדוש לטבול בנהר או במקוה בכל ערב שבת קודש וכו', ומי שעובר על דבריו בלי אונס, שרי לי' למיקרי עברינא, כי כל דבריו אפילו דבר קטן, הוא מה ששמע לא מפי מלאך ולא מפי שרף, אלא מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו.

17. בסידור בית יעקב (להעבי"ץ, מוסד השבת אות כ"א) וזה לשונו: מאן דזהיר בה, קדוש יאמר לו.

18. בספר סידורו של שבת (חלק א', שורש הראשון ענף ג' עלה ו') כתב: קודם שיטבול יתן את לבו ומחשבתו לשוב לפני בוראו, כדי שיוכל לפשוט ולהסיר מעליו בגדי חול, על ידי הבושת והתשובה, ואז יוכל לסלק הסטרא אחרא וכו'.

19. בספר פרדס המלך (סאדיגורא, דף כ"ט) וזה לשונו: בסדר היום שכתב הרב הקדוש רבי שלום שכנא מפראהביטש זכותו יגן עלינו, לאנשי שלומינו, איתא בזה הלשון: בערב שבת ילך לטבול, ויכוין: כמו שבגשמיות המים יטהר גופו, כן בפנימיות המים יטהר נשמתו.

20. בספר כנפי יונה (חלק ג' סימן מ"ה) כתב, ואחר כך יתזור וישהה שנית ויאמר: הריני טובל כדי לקבל הארת שבת זכור ושמור בחבורא חדא וכו'.

21. בספר מקור חיים (לבעל חוות יאיר זכרונו צדיק לברכה, סימן רס"ב) כתב ברחיצת חמין ולבישת בגדים יאמר בפיו: לכבוד שבת, וכן ביום טוב.

22. בספר ארחות חיים (לר"א מלוניל, סדר תפלת ערב שבת אות י') כתב: ומה שכתבתי שהאומר ויכולו, עוונותיו מכופרין (שבת דף קי"ט עמוד ב'), נפקא לו מגזירה שוה וכו', לומר לך

שכשם שפרה מכפרת כך שבת מכפרת, זהו דאמרינן אם ישמרו ישראל שבת אחד מיד הן נגאלין, 'לפיכך צריך אדם לטהר עצמו בערב שבת'.

23. בספר קרבן שבת (פרק ז' סימן ה') כתב: ועל כל פנים לא יעבור אותו החוטא [בזרע לבטלה] טבילת ערב שבת, כי אפילו נשמה יתירה שמוחקות העונות, חטא זה איננה מוחקות כנזכר לעיל. ולכך יטבול, ואחר הטבילה יפשפש במעשיו, כי ערב שבת מסוגלת לתשובה יותר משאר ימים וכו'.

פֶּרֶק כ"ט

מי שטובל עצמו בערב שבת קודש זוכה שישרה עליו הנשמה יתירה של שבת קודש - זוכה להשגות הרבה חכמות - הטבילה במקוה בערב שבת קודש צריכים לקיים כמעט במסירת נפש - הטובל עצמו בערב שבת קודש הקדוש ברוך הוא מקבל תפילותיו - זמן טבילה במקוה יש אומרים שהוא כמו שעה קודם חצות, ויש אומרים שזמנו לאחר חצות דייקא - ויש אומרים שזמן הטבילה הוא דייקא סמוך לשקיעת החמה, לפני זמן הדלקת הנרות, כדי שתבא הנאת הרחיצה בשבת עצמה, וכל מה שהוא טובל סמוך לשבת קודש מרגיש יותר קדושת שבת קודש אחר הטבילה במקוה.

1. בספר שער הכוונות (להארי"י ז"ל, ענין טבילת ערב שבת אות צ"ג), וזה לשונו: והי' אומר מורי זכרונו לברכה כי כיון שכבר קרא הפרשה כבר יש באדם כח לקבל תוספות קדושת השבת, ולכן לא הי' טובל קודם שיקרא הפרשה זולתי דרך מקרה, ואף גם מקרה זה לא הי' טובל רק אחר שהתחילה שעה ה' מיום ו', כמו שביארנו לעיל על ה' יתירה דיום הו', והי' אומר מורי ז"ל כי תוספות שבת הי' ניכר ומתגלה במצח האדם תיכף אחר הטבילה הנזכר, אבל עיקר הגילוי לא הי' רק אחר חצי היום, ודוקא אם טבל כבר, והסיר ממנו קליפין דחול וכו'.

2. בספר תולעת יעקב (סוד שבת) וזה לשונו: טעם לרחיצת ערב שבת, שבימי החול שוטות סיבה אחרת בעולם, וצריכים עם הקודש לצאת מתחת הרשות ההוא לנקות

עצמם ממנו, ליכנס בסוד האמונה הקדושה, ומזה הטעם צריכין לטבול את עצמו כדי שתשרה עליהם אם הבנים (השכינה), ואז יתעטרו בנפש יתירה.

3. בספר הקנה (וזה לשונו: בספר מעין גנים דף צ"א) כתב: הטובל עצמו ערב שבת, הקדוש ברוך הוא מקבל תפילתו וקושר בו אהבתו.

4. בסידור האר"י (להרב ר' שבת, עיני ערב שבת) כתב: אחר שבשעה ה' של יום ו' מתחיל להתנוצץ אור תוספות שבת, וזהו ה' דהשישי לכן אם כבר קרא שנים מקרא ואחד תרגום יטבול, כי כבר יש יכולת בידו לקבל תוספות שבת, ולא קודם שעה ה', כי על ידי הטבילה שהסיר בגדי חול של הנפש, אז ניכר ומתגלה תוספות שבת, ועיקר הגילוי הוא אחר חצות דוקא.

5. בספר יסוד ושורש העבודה (שער העליון פרק א') כתב: וילך להטהר במקוה לכבוד שבת קודש, ובוודאי אדם שבלתי טהור הוא מטומאת קרי רחמנא ליצלן בוודאי חיוב גדול הוא לטבול את עצמו בערב שבת קודש שלא יכנס בקודש וטומאתו עליו, טומאת הגוף חס ושלום, אלא אף מי שעומד בחזקת טהרה, מצוה גדולה לטבול בערב שבת קודש, כי הטבילה בערב שבת קודש מועיל לקבל נשמה יתירה בשבת, ובלתי טהרת המקוה בוודאי לא ישיגנה.

6. בספר חסד לאלפים (סימן ר"ס סעיף א') כתב: לטבול גופו במקוה טהרה יש צורך גדול, כי כתבו המקובלים כי לא יוכל האדם לזכות לתוספת נפש רוח נשמה הבאים בשבת, אם לא יטבול במקוה טהרה אחר חצות, ומי פתי יאבד טובה הרבה מחמת עצלות שלא לטבול, הלא לפי גודל הטובה לזכות לתוספת נפש רוח נשמה ראוי ונכון למתבר גיזיזא דברדא ולמיטבל, ואם יתן איש את כל הון ביתו באהבה נאה ויאה וכו'.

7. בספר קרבן שבת (פרק ז' סימן ו') וזה לשונו: וכתב רבינו האריז"ל שהטבילה שטבל בערב שבת, היא טוב ויפה לאדם, ותועלת גדול להשגות הרבה חכמות.

8. בספר סדר היום (הנהגת יום שישי) כתב: ואם אפשר לו לטבול כל גופו בארבעים סאה בענין שלא יבא לו שום נזק, כמה יפה ונעים, כאשר היו עושים חסידים הראשונים שהיו יורדין לנהר לטבול, ואחר כך יוצאין לקראת כלה, ומקבלין עליהם אותה נשמה יתירה בטהרה וקדושה.

9. בספר זכרו תורת משה (לבעל חיי אדם זכרונו צדיק לברכה, סימן א' סעיף ב') כתב: יכול האדם להתבונן ולנסות, כי כאשר יכוין האדם את דעתו, ותהיה יראת ה' בלבו באמת, ויהיו מעשיו רצוים, אז בודאי לאחר שטבל בערב שבת בכוונה רצויה לקבל קדושת שבת, יכוין בדעתו שנתוסף לו נשמה יתירה, כי ירגיש בנפשו יראת הרוממות שבאה לו, עד שתבער בו אהבת ויראת ה'. וזה בדוק ומנוסה מכמה אנשים כמה פעמים בלא שום ספק, אבל כשאין נשמתו טהורה אז לא ירגיש בקדושת השבת.

10. בספר אמרי פנחס (שער ד' אות ו') כתב: להחמיר בטבילת ערב שבת קודש כמעט במסירת נפש, והוא [הרב הקדוש מקאריץ זכותו יגן עלינו] בעצמו הי' מקיים אפילו בזקנותו שלא הי' יכול להלוך ברגליו, הי' נושאין אותו לטבול במקוה חמה.

11. בספר בית אהרן (ליקוטים) כתב בשם צדיקים, מקוה בערב שבת איז כדאי צוא גיין איין מייל צוא פוס, [ללכת למקוה בערב שבת כדאי ללכת ברגל מייל שלם].

12. בספר אהל קדושים (וזה לשונו: בזמירות לעטר פתורא צעשינוב, דף ח') וזה לשונו: כתב לי שאר בשרי הרב הצדיק בעל מחבר ספר שם הכהן זכרונו צדיק לברכה אשר תמיד כשהי' אביו הרב הצדיק הגאון המפורסם אב בית דין

אמסאנא זכרונו צדיק לברכה בא לשינאווע כיבדוהו בתפילת קבלת שבת, ופעם אחת כאשר התפלל כבר לפני התיבה, והתחיל לנגן לכה דודי, עזב כבוד קדושת אדוני אבי זקני משינאווע זכותו יגן עלינו את בית המדרש והלך החדרה עם מתפללים להתפלל שם קבלת שבת, וכמו שהוא ידע שלא היי באותו יום וי ערב שבת קודש לטבול במקוה כי היי חולה, הבין אשר מסתמא הרגיש בזה שלא טבל במקוה, מפני זה רצה כבוד קדושת אדוני אבי זקני זכותו יגן עלינו להתפלל בביתו להעמיד שם בעל תפלה לפני התיבה שטבל במקוה, הלך אחרי התפלה והצטדק לפני כבוד קדושת אדוני אבי זקני זכותו יגן עלינו שהרופא פקדו שלא יטבל במקוה. על זה השיב לו כ"ק אא"ז זי"ע שיש לו קבלה מרבותיו שטבילה פעם אחת בימות החול ופעמיים בשבת בערב שבת קודש לא יזיק חס ושלום.

13. בספר חמדה גנוזה (חלק ב' דף ע"ד) וזה לשונו: סיפר כבוד קדושת אדוני אבי מורי ורבי [מגארליץ], שבימות החורף היי הרב הקדוש [מורנו הרב ר' שלום] מבעלזא זכרונו לברכה הולך למקוה בערב שבת קודש בבוקר, ולא הלך עוד לעת ערב.

14. בספר עבודת עבודה (שיחות קודש טאהש, דף קנ"א) וזה לשונו: בעיר דעמעטשער עיר שבה היי כבוד קדושת אדוני אבי מורי ורבי זכותו יגן עלינו, אב בית דין דמתא, נהגו שבכל שנה בראש חודש אייר או בל"ג בעומר סיימו לימוד הש"ס, וזקיני הקדוש [הרב הקדוש מטאהש זכותו יגן עלינו] היי רגיל להשתתף בסעודה אשר ערכו לכבוד הסיום. פעם אחת בתוך הסעודה סיפר הרב הגאון ר' נפתלי הירצקא אמסעל זכרונו לברכה לפני זקיני הקדוש, שהרב הקדוש בעל צבי לצדיק מבלאזשוב זכותו יגן עלינו, הלך פעם בערב שבת לטבול לכבוד שבת קודש

בשעה עשר לפני הצהריים, קודם נסיעתו לאיהעל לכבוד היוםא דהילולא של מרן בעל ישמח משה שחל בשבת, וכאשר שמע זקיני הקדוש את דבריו שאל כמה פעמים, אזוי, אזוי, ונתמלא שמחה גדולה, באמרו כי פעם אחת קודם שנסע לעיר דיארמאט על שבת קודש; הפצירו בו בניו שילך למקוה בערב שבת קודש בשעה עשר לפני הצהריים מחמת איזו סיבה, ובאין ברירה הסכים לזה, וכל ימיו הצטער על כך, שעשה דבר שלא ראה אצל רבותיו, לילך בשעה מוקדמת כל כך להמקוה לכבוד שבת, ועכשיו ששמע שרבו הקדוש מבלאזשוב עשה כך, נתמלא שמחה. אחר סעודת סיום זו התפללו תפלת ערבית, וזקיני הקדוש סיפר ספירת העומר בהתעוררות נפלאה ובשמחה גדולה, והכרתי עליו שממש החיי נפשו בזה, כאילו נושע מאיזו צרה.

15. בספר הקדוש שלי"ה (שער האותיות אות ק) כתב: ומצאתי בכנפי יונה (חלק ג' סימן מ"ח) סוד הטבילה ערב שבת דוקא אחר חצות.

16. בספר ערוך השולחן (סימן ר"ס סעיף ז') וזה לשונו: ופשוט הוא דכל דברים אלו רחיצה וכו' טוב יותר לעשות אחר חצות דיותר ניכר שהוא לכבוד שבת וכו', ויש מאחרין הרבה המרחץ והמקוה, ואומרים שכן הוא על פי הקבלה, וטועים הם, ויש ליגער בהם, ואדרבה דאם רק אחר חצות מצוה להקדים.

17. בספר טל אורות (מנהגי בית אליק, סעיף ל"ד) וזה לשונו: בכל יום תמיד היי האדמו"ר מקפיד לטבול עצמו בבוקר השכם סמוך לקומו ממתנו, מלבד ביום הששי שהיתה הטבילה בחצות היום ממש אחר רחיצת חמין במרחץ. ובהערות שם (אות נ') מציין שכן מנהג הרב הקדוש המגיד מזלאטשוב זכותו יגן עלינו שטבל את עצמו בחצות היום ממש.

18. בספר בית ישראל (על קיצור שולחן ערוך סימן ע"ב סעיף י"ב אות א') וזה לשונו: בכל ערב שבת לאחר חצות הלך הגאון ר' שמעון חיים פלגר זכר צדיק לברכה (תלמיד מרן בעל תפארת אחרו זכותו יגן עלינו) לטבול במקוה, ומשם הלך להקיף את בית הקברות בעיר בעלעד, והי' מדבר ועושה תנועות בידיו ולא נראה איש בסביבו, ואמרו הזקנים שהוא מדבר עם אליהו הנביא בכל ערב שבת.
19. בספר מטה משה (אות ת"י) וזה לשונו: ומפי מורי הגאון זכרונו לברכה שמעתי הטעם שיש לרחוץ סמוך לערב, כדי שתבא ההנאה בשבת עצמו, דרחיצה הנאה שלאחר שעה היא, כמו שכתוב הרמב"ן זכרונו לברכה הביאו הטור אורח חיים סימן תקנ"ג.
20. בשולחן ערוך (סימן רס"ב סעיף ג' ברמ"א): לא ירחץ לשבת אלא סמוך לערב וכו'.
21. במדרש תלפיות (אות ט') ענף טבילה בדיבור המתחיל בערב שבת שכתב) כתב: וטוב שיהי' הטבילה סמוך לשבת קודש.
22. בסידור ר' אשר (דף רכ"ה עמוד א'): וכל עוד שתהי' הטבילה יותר קרובה לליל שבת יתגלה יותר תוספת וכו'.
23. בספר שלי"ה (שער האותיות אות ק') וזה לשונו: ומשמע מכתבי האריז"ל שהטבילה סמוך לקבלת שבת.
24. בספר משנת חסידים (מסכת יום הששי, פרק ז' אות ט') כתב: ובצאתו מהטבילה שכבר נטהר וכו', ובפרט אם הוא אחר חצי יום שאז הוא עיקר גלוי הארה זו, וכל שכן יותר סמוך לשבת, מתגלה ההארה ההיא יותר ויותר.
25. בספר רמזי שבת (אות ס"א) כתב: שבת ראשי תיבות ת'רחוץ ב'סמוך ש'בת.
26. בספר דברי תורה (מונקאטש, מהדורא א' אות י"א) וזה לשונו: מבואר בשער הכוונות ובסידור כי הטבילה בערב שבת קודש, כל מה שהוא סמוך ללילה טוב יותר, כי אז מתגלה יותר אור תוספות שבת עיין שם.

וכן שמעתי שנהג רבינו הגאון הקדוש בעל דברי חיים זכותו יגן עלינו, מצאנו, שהלך לטבול בערב שבת קודש סמוך להדלקת נרות והכנסת כלה שבת קודש.

ומצאתי ראוי להדברים האלו בירושלמי (תרומות סוף פ"ה) במעשה דדיקטיאלנוס מלכא שהי מקודם דיקלוט חזירא ששלח מפנוניס שהוא רחוקה מטבריא מקום רבי, ושלח כתבים ואמר אני רוצה דרבנן יהיו אצלי במוצאי שבת הזה, ואמר להשליח שאל ימסור להם הכתבים עד ערב שבת עם ביאת השמש, כדי שלא יוכלו לקיים ציווי שלו, ועל ידי כך יעליל עליהם לנקום מהם (עד כאן לשון הפני משה שם).

ואתא שלוחא גבהון בערובתא עם מטעמי בשתא והוי ר' יודן נשיאה ור' שמואל בר נחמן גחתין למיסחי בדימוסין דטבריא, אתא אנטיגרוס גבהון וכו', (פירוש הפני משה ששאל אותו השד מה רבן ומה אתם שרוים בצער, וספרו לו המעשה, והשיב להם תרחצו עצמיכם לכבוד שבת והאי הבורא יעשה לכם נסים, ובמוצאי שבת לקח אותם וכו'), עד כאן לשונו, עיין שם בירושלמי.

והרי מפורש שהלכו לדימוסין לטבריא לרחוץ ולטבול בערב שבת לכבוד שבת, בסמוך לשבת שהרי המלכה ציוה לבא, וכן אתא שלוחא גבהון סמוך לשקיעת החמה כנזכר לעיל, שהוא קודם בין השמשות, ואז הלכו הרבנן הנזכרים לעיל לרחוץ במרחץ בערב שבת, הרי דרכם הי לרחוץ סמוך לכניסת שבת קודש, ואין לומר דרק אז עשו כן מפני המעשה ההוא, והלא לא ידעו בעת הלכו לרחוץ שיבא להם המכתב כזה, אלא ודאי בעל כרחך שכך הי מנהגם לטבול בכל ערב שבת במרחץ חמין סמוך לשקיעת החמה כנזכר לעיל.

27. בספר ילקוט אברהם (סימן ר"ס אות נ"ט) וזה לשונו: זה רבות בשנים אשר הי לו שיח דברים עם אדמו"ר הגאון הצדיק רצ"ש זצוק"ל, אב בית דין דקהילה קדושה

מונקאטש, מתי תתחיל הזמן לטבול את עצמו בערב שבת קודש או בערב יום טוב שיהי' יוצא בטבילה זו לכבוד שבת קודש או לכבוד יום טוב, ואמר לי שעל פי האריז"ל אם טבל את עצמו שעה אחת קודם חצות היום יצא בזאת הטבילה לכבוד שבת קודש או לכבוד יום טוב, אבל מן המוטב שיטבול את עצמו סמוך לשבת קודש או ליום טוב, עד כאן לשונו הטהור.

28. בספר אוצר החיים (מנהגי צאנו, הוספות ותיקונים דף שני"ג) וזה לשונו: ומצאתי דבר חידוש בהגהות מנחת שבת לספר שומר שבת [להגאון ר' דוד לידא מאמסטרדם], מאת הגאון הצדיק ר' יקותיאל יודא הלברשטאם אב בית דין דולינא שיצא לאור בבילגוריי תרצ"ב שכתב (שם בדף ט' עמוד ב') בזה הלשון: **מִרְן זְקֵנֵי עִיר וְקִדִישׁ מִצְאֵנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה הַקְפִיד שֶׁבְּבֹאוֹ מֵהַמְּקוֹה כִּבְר יִהְיוּ נְרוֹת שַׁבַּת דּוֹלְקוֹת, וּפְעַם אַחַת בָּא מֵהַמְּקוֹה וְרָאָה שֶׁלֹּא הִדְלִיקוּ עֲדֵינן הַנְּרוֹת וְחָזַר לְהַמְּקוֹה, עַד כֵּאֵן לְשׁוֹנוֹ.**

29. בספר שיח זקנים (חלק ב' דף שס"ב) וזה לשונו: שהרב הקדוש רבי אליעזר דוד מראדישיץ זכותו יגן עלינו, הי' הולך בערב שבת קודש קרוב לשבת במקוה רותחת ממש.

פרק ל'

בערב שבת קודש יטבול לכל הפחות שני טבילות - הכוונה בב' הטבילות - כל המרבה בטבילות הרי זה

משובח

1. בספר שער הכוונות (ענין טבילת ערב שבת אות צ"ו) וזה לשונו: **דע כי צריך האדם לטבול ב' טבילות זו אחר זו, והא' היא להפשיט בגדי חול של הנפש, והב' היא לכבוד שבת, לקבל התוספות וכו'.** גם צריך שיטבול ויכוין להסיר ולהפשיט מעליו הרוח שהי' שורה עליו בימי החול.
 2. בסידור ר' אשר (כוונת הטבילה לערב שבת קודש דף רכ"ו) וזה לשונו: **טבילה א' דערב שבת וכו' לפשוט בגדי חול, טבילה ב' לקבל תוספות שבת וכו'.**
 3. בספר סידורו של שבת (חלק א' שורש הראשון ענף ג' עלה ה') כתב: ועל הענין הזה של תשובה רמזו בטבילת המקוה בערב שבת קודש, דהקדוש מורנו הרב חיים ויטאל זכרונו לברכה כתב שצריך ב' טבילות, אחד לפשוט הבגדי חול והסטרא אחרא מעליו, ואחד למשוך עליו תוספת קדושת שבת וכו', וקודם שיטבול יתן את לבו ומחשבתו לשוב לפני בוראו כדי שיוכל לפשוט ולהסיר מעליו בגדי חול על ידי בושת והתשובה, ואז יוכל לסלק הסטרא אחרא וכו', ובא הטבילה השנית שיכוין בזה לזכך לבו בתשובה וכו'.
- כן צריך האדם בערב שבת קודש בטבילה אחת להעביר כל הסטרא אחרא מעליו וכו', ועל כרחך באה הטבילה השנית למשוך עליו קדושת שבת, מאחר שדעתו נכון לנקות ולזכך מקום שתוכל לשרות בו הקדושה, אבל לא

- יועיל לו לעשות מעשה קוף ולטבול ולכוין במחשבתו להשליך ואינו משליך כלום, ושמצו וטנופו קבוע בלבו וכמסמורות נטועות במחשבתו ולבבו, ודאי שאין תועלת בעשייתו לבד, ולא מגרש וממילא לא מקדש.
4. בספר זוהר חי (חלק ד' דף ק"ע) וזה לשונו: צריכין לטבילה שני טבילות, אחד להפשיט בגדי חול וכו', להסיר ממנו קליפות נגה ויצר הרע, וטבילה שניה יאמר בפה מלא לכבוד שבת.
5. בסדר הנהגות של הרב הקדוש ר"ר שמעלקא מניקלשבורג זכותו יגן עלינו (הנהגות קדושות, בראש ספרו דברי שמואל, סעיף מ"ה מ"ו): ירגיל עצמו בטבילה תמיד וכו', ובערב שבת ובערב יום טוב וכו', ולטהרה סגי ב' טבילות.
6. בספר יסוד ושורש העבודה (שער ח' פרק א') כתב: כל המרבה בטבילה הרי זה משובח. שבכל טבילה שאדם טובל את עצמו יותר, ממשיך עליו קדושה ביותר הן בחול והן בשבת, ואדם מקדש את עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה יותר ויותר.
7. בסידור האריז"ל להרב ר' שבתאי (כונת ערב שבת) וזה לשונו: יטבול עצמו ג' טבילות, אחד לאעברא זוהמא דחול, ופעם שני לקבל הארת שבת, ופעם שלישית לקבל נשמה יתירה.
8. בספר שלי"ה (שער האותיות אות ק) כתב: אבל לענין תיקון שבת לבד, אף כי יאמר הוידוי הנזכר, אינו צריך כי אם שלוש טבילות, אי יטבול להעביר זוהמת עונו והשארית סטרא אחרא השולטת בימי החול, כי אין אדם שימלט ממצודתם. הב' הוא הכנה לקבל נצוצי מלבוש הנשמה, ובטבילה זו יכוין בשלושה שמות וכו', הג' היא טהרה העיקרית וכו'.

9. בספר יסוד ושורש העבודה (שער ח' פרק א'): **ויטבול על כל פנים לא פחות מג' טבילות**, ורוב העולם נוהגין לטבול די טבילות כנגד די אותיות הוי"ה ב"ה ונכון הוא.
10. **בסידור כתר נהורא** (בארדיטשוב, דף ס"ג) כתב: **יזהר לטבול בכל ערב שבת ג' או ד' טבילות.**

ה' טבילות

11. **בספר בן איש חי** (הלכות שנה שניי פרשת לך אות ט"ו) מובא: **מה טוב ומה נעים על פי הסוד לטבול בערב שבת כדי לקבל תוספת נפש רוח ונשמה דליל שבת על ידי טבילה, טבילה ראשונה לטהרה מכל טומאה.**
12. **ושניי לתיקון עון הכעס**, ושלישית להפשיט בגדי חול מעלין הנפש, ורביעית להסיר ולהפשיט מעליו הרוח שהי' שורה עליו בימי החול, כדי שישרה עליו עתה רוח מבריא, וחמישית היא לכבוד השבת לקבל תוספת והארה של קדושת השבת.
13. **ויש נוהגין לטבול שלש טבילות כנגד נר"ן.**
14. **ויש נוהגין חמשה כנגד נר"ן חי' יחידה.**

י' טבילות

15. **בספר עבודת הקודש** (להחיד"א, מורא באצבע סימן די אות קל"ז) וזה לשונו: **אם אפשר יטבול בכל ערב שבת, וטוב לטבול טבילה אחת להעביר הזוהמא וכו'.**
16. **וארבע טבילות, ויקבל ארבע מיתות וכו'.**
17. **ויטבול טבילה אחרת ליחד הכל.**
18. **ועוד יטבול לתקן מה שפגם בכעס וכו', ועוד יטבול להפשיט בגדי חול.**
19. **ועוד שני טבילות לקבל הארת וקדושת שבת.**
20. **נמצא שיטבול י' טבילות.**

21. בספר תומר דבורה (מנהגי חתם סופר פרק ד'): שמרן הגאון הקדוש החתם סופר זכותו יגן עלינו, **הי' נוהג לטבול בערב שבת קודש י' טבילות.**

י"ג טבילות

22. בספר כף החיים (סימן ר"ס אות ה') כתב: ומיהו **יש חסידים שנוהגין לטבול בערב שבת י"ג טבילות**, דהיינו:

23. תחלה טובלין אחת כדי לטהר מטמאתן שמא הוא טמא, ולכוין **כי הוא טובל במקו"ה טהרה העולה קנ"א כמנין אהי"ה** דגילוי ההי"ן כדי לטהר מטמאתו.

24. והבי' לתיקון הכעס ולכוין **כי כע"ס עם הכולל גי' מקו"ה וגם אהי"ה במילוי ההי"ן.**

25. והגי' לטהר מה שפגם בשם ע"ב.

26. והדי' מה שפגם בשם ס"ג.

27. והי' מה שפגם בשם מ"ה.

28. והוי' בשם ב"ן.

29. והזי' כדי להפשיט בגדי החול של הנפש.

30. והחי' **לכבוד שבת** כנזכר לעיל וכו', ועוד טובלין ה' טבילות כנגד נרנח"י דנר"ן שמקבלין בליל שבת על ידי התפלה כנזכר במקומו.

31. הרי **י"ג כענין אח"ד ביום ההוא יהי' ה' אחד וכו'.**

י"ד טבילות

32. בסידור לב שמח (אלעסק, סדר השכיבה דף קס"ד עמוד א') כתב:

ומי שטובל לשם תשובה באיזה יום מהימים צריך י"ד טבילות ערב שבת ובשל"ה ההתנהגות בעל תשובה במקוה מה שיאמר, ובסוף אם הוא בעל תשובה ובא לטהר עצמו בערב שבת אף כי בכל ימי השבוע תקנו כן, רק שאין אדם יכול לעמוד עליו, מכל מקום בערב שבת שהוא עת רצון תיקון שבת מלכתא, צריך לכלול גם כן טבילת ותיקון בעל תשובה וטבילת שבת, מחדא

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל עג

משתמע תרתי, אם הוא בריא יטבול י"ד טבילות לשלוט על י"ד עיתים הרעים, ולהפוך אותם לטובה וכו'.

33. כן בספר נזר הקודש (מנהגי מעליץ, דף פ"ה) וזה לשונו: רבינו הי' מנהגו לטבול במקוה בערב שבת קודש י"ד טבילות.

151 טבילות כמנין מקוה

34. בספר מעין גנים (עניני טבילה דף פ"ה) מובא מנהגו של הרב הקדוש רבי יעקב מוצפי זכרונו צדיק לברכה, שבערב שבת קודש ירד למקוה טהרה, בכוונות עצומות ויחודים מיוחדים במחשבתו, וטבל בקדושה ובטהרה מאה וחמשים ואחד טבילות כמנין מקו"ה וכו'.

פֶּרֶק ל"א

**כשיוצא מהמים יפסע לאחוריו כדרך שהולך מבית הכנסת,
ויאמר אם תשוב משבת רגלך**

1. בסידור האר"י להרב ר' שבתאי (כונת הטבילה בערב שבת, דף מ"ח) וזה לשונו: ותפסע לאחוריו בהעלותך ממים, ויאמר "אם תשיב משבת רגלך" ראשי תיבות שלו גימטריא תרי"ג הוי"ה עם ב' כוללים ששקולה שבת ככל התורה, ועוד יכוין לזי שמות דנחל שהם תרפי"ז וי"ה גימטריא שבת כנזכר לעיל שזו"ן עולין בשבת עד או"א הנקרא יה"ו כנזכר לעיל.
2. במדרש תלפיות (ערך טבילה) וזה לשונו: כשיוצא מהמקוה יצא לאחוריו כמו כשיוצא מבית כנסת.

תפילה אחר המקוה

3. בספר קיצור השל"ה (עניני ערב שבת) כתב: וכשהוא יוצא מן המים פוסע לאחוריו כמו היוצא מבית הכנסת, ויאמר "והי' הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים, אם רחץ ה' את צואת בנות ציון ואת דמי ירושלים ידיח מקרבה ברוח משפט", ויאמר "אמר רבי עקיבה אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם, ואומר מקוה ישראל ה', מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל".

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל עה

4. בספר השבת נועם הנשמות (סקולען, הנהגת יום הששי) מובא, שכן היי נוהג הגאון הקדוש מסקולען זכרונו צדיק לברכה, שבכל פעם כשעלה מן המקוה הפך את פניו נגד המים, וכך כשפניו מצוררים נגד המים עלה את מדריגות המקוה.

פֶּרֶק ל"ב

בו יבואר מנהגי הצדיקים הקדושים שלא לנגב אחר הטבילה בערב שבת קודש - בערב שבת קודש אחר הטבילה במקוה לא ינגב עצמו במטפחת, מכיון שהם מימי שבת, על כן ראוי להגוף שישאב אותם, וגם כדי שמלבושי שבת קודש ישאבו בתוכם המים, ומי שקשה עליו, ישאר על כל פנים מקום אחד בגופו בלי ניגוב - יש אומרים שלאחר הטבילה במקוה בערב שבת קודש לא יעסוק בעשיית מלאכה, ויש נהגו שלא לכתוב כלל אחר הטבילה

1. בספר פרי עץ חיים (שער השבת פרק ד') וזה לשונו: וכשהי עולה מורי זכרונו לברכה מן הטבילה, לא הי' מנגב עצמו במטפחת וכיוצא, כי הם מימי שבת, וראוי הגוף לשאוב אותן.

2. בספר קרבן שבת (פרק ז' סוד רחיצה בשבת ודינה סימן ו', דף ל"ז עמוד ב') כתב: וכתב רבינו האר"י זלה"ה שהטבילה שטבל בערב שבת היא טוב ויפה לאדם, ותועלת גדול להשגות הרבה חכמות, ולא ינגב עצמו מטבילת ערב שבת, כדי שיכנסו המים תוך גופו, כי הם רומזים למים ואורות העליונים, עד כאן לשונו.

3. בספר משנת חסידים (מסכת יום הששי פרק ז' סעיף ח') וזה לשונו: ולא ינגב עצמו ממימי טבילה זו, כי מימי שבת הם, וראוי לגוף לשאבם.

4. בסידור האר"י להרב ר' שבתאי (כונת הטבילה בערב שבת דף מ"ה עמוד א') כתב: ותזהר שלא תנגב עצמך במטפחת, כי הם מימי מצוה, וראוי שישאב הגוף את קדושתו בתוכו.

5. בספר כף החיים (סימן ר"ס סימן קטן ח') כתב: **וכשתעלה מהטבילה אל תנגב עצמך במטפחת כי מימי שבת צריך הגוף שישאוב אותם, עד כאן דבריו. נראה דהיכא דמי אם טובל רק ב' טבילות וכו', אבל להטובלים אחר כך ח' טבילות כנגד נרנח"י כנזכר, אין צריך ליזהר בזה דכבר הלך אותו המים על ידי טבילות היתירות, ומכל מקום טוב ליזהר, משום דגם אותם הטבילות הם לכבוד שבת.**
6. בספר כף החיים (לר"ח פלאגי סימן כ"ז סעיף י"ט): **אחר הטבילה לא ינגב במטפחת, המים שעלו מהטבילה.**
7. ובספר משמרת שלום (קודינוב, מנהגים אות כ"ט) וזה לשונו: **ואחר הטבילה לא ינגב עצמו במפה.**
8. בספר נזר הקודש (מנהגי בית ראפשיץ, דף פ"ה) וזה לשונו: וה"י מדקדק [הרב הקדוש ממעליץ זכותו יגן עלינו] **שלא לנגב את עצמו במטפחת.**
9. בזמירות חיים ושלוש (מונקאטש, דף ה' [מבעל מנחת אלעזר זכותו יגן עלינו]) מובא: **ולא נגב עצמו באלונטית, כמבואר מהאר"י הקדוש כי הם מימי השבת ואין להעבירם.**
10. בספר בן איש חי (הלכות שנה שניי פרשת לך אות י"ז) כתב: לפי דברי רבינו האר"י ז"ל בשער הכוונות **צריך ליזהר שלא ינגב עצמו במטפחת כשיעלה מהטבילה, כי מימי שבת צריך שהגוף ישאב אותם. מיהו נראה לי כיון שדבר זה אינו מעכב בעיקר המצוה והתיקון של הטבילה, הנה כל אדם אשר יקשה עליו דבר הזה לעשותו מצד מזגו, אינו צריך להזהר בכך, דלא מבעיא בימות החורף אשר המה מוכרחים לנגב מחמת הקרירות, אלא אפילו בימות הקיץ יש בני אדם שאין יכולים להשאר בלי ניגוב, על כן נראה לי מי שדבר זה קשה עליו, ינגב כל גופו, ורק ישאר מקום אחד בגופו בלא ניגוב, וטוב שישאיר זרועותיו.**

11. בספר שיח זקנים (חלק ג' דף ר"י) וזה לשונו: פעם אחת במקוה היי הרב הקדוש ר' שלום מאפט זצ"ל, בנו של הרב הקדוש מהרי"ד מבעלזא זצ"ל, מסתפג פניו וראשו באלונטית, וכשהרגיש באחד שמסתכל עליו, שאל אותו, מה אתה מסתכל? אתה מסתכל איך שאני מסתפג באלונטית, אבי זכרונו לברכה אמר, **שזה שחסידיים אין מסתפגים באלונטית, אין הפנים והראש בכלל.**

12. בספר ליקוטי מהרי"ח (סדר התנהגות ערב שבת) וזה לשונו: והא דכהן הגדול ביום הכפורים הי' מנגב עצמו אחר הטבילה כדאיתא פרק ג' דיומא, **התם טעמו משום חציצה כמו שכתוב במשנה למלך.**

בו יבואר כי אחר שיטבול אסור לו לעסוק בעשיית מלאכה, אלא בתיקון צרכי שבת

13. בספר ראשית חכמה (שער הקדושה פרק ו' אות ק"ו) וזה לשונו: ולפי דברי הזוהר נראה לי, כי אחר שיטבול אסור לו לעסוק בעשיית מלאכה, אלא בתיקון צרכי שבת.

14. בספר שלחן הטהור (קאמרנא, סימן ר"ס סעיף ו') כתב: תיכף אחר הרחיצה של חמין ילבש בגדי שבת, ולא יעשה שום מלאכת חול חלילה.

15. בספר אבקות רוכלים (פרק י') וזה לשונו: אדמו"ר מהר"ש [מסלאנים] זכרונו לברכה אמר לזקני הנזכר, בערב שבת אחר המקוה כדאי להסתפק כבר בלא עישון, מען מעג זיך שוין בעגעהן אהן א סיגייער, הכוונה שלא לעשן כבר עד השבת.

16. בספר נזר הקודש (מנהגי בית ראפשיץ, דף פ"ו) וזה לשונו: לאחר המקוה היי ניכר על פני רבינו [הרב הקדוש ממעליץ זכותו יגן עלינו] ההכנה לשבת קודש שהיי שקוע במחשבותיו הטהורות, וכבר היי מונע את עצמו מאז ממלאכת הכתיבה.

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל עט

17. בספר בית היין (מעליץ, דף רי"ט) מובא מכתב שכתב הרב הקדוש רבי נפתלי ממעליץ זכותו יגן עלינו, לחתנו הגאון הקדוש רבי יחזקאל אב בית דין דקהלת אוסטרובצא זכרונו צדיק לברכה, וזה לשונו: ומחמת שהטלגרמא בא בצהרים אחר הטבילה לכבוד שבת מלכתא לא הי' באפשרי לכתוב ולהודיע כי החיי את נפשינו וכו'.

18. בספר דרכי חיים ושלוש (מונקאטש, אות שני"ט) וזה לשונו: אחר הטבילה ערב שבת קודש הי' נזהר ממלאכת הכתיבה בשום דבר כלל.

19. בספר אמרי פנחס (שער ג' אות קע"ט): שהרב הקדוש רבי פנחס מקאריץ אמר: הי' נזהר מאד שלא לשתות משקה מעד אחר המרתץ, והי' נזהר בזה מנעוריו, ואחר כך שמע בשם המגיד ממעזריטש דזה מועיל להנצל משריפה רחמנא לצלן, ואמר שזה הועיל בשעת השריפה דקהילה קדושה בערשיד.

פֶּרֶק ל"ג

בו יבואר איך שצדיקים הקדושים הרגישו לאחר הטבילה במקוה בערב שבת קודש ריחא דגן עדן, והזמן שלאחר הטבילה במקוה ערב שבת קודש הוא זמן נעלה ונשגב מאד - ראוי ונכון לנצל הזמן שלאחר הטבילה בערב שבת קודש בלימוד התורה, וכמה צדיקים נהגו ללמוד אז בספר הקדוש נועם אלימלך, והפליגו בגודל הבנת הספר הזה בזמן נעלה כזה. - פשט ידיו וגילה זרועותיו הקדושים והניחם על העצים והאש והגחלים שעל הכירה, והגחלים נתפזרו מאליהם ימין ושמאל, ולא הכוו ידיו וזרועות של הרבי, ובכה ואמר מיילך מיילך ראה והביט איזה רשע אתה, שאפילו הלהב אש והגחלים בורחים ממך ולא רוצים לשרפך! - מנהגי הצדיקים הקדושים בכל ערב שבת קודש אחר המקוה לברך את כל מי שבא להתברך. - סיפור נורא ונפלא מעולם האמת

1. בספר מעין גנים (עניני מקוה דף צ"ו) מובא, מעשה עם האר"י ז"ל שפעם אחת היו טובלים החברים בערב שבת, והריח אחד מהם ריח שדה אשר בירכו ה', ואמר לו הרב זלה"ה זה הריח מהארה הנשמה יתירה שיצאה מגן עדן, וקלטה ריח, וכשנתנוצצה בך הארתה, הרחת ריח של גן עדן.

2. בספר אהבת שלום (קאסוב, פרשת ויצא בדיבור המתחיל אי"י ע"ר) כתב: שמעתי מפה קדוש ישראל מורנו הרב ר' זכרי מענדל משענדישוב בזה הלשון: פעם אחת הייתי אצל אדמו"ר הקדוש ראש כל בני הגולה מורנו הרב אלימלך [מליזענסק] בעת בואו מטבילת המקוה של ערב שבת

קודש, והניח עצמו על מטתו ואמר בזה הלשון: מאן יכול למסבול ריחין דבוסמין דגן עדן.

3. כן מובא בספר זוהר חי (קאמרנא, חלק ד' דף קע"ב) וזה לשונו: רבינו אלימלך [מליזענסק] אמר שאינו יכול לסבול בערב שבת אחר הטבילה את בוסמין וריחין דגן עדן.

הצדיקים הקדושים בערב שבת אחר הטבילה במקוה מרגישים הארה נפלאה, ושערי חכמה פתוחים לפניהם באופן יותר מהרגיל, על כן נוהגים לא לבטל רגע מהזמן היקר הזה, ואז כותבים תשובותיהם על שאלות חמורות שצריך סיעתא דשמיא מיוחדת לפסוק אותם

4. בספר דעת שלום (שאץ, דרכי שלום דף ח') וזה לשונו: רבינו [הגאון הקדוש רבי שלום משאץ זצ"ל] סיפר מקדושת רבו, כי באחד מערבי שבתות כאשר נכנס אל רבו המהרש"ם ורצה לדבר אתו בדברי תורה כאשר נהג כל יום, ראה שרבו שקוע בכתיבת איזה תשובה, ואינו שם לבו אליו כלל, והדבר הי' זר בעיניו כי הוא לא הי' רגיל לזה, דכל אימת שהי' נכנס הי' רבו מפסיק ופונה אליו, ומה יום מיומיים, והיתה לו חלישת הדעת ויצא לחדר השני. כעבור בערך חצי שעה, שמע שרבו קורא לו להיכנס, הוא נכנס בפתח דאולי יש לרבו איזה קפידא עליו, אבל מה נשתומם לראות איך שרבו מראה לו פנים שוחקות ומפייסו על מה שהי' צריך לחכות עד עכשיו, שמע נא ואספר לך - פנה רבו אליו בחיבה - כאשר אני הייתי צעיר לימים ושימשתי את רבי הגאון רבי שלמה קלוגער זכרונו צדיק לברכה, אירע לי כדבר הזה, שנכנסתי אל רבי כחצות יום ערב שבת קודש והוא לא פנה ולא שעה אלי, כמובן שדעתי חלשה ולא ידעתי פשר דבר, מה פשעי ומה חטאתי. כעבור זמן קצר קרא לי רבי שאכנס, ואמר לי "אשר בהיות שבערב שבת אחר הטבילה

במקוה הוא מרגיש הארה נפלאה, ושערי חכמה פתוחים לפניו באופן יותר מהרגיל", הוא נוהג לא לבטל רגע מהזמן היקר הזה, ואז כותב תשובותיו על שאלות חמורות שצריך סיעתא דשמיא מיוחדת לפסוק אותם, כה סיפר לי רבי המהרש"ם - אמר רבינו - ולא סיים את המובן מאליו שגם אצלו כן הי'.

5. בספר קבוצת יעקב וזה לשונו: שאלתי את אבי [הרב הצדיק ר' משולם נתן מרגליות מבארדיטשוב] **אם אמת הדבר שהעולם אומרים שמן ערב שבת אחר הטבילה עד אחר שבת הי'** [הרב הקדוש הבאר מים חיים זכותו יגן עלינו] **גבוה עם ערך שני ראשים**. אמר לי: בני, אתה ידעת כי אין דרכי לגזם, וכי אני מדדתי קומתו, אך זאת אומר לך בעדות ברורה, ראיתי אותו בכל ערב שבת הולך למרחץ, ואחר כך ראיתי אותו בביאותו מן המרחץ, ונדמה איש אחר בתוארו ובקומתו, וכל תואר גופו הקדוש הי' משונה מבראשונה.

התנהגות הרבי ר' אלימלך זכותו יגן עלינו, בערב שבת קודש אחר המקוה פשט ידיו וגילה זרועותיו הקדושים והניחם על העצים והאש והגחלים שעל הכירה, והגחלים נתפזרו מאליהם ימין ושמאל, ולא הכוו ידיו וזרועות של הרבי, ובכה ואמר מיילך מיילך ראה והביט איזה רשע אתה, שאפילו הלהב אש והגחלים בורחים ממך ולא רוצים לשרפך!

6. בספר שמועות אמת (בארניוב, דף ל"ח) וזה לשונו: שמעתי ממורנו ורבנו הרב מבארניב זכרונו צדיק וקדוש לברכה, שפעם אחת הי' בדזיקוב אצל כבוד קדושת דודו בעל אמרי נועם זכרונו צדיק וקדוש לברכה, ונסע עם דודו על ברית מילה, שהוזמנו אותם באיזה עיר הסמוך לדזיקוב, ונודע להם כי בכפר הסמוך שם, יש

איש זקן שהי' משרת בחצר ובית הרבי ר' אלימלך בליזענסק, ונסע דודו עמו לאותו כפר לראות המשרת הזקן הלז, ובבואם שם מצאו לאותו זקן שוכב על מטתו, ואינו יכול לירד מהמטה, והוא חולה באפיסת הכוחות, וחושיו כבדים עליו מאד, ושאל לו דודו זכרונו צדיק וקדוש לברכה, האם זוכר את הרבי אלימלך מליזענסק, ושיספר לו איזה ענינים מה שראה וזוכר מליזענסק.

כששמע שאלתו, נפל עליו חרדה גדולה, וישב על המטה ועיניו זלגו דמעות ופתח ואמר: אני איש פשוט, משרת פשוט הייתי הרבה שנים בליזענסק, בבית ובחצר הרבי, מופתים נשמעו מבקר ועד ערב, ושכחתי הכל מחולשת הזקנה, וזאת שאני זוכר, שבכל יום הששי כשהרבי בא מהמקוה, פשט ידיו וגילה זרועותיו והניחם על העצים והאש והגחלים שעל הכירה, וכולם ראו וכן תמהו, איך שלהב האש והגחלים נתפזרו מאליהם ימין ושמאל, ולא הכוו ידיו וזרועות של הרבי, והרים הרבי קול רם בבכי ואנחה, ואמר: מיילעך, מיילעך, ראה והביט איזה רשע אתה, שאפילו הלהב אש והגחלים בורחים ממך ולא רוצים לשרפך, וכה עמד הרבי על יד הכירה וצעק, עד שקולו נשמע בכל הבתים והחצר, ונפל אימה ופחד גדול על כל אנשי הבית והחצר וכו', עד הדלקת נרות של שבת קודש, ומשהדליקו נרות של שבת, נפל שמחה רבה על כל אחד, וכולנו טעמנו שמחת שבת בשמחה גדולה מאד נעלה.

מנהגי הצדיקים הקדושים בכל ערב שבת קודש אחר המקוה לברך את כל מי שבא להתברך

7. בספר שיח זקנים (חלק ב' דף ב'י) וזה לשונו: סיפר הרב הקדוש בעל דברי ישראל ממאדזשיץ שמנהגו של הרב

הקדוש רבי ר' אלימלך [מליזענסק] הי' בכל ערב שבת קודש אחר המקוה לברך כל מי שבא להתברך, והגבי ידיו הקדושים באויר ואנשים וגם נשים עמדו תחת ידיו הקדושות, לא נגע רק למעלה מהם ובירך. פעם אחת התחתן מתנגד א' לא' מהאנשים שבעיר ליזשענסק, ואביו אמר לו מהמנהג הנזכר לעיל, והוסיף מיר האלטן נישט פון דעם [אנחנו לא אווזים מזה]. האברך הנזכר לעיל הלך לראות איך מתנהג הרב הקדוש, ראה שלפני שמברך הולך אצל אש ושורף את ידיו, ואמר אז הרב הקדוש בזה הלשון:

הענט וואס ווערן נישט פארברענט אין פייער מעגן בענטשן אידישע קינדער [ידיים שאינם נשרפים מן האש מותר להם לברך בני ישראל].

8. בספר שיח זקנים (חלק ב' דף רכ"ו) כתב: שמנהגו של הרב הקדוש בעל תפארת שלמה מראדאמסק זכותו יגן עלינו (יודה"ל כ"ט אדר) היתה שבערב שבת כשהלך למקוה באו אנשים אליו להתברך בעשירות, והוא בירך לכל אחד.

9. בספר ראשית חכמה (שער הקדושה פרק ז' אות ק"ו) וזה לשונו: והנכון שאחר הטבילה יעסוק בתורה עד שיקבל שבת, כי הטבילה הוא כמעט הקבלת שבת.

סיפור נורא ונפלא מעולם האמת

10. בספר מסעות ירושלים (מונקאטש, מאמר סדר יום עשירי אות י' דף ר"ו) מובא הסיפור הידוע אשר סיפר הרב הקדוש בעל מנחת אלעזר ממונקאטש זכותו יגן עלינו, אודות הקדוש בעל מחבר ספר מקדש מלך על הזוהר הקדוש זכותו יגן עלינו, שהגיע פעם בערב שבת קודש לגן עדן, ושבת שם שבתו, וכה מובא שם באותו דיבור: הנה זה עומד אחר כותלי הבית שהוא ארמון רם ונשא יפה עינים וטוב

ראוי, וכדפיקת לבב ניסה לפתוח פתח הבית, ובא חדר לפנים מחדר ואין שום איש שמה כי אם היכלי שן בגויים לתלפיות ומצויירים באבנים טובות ומרגליות, וגם הבריחים מצופים זהב וכלים מכלים שונים זהב וכסף כמו בבית המלכות אשר עין לא ראתה דוגמתן, וישתומם על המראה הגדול הזה ויתבונן על מעשי ה' כי נורא הוא, שהביאו עד הלום, ובצל כנפיו יחסה ויתלונן, ועתה אין לו מה לידיאג כי הבין שהוא בגן עדן העליון, כי אם לזעוק עוד אל המלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא אודות שבת קודש, והתמרמר בינו לבין קונו ואמר: דרכי מעולם לטבול במקוה בערב שבת לכבוד שבת, עודו מדברו וישא עיניו וירא בחדר אחד שמה מקוה מים, וירד וטבל עלה ונסתפג ונטל ידיו, ושוב אמר: דרכי מעולם ללבוש ד' בגדי לבן לכבוד שבת קודש, הוא שח ויהי, וירא מונחים לפניו כרצונו ד' בגדי לבן, ועוד אמר: "דרכי מעולם ללמוד מסכת שבת בשבת, ולהתחיל בפניא דמעלי שבתא", ומיד ראה מוכנת לפניו גמרא מסכת שבת יפה ומהודרת ^[וכו'], והוא ישב את עצמו אל השלחן בלבוש הבדים לבושין דלעילא כמלאך ה' צבקות, ללמוד בהגמרא שבת, וחידושים רבים ונפלאים עלו ברעיונו ודעתו אז על המסכת שבת וכו', עיין שם כל הסיפור באריכות.

סדר הלימודים בערב שבת קודש אחר המקוה

11. בספר בית היין (מעליץ, דף מ"א) וזה לשונו: אמר פעם [הרב הקדוש רבי יהודא מעליץ זצ"ל] לחתנו הרב הקדוש ר' צבי אלימלך מבערטש זכרונו צדיק לברכה: "יונגערמאן, בוא ואלמדך חסידות, בערב שבת קודש לאחר המקוה תלמד שולחן ערוך יורה דעה עם פרי מגדים.

12. בספר יסוד ושורש העבודה (שער ח' פרק א') וזה לשונו: ובבואו מן הטבילה ילבש בגדי שבת, ויאמר שיר השירים בקול נעים ובמתון וכו'.
13. בספר אוהל אלימלך (ליזענסק, אות קצ"ב) וזה לשונו: רבינו הקדוש הרבי ר' מענדלי מרימנוב זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמר, שבערב שבת קודש אחר המקוה יכול להבין היטב 'איין שטיקעל נועם אלימלך'.
14. בספר אבן שתיי (קאסוב, מערכת ג' פרק ח' עניני שבת): אחר המקוה הי' לו [להרב הקדוש בעל תורת חיים מקאסוב זכותו יגן עלינו] שיעור קבוע בספר הקדוש נועם אלימלך שאמר, שזמן זה מסוגל להבין אמרותיו הקדושות.
15. בספר שיח זקנים (חלק א' דף ז') וזה לשונו: צדיקים היו אומרים שערב שבת קודש אחר המקוה יכולין להבין תורה מספר הקדוש נועם אלימלך, כמו שכיוון בה הרב ר' אלימלך, וסיים הרב הקדוש [מבעלזא] שכן הוא באמת.
16. בספר אוהל אלימלך (אות רצ"ו) מובא, שהרב הקדוש רבי משה מקאזניץ זכותו יגן עלינו אמר: בטוח אני בהספר נועם אלימלך, אשר אבי זכרונו לברכה אמר שאיננו יכול ליכנס לקדושת שבת טרם יביט בהספר נועם אלימלך וכו'.
17. בקובץ נחלת צבי (גליון א' דף פ"ד) מובא בשם הרב הקדוש מראפשיץ זכותו יגן עלינו שאמר: בערב שבת אחרי טבילה במקוה טהרה, אם יש לי זכות וסייעתא דשמיא, אני זוכה לפעמים להבין מאמר בנועם אלימלך.
18. בזמירות שבת שבתון (ספינקא, סדר ערב שבת אות י"ז) וזה לשונו: בחזרו [בעל חקל יצחק] לביתו מבית המרחץ, הי' הלימוד הראשון בספר הקדוש נועם אלימלך.

פרק לד

בו יבואר מספר הקדוש ראשית חכמה בקוצר אמרים הלכות ואזהרות מיוחדות בגודל הזהירות בטבילת עזרא - גודל הנחיצות לטבול במקוה - היאך להתנהג באין לו מקוה באותו מקום - היאך לנהוג כל הזמן עד הטבילה בבוקר - אנו קרוצי חומר בודאי מן הדין שיהא נזהרין בטבילת המקוה בכל יום בהכנה דרבה, ולשוב בתשובה, כדברי הרמב"ם זכרוננו לברכה לטהר נפשו מטומאת הנפשות, ולא יהא מן הכלל ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי וגו' - צריך שיהיה שמח בעשיית המצוה כמו ההולך להרויח ממנו הרבה שהוא שמח בה, כן יהיה שמח במצות

וצריך לחשוב בעשיית המצוה הזאת יראה וצריך אהבה כדרך שצריך בכלל המצוות כדפי הרשב"י ע"ה. יראה שלא יתרשל מעשייתה ויירא מהמלך העליון המצווה אותה וראוי שלא לעבור על רצונו ויחשוב אילו מלך בשר ודם היה מצוה אותה כיצד היה זהיר לעשותה שלא לעבור על מצות המלך. ומצד האהבה שיחשוק באהבת המלך שראוי מפני אהבתו שאפילו היה מצוה לו שיפיל עצמו לכבשן האש כאברהם היה משליך עצמו כל שכן כי כל מצות המלך הם לתועלתנו להנחילנו עולם שכולו ארוך, כאומרו (דברים ו, כה) וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות, ואפילו בעולם הזה יש לו שכר טוב בעמלו, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (ברכות פרק ג) שסגולתה לאריכות ימים, זה לשונם :

אמר רבי ינאי שמעתי שמחמירין בה ושמעתי שמקילין בה וכל המחמיר בה על עצמו מאריכין ימיו ושנותיו, עד כאן לשונו.

(י) ובענין כל המחמיר בטבילת עזרא מאריכין ימיו ושנותיו ראה מסכת ברכות (דף כב עמוד א') וזה לשונו: דתניא רבי יהודה בן בתירא אומר אין דברי תורה מקבלין טומאה כי אתא זעירי אמר בטלוח לטבילותא ואמרי לה בטלוח לנטילותא מאן דאמר בטלוח לטבילותא כרבי יהודה בן בתירא מאן דאמר בטלוח לנטילותא כי הא דרב חסדא לייט אמאן דמהדר אמיא בעידן צלותא.

תנו רבנן בעל קרי שנתנו עליו תשעה קבין מים טהור נחום איש גם זו לחשה לרבי עקיבא ורבי עקיבא לחשה לבן עזאי ובן עזאי יצא ושנאה לתלמידיו בשוק פליגי בה תרי אמוראי במערבא רבי יוסי בר אבין ורבי יוסי בר זבידא חד תני שנאה וחד תני לחשה מאן דתני שנאה משום בטול תורה ומשום בטול פריה ורביה ומאן דתני לחשה שלא יהו תלמידי חכמים מצויים אצל נשותיהם כתרנגולים אמר רבי ינאי שמעתי שמקילין בה ושמעתי שמחמירין בה וכל המחמיר בה על עצמו מאריכין לו ימיו ושנותיו.

אמר רבי יהושע בן לוי מה טיבן של טובלי שחרין מה טיבן הא איהו דאמר בעל קרי אסור בדברי תורה הכי קאמר מה טיבן בארבעים סאה אפשר בתשעה קבין מה טיבן בטבילה אפשר בנתינה, אמר רבי חנינא גדר גדול גדרו בה, דתניא מעשה באחד שתבע אשה לדבר עבירה אמרה לו ריקא יש לך ארבעים סאה שאתה טובל בהן מיד פירש, אמר להו רב הונא לרבנן רבותי מפני מה אתם מזולזין בטבילה זו אי משום צינה אפשר במרחצאות, אמר ליה רב חסדא וכי יש טבילה בחמין, אמר ליה רב אדא בר אהבה קאי כוותך רבי זירא הוה יתיב באגנא דמיא בי מסותא אמר ליה לשמעיה זיל ואייתי לי תשעה קבין ושדי עלואי אמר ליה רבי חייא בר אבא למה ליה למר כולי האי והא יתיב בגווייהו אמר ליה כארבעים סאה מה ארבעים סאה בטבילה ולא בנתינה אף תשעה קבין בנתינה ולא בטבילה רב נחמן תקן חצבא בת תשעה קבין כי אתא רב דימי אמר רבי עקיבא ורבי יהודה גלוסטרא אמרו לא שנו אלא לחולה לאונסו אבל לחולה המרגיל ארבעים סאה אמר רב יוסף אתבר חצביה דרב נחמן.

הטעם לאריכות ימים

והטעם מפני שסודה במקום אריכות החיים דהיינו על ה' כדפי' בזוהר ושלש ראשונות חשובות כאחת גם העושה המצוה בחשק כחשקו בחיים כי הוא במצוה שהוא ידו"ד והוא מקור החיים, והוא דבק בעילת העילות הדבק בידו"ד בודאי יאריך ימים בכוונתו זאת. וצריך שיהיה שמח בעשיית המצוה כמו ההולך להרויח ממון הרבה שהוא שמח בה, כן יהיה שמח במצות שהוא דבק בשמו הגדול ידו"ד ובחיים העליונים ומתקן נשמתו, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט, קכד) שש אנכי על אמרתיך כמוצא שלל רב, ואומר (חבקוק ג, יז) ואני בידו"ד אעלוזה.

כי דבר ה' בזה וגו' זה הקורא דברי תורה במבואות המטונפות

ובענין פשטי מאמר רבי ינאי פירש רשיי שמקילין בה במרחצאות או בנתינת ט' קבין שמחמירין בה במי סאה, והתוספות כתבו דאף על פי שאמרו בגמרא בטלו לטבילותא כרבי יהודה בן בתירא היינו דוקא לתורה אבל לתפלה צריך. וכתבו תלמידי רבנו יונה בענין זה שאמרו שם בגמרא הביאו רב אלפס ע"ה, אין דברי תורה מקבלין טומאה, שנאמר הלא כה דברי כאש וגו', אמרו זכרונם לברכה יש מפרשים דלא שנא קריאת שמע ולא שנא קריאה אחרת לכל מילי אמרינן אין דברי תורה מקבלין טומאה, ואין זה נכון דבודאי לא אמרו אלא בקריאת שמע בלבד אבל בשאר דברי תורה אסור, דהא אמרו (במדבר טו, לא) כי דבר ה' בזה וגו' זה הקורא דברי תורה במבואות המטונפות^{יא}, והחמירו בזה יותר^ב משאר

יא) וצריך ליזהר מאוד בענין שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו למים, ראה מסכת עירובין (דף ד עמוד ב) וזה לשונו: חציצין דאורייתא ניהו! דכתיב ויקרא (טו) ורחץ את כל בשרו (במים) מסורת הש"ס: [ורחץ

במים את כל בשרו] - שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו למים. במים - במים - במקוה, כל בשרו - מים שכל גופו עולה בהן. וכמה הן - אמה על אמה ברום שלש אמות. ושיערו חכמים מי מקוה ארבעים סאה. כי איצטריך הילכתא - לשערו, וכדרבה בר רב הונא. דאמר רבה בר רב הונא: נימא אחת קשורה - חוצצת, שלש - אינן חוצצות, שתיים - איני יודע. שיערו נמי דאורייתא הוא, דתניא: ורחץ את כל בשרו - את הטפל לבשרו, וזהו שער! - כי אתאי הילכתא - לרובו ולמיעוטו, ולמקפיד ולשאין מקפיד, וכדרבי יצחק. דאמר רבי יצחק: דבר תורה, רובו ומקפיד עליו - חוצץ, ושאינו מקפיד עליו - אינו חוצץ. וגזרו על רובו שאינו מקפיד משום רובו המקפיד, ועל מיעוטו המקפיד משום רובו המקפיד. - וליגזור נמי על מיעוטו שאינו מקפיד משום מיעוטו המקפיד, אי נמי משום רובו שאינו מקפיד! היא גופה גזירה, ואנן ניקום וניגזור גזירה לגזירה? עכ"ל.

יב) ובענין חומר הענין של ראיית קרי ראה ילקוט שמעוני (פרשת מצורע רמז תקסט) וזה לשונו: ראה האדם קרי חייב טבילה מן התורה אם אמר מי רואה אותי אין בכך כלום, העבירו מכנגד פניו שוב ראה קרי ואומר מי רואה אותי אין בכך כלום, וכן בפעם שלישית עובר על מה שכתוב בתורה ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע ורחץ במים את כל בשרו וטמא עד הערב (ועבר על מה שכתוב) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר לסוף הוא נעשה זב מתוך דרכיו שנאמר איש איש כי יהיה זב מבשרו וגו' ומה תלמוד לומר איש איש אלא איש אחד לזב מבשרו ואיש אחד למקרה לילה, ואם חזר ועשה תשובה מרפאין אותו, ואם לאו הרי הוא זב עד יום מותו שנאמר וזאת תהיה טמאתו בזובו רר בשרו את זובו וגו'.

ראה עוד סדר אליהו רבה (פרשה טז ד"ה ראה אדם קרי) וזה לשונו: **ראה אדם קרי חייב טבילה מן התורה, אמר, מי רואה אותי אין בכך כלום, העבירו מנגד פניו עד שלשה פעמים, ועבר על מה שכתוב בתורה, ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע וגו' (ויקרא ט"ו ט"ז), סוף שנעשה זב מתוך דרכיו, שנאמר וידבר ה' [וגו'] איש איש כי יהיה זב (שם ויקרא ט"ו א' וב'), מה תלמוד לומר איש איש, אלא איש לבשרו ואיש למקרה לילה, אם חזר ועשה תשובה מרפין אותו, ואם לאו הרי הוא בחזקתו עד יום מותו, שנאמר זאת תהיה וגו' (שם ויקרא ט"ו ג'), מיכן אמרו, הרואה דם כטיפה של חרדל ואמרה, מי רואה [אותי] אין בכך כלום, העבירתו מנגד פניה פעמים ושלש, עם זכר עד חמשה פעמים עברה על מה שכתוב בתורה, ואשה כי ישכב וגו' (שם ויקרא ט"ו י"ח), נעשה זבה מתוך זבה.**

כריתות, דבכל שאר כריתות הכרת מכפר ובוזה אינו מכפר אלף אף על פי שנכרת עונה בה, עד כאן לשונו.

הרי שלדבריהם חמורה תורה מתפלה וחמור הקורא בתורה בטומאה בהיות גופו טמא מהקורא בתורה במבואות המטונפות שיש עליה עונש.

ירא שמים יצא ידי כלם

עוד כתבו לקמיה שכתב רב אלפס וכתב רבינו האי גאון זכרונו לברכה כיון דגמרא ליכא בהא מילתא נקוט מנהג כל ישראל שכל בעלי קריין אף על פי שאין להם מים אין מתפללין עד שירחצו. וכתבו שם שרחיצה זו אינה במי סאה אלא בט' קבין וט' קבין צריך להטילן עליו בכלי שיוכל להריקן עליו ממנו בלא שום הפסקה. וכן מוכיח במשניות של טהרות (מקואות פרק ג) מה שכתב הגאון זכרונו לברכה דאין מתפללין עד שירחצו אינו נראה למורי הרב נר"ו, ואם אין לו מים או אפילו יש לו מים ואינו טובל או אינו רוחץ אפילו הכי אינו מפסיד התפלה מפני זה, דודאי אף על פי שהתפלה יותר מקובלת עם הטבילה לדברי הכל אין לו להפסיד מפני זה תפלתו. וכן כתב רבינו משה זכרונו לברכה דכל ראשי ישיבות שבבבל תמהו עליו למה היה מקל כל כך בענין טבילות בעל קרי, והוא זכרונו לברכה השיב להם שמימיו לא בטל אותה אלא שלא היה יכול לכתוב בחבורו כי אם היוצא מן הדין על פי ההלכה, עיין שם. ודברי רבינו יונה בזה הוא כפי סברתו שכתב שדברי תורה חמורים יותר מן התפלה, ולכן תפלה לא יבטל כדי שלא יעבור זמנה, אבל דברי תורה לפי סברתו לא יקרא. ואני אומר דירא שמים יצא ידי כלם ובזמן שימצא גופו בריא יחמיר במי סאה" ואם גופו חלוש או בימי הצנה יתן עליו ט' קבין של מים חמין.

(ג) בענין טהרת ישראל במקוה של ארבעים סאה: ראה בפסיקתא דרב כהנא - (פסקא ו אות ב') וזה לשונו: ד"א צדיק אוכל לשובע נפשו

ומכל מקום אם הוא אנוס ולא תזדמן לו הטבילה לא יבטל מפני זה לא תורה ולא תפלה, כי כדאי הם המקילים לסמוך עליהם בשעת הדחק. ובלילה בעוד שלא טבל לא יניח מלקום באשמורת מלעסוק בתורה מפני שהוא טמא, כי כדאי הם שאר הפוסקים לסמוך עליהם. ולא יהיה האדם בטל מדברי תורה ויחשוב אותם השעות כיום שהוא חולה שבדאי אז לא יבטל תורה ותפלה, ומי שיחמיר על עצמו שלא יעסוק בתורה ותפלה בלא טבילה אפילו כשהוא חולה סברה זרה היא ואין

(שם) זה חזקיה מלך יהודה אמרו עליו על חזקיה מלך יהודה שתי אגודות של ירק וליטרא אחת של בשר היו מעלים לפניו בכל יום והיו ישראל מליזים אחריו ואומר זה מלך ומשוש את רצין וכן רמליהו (ישעיה ח ו) ראוייה מלכותיה לרצין וכן רמליהו הד"ה דכתיב יען כי מאס העם הזה את מי השילוח ההולכים לאט (שם) מהו לאט בר קפרא אמר חיזרנו על כל המקרא ולא מצינו מקום ששמו לאט אלא זה חזקיהו מלך יהודה שהיה מטהר את ישראל במקוה של ארבעים סאה מיניין לאט אמר להם הקב"ה אוכלים אתון בעיי ולכן הנה ה' מעלה עליהם את מי הנהר וגומר (ישעיה ח' ז), ועיין עוד מקוה ישראל חלק א' ובהקדמה (שם).

ובענין שיעור מי מקוה: ראה מדרש תנחומא (פרשת קרח סימן יב) וזה לשונו: שיעור מי מקוה מ' סאה כנגד מי באר שכתוב בתורה, וכמה ביצים בשיעור המקוה חמשה אלפים ושת"ס והסאה קמ"ד ביצים, מ"ג ביצים וחומש ביצה שיעור החלה, ומנין למקוה שצריך ארבעים סאה דכתיב (ישעיה ח) יען כי מאס העם הזה את מי השלוח ההולכים לאט לא"ט בגימטריא ארבעים, הרי שיעור סאה טפח על טפח ברום טפח.

ובענין שיעור המקוה מ' סאה ראה בית יוסף (יורה דעה סימן רא אות א ד"ה צריכה שתטבול) וזה לשונו: צריכה שתטבול במי מקוה שיש בו מ' סאה. זה פשוט במסכת מקואות (פ"א מ"ז, פ"ה מ"ו) ובכמה מקומות בתלמוד מהם בסוף עבודה זרה (עה:); אך במי נדה יתחטא (במדבר לא כג) מים שהנדה טובלת בהם הוי אומר מ' סאה ובסוף פרק קמא דחגיגה (יא.) תניא ורחץ (את בשרו) במים (ויקרא טו טז) במי מקוה את כל בשרו מים שכל גופו עולה בהם וכמה הם אמה על אמה ברום שלש אמות ושיערו חכמים מי מקוה מ' סאה. ומשמע בפרק עושין פסין דהני אמה על אמה ברום שלש אמות במרובע הוא ולא בעיגול. וכו' עיי"ש.

מקוה פרקים י"ד - מ"ב **ישראל** צג

ראוי לסמוך עליה. וכמו שכתבתי היה נוהג מהר"ר יצחק די לוריא אשכנזי ע"ה.

(ראשית חכמה - שער האהבה - פרק אחד עשר)

פרק לו

- בו יבואר גודל סגולת המקוה המסוגלת לכל הענינים -
 - סגולה להבנת התורה - מקוה מסוגל להתחכם בתורה -
 - מהפך מדת הדין למדת הרחמים - מסוגל לרפואה שלמה -
 - רפואת הנפש ורפואת הגוף - מסוגל לבטל כשפים
 ולהמתקת הדינין - מסוגל לחן - מסוגל להצלחה אפילו
 במילי דעלמא - מסוגל להסיר טרדה - מסוגל לאמונה -
 מסוגל לפרנסה ולשמחה - מסוגל להשראת השכינה -
 הטבילה במקוה מעלה יסוד המים - אין שיעור וערך לגודל
 השכר - סגולה להינצל מכעס - התפלה יהא נשמעת - אם
 אינו טהור מעכב את התפלה - מצלת ממיתה בידי שמים -
 המקוה הוא עיקר גדול לטהרה, קדושה, שמחה, בריאות -
 הליכת מקוה אינו מזיק ומאריך ימים - טבילה מביא
 תועלת גם לחיי הגוף, אף אם הוא טובל במים קרים - על
 ידי הטבילה מכניע היצר - המקוה מביא ליראה - ש"י
 טבילות מסוגלים ליראה - מקוה מביא לחשק בלימוד
 התורה וקיום המצוות - הטבילה מחזקת את הלב בתורה
 ותפלה - המקוה מציל מכל רעה

מקוה מסוגל להתחכם בתורה

כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, אשר ישמעון את כל
 החוקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה, סופי
 תיבות של החוקים האלה ואמריו ר'ק הוא מקו"ה, כי מקוה
 טהרה יעשה לו סגולה להתחכם בתורה.

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל צה

שמעתי מנהג צדיקים שבאם מעמיקים בלימוד ענין בתורה, ואין יכולים לבוא להבנה, הולכים וטובלים עצמם במקוה, והשם יתברך עוזר להם על ידי הוספת טהרה להשיג הענין אשר יגעו עליו ולא יכלו לבוא על תבונתו.

(אלף כתב, אות תשכ"א)

מהפך מדת הדין למדת הרחמים

ועל ידי הטבילה מהפך מדת הדין למדת הרחמים, שכל מנין הטפחים של מקוה עולות בגימטריא תרמ"ח אותיות תרחם.

(מעבר יבק, פי כ"ה)

מסוגל לרפואה שלמה

וכאשר באו אליו (להרב הקדוש מנאסאד זכרונו צדיק וקדוש לברכה) להתפלל עבור חולה רחמנא ליצלן, הלך מיד למקוה, ועין בעין ראו שתיכף ומיד הוטב לו, הגם שהרבה פעמים הי' אחר יאוש, כאשר באמת איתא בספרים הקדושים שטבילת המקוה היא סגולה להמתקת הדינים.

(הדרת קודש)

רפואת הנפש ורפואת הגוף

מקוה אותיות קומה, כלומר על ידי טהרה במקוה כשרה מטהרין את הקומה, את שלימות רמ"ח אבריו ושס"ה גידין של האדם בנפש רוח ונשמה, ומתרפאין על ידי כך ברפואת הנפש ורפואת הגוף ומכל המדות רעות.

(דברי יחזקאל, ליקוטים)

מסוגל לכישוף ולהמתקת הדינים

והזהיר בטבילת עזרא יהי' מובטח שלא ישלוט בו דבר כישוף וכל שונאיו יפלו תחתיו וכל הדינים נמתקין מעליו, וכל

צו מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל

האריכות הגלות¹ וכל הצרות הבאות על הכלל ישראל חס ושלוש בדור הזה הוא על ידי שבטלו טבילת עזרא.

(סגולת ישראל, ערך טבילה)

מסוגל לבטל כשפים

מקוה מבטל כשפים.

(עמק יהושע, שער הטהרה אות ט"ו)

מסוגל לחן

טהרת המקוה הוא מסוגל לחן.

(יגל יעקב, פרשת וישלח)

מסוגל להצלחה אפילו במילי דעלמא

ידוע לכל מספרים הקדושים גודל מעלת טהרה בכל עת ובפרט קודם התפלה, ולא נצרכה אלא להעדפה כי אפילו במילי דעלמא קבלתי ונסיתי שאם הוא מסופק באיזה ענין אם ואיך לעשותו, יטבול במקוה טהרה ואחר כך יחליט בדעתו ואז יצליח אם ירצה השם, וכן אם חלם לו איזה חלום ונפשו עגומה עליו יטבול במקוה.

(צדה לדרך, ערך טהרה)

מסוגל להסיר טרדה

בשם הרב הקדוש ר' פנחס מקאריץ זכרונו צדיק לברכה דטבילה במקוה טוב להסיר טרדה.

(אמרי פנחס, אות קע"ב)

¹ ועיין לעיל משאלות ותשובות מן השמים לר"י מקורביל בעל התוספות ז"ל ששאל על זה מן השמים והשיבו לו, שדבר זה גורם אריכות הגלות, עיי"ש.

מסוגל לאמונה

מקוה הוא סגולה לאמונה, ובמדינות שממעטין במקוה נתרבה האפיקורסות, וכל שכן מי שלומד בספרי קבלה בלא מקוה, זה הלימוד הוא לאדם סם המות ממש שמתרבה אצלו האפיקורסות^{טו} וקרוב להשתמד רחמנא ליצלן.

(דברי ישראל, פרשת בשלח)

סגולה לפרנסה ולשמחה

בשם הרב הקדוש מקאזמיר זכותו יגן עלינו דמקוה חמה מסוגל לפרנסה ולשמחה.

(נפלאות התפארת שלמה, אות א')

מסוגל להשראת השכינה

מקוה הוא מסוגל להשראת השכינה, דכתיב (בראשית א, ב) ורוח אלקים מרחפת על פני המים וכשטובל, הוא בתוך המים אם כן השכינה שורה על ראשו.

(מפי רבינו הקדוש מספינקא זצוקלה"ה)

ראינו אצל הצדיקים ואנשי מעשה כשרצו לפעול המתקת הדינים עבור מקשה לילד רחמנא ליצלן, הלכו אז אל המקוה בכדי לעורר בזה בחי' לידה לצאת מרחם אמו, וכמו שרמזתי בקרא את וה"ב בסופי"ה, היינו סופי"ה עולה מקו"ה א"ית וה"ב ר"ית ביטרם תיבוא איליהן הימילדת וילדו.

(אמרי נועם, פרשת בשלח)

שמעתי מזקינים תלמידי חכמים מתלמידי הרב הקדוש מזידיטשוב בעל עטרת צבי זכותו יגן עלינו, כי בימי נעורתו

^{טו} ועיין לעיל מה שהבאנו מספר הקדוש מאור ושמש פרשת אמור, ובליקוטי מהרי"ח, סוף ח"א, עיי"ש.

כאשר החל רוח ה' לפעמו והי' משכנו בבית אביו ואמו בכפר, והלך לטבול בימות החורף, בנהר תחת הקרח, ופעם אחת באו אליו להתפלל עבור מקשה לילד (בידעם כי הוא ת"ח ועובד ה', אם כי הי' צעיר לימים מאד), והלך במכוין אודות זה בלילה ותבר גזיזי וכו' את הקרח הנורא, וכאשר טבל בכונה זו והגביי ראשו לעלות מתוך הקרח והנה אבד הנקב אשר עשה בקרח ולא יכול למצוא המקום לעלות מתחת הקרח, ביקש העיקר אז שהמקשה לילך תושע במהרה ולא בעד עצמו, אם כי בהרגישו שאבד המקום פתוח לעלות מתוך הקרח הרי הוא בסכנת מות חניקה מיד, ולא התפלל בעד עצמו רק בעד הנזכר, ומיד מצא הפתח בהקרח ועלה מטבילתו ובא לביתו ושמע כי נפקדה המקשה לילד.

(דברי תורה, מהדורא קמא סימן קי"ט)

הטבילה במקוה מעלה יסוד המים

ויסוד המים הוא לח, וממנו נתעורר תאות רעות והתענוגים כמו ניאוף רחמנא ליצלן, ועל ידי הטבילה במקוה הוא מעלה יסוד המים שהוא לח.

(אוהב ישראל, פרשת ויצא)

אין שיעור וערך לגודל השכר

המגיד אמר להבית יוסף זכרונו לברכה, כי אין שיעור וערך לגודל השכר הנזהרים בטבילה זו.

(אור צדיקים)

סגולה להינצל מכעס

הזהיר במקוה אין לו כעס ולכך מקו"ה מספרו כע"ס עם הכולל.

(סידור לב שמת, בהקדמה)

התפלה יהא נשמעת

אל יתפלל בלא נקיות כפים ובלא טהרה, כי תפלתך לא תהא נשמעת.

(אורחות חיים, להרא"ש ז"ל)

אם אינו טהור מעכב את התפלה

אחד מן הדברים המעכבים את התפלה שלא תהיי תפלתו נשמעת, הוא אם אינו טהור.

(ראשית חכמה בשם ספר חסידים, סימן תרי"ב)

מצלת ממיתה בידי שמים

וכמו ששמעתי ממורי זקיני הגאון מוהרא"י האבד"ק קו"ד, שאמר בשם דודו הרב הגאון הקדוש מורנו הרב נפתלי מראפשיץ זכותו יגן עלינו, הוא אמר **גודל מעלת טבילה במקוה שמצלת ממיתה בידי שמים ומכרת וכו'.**

(מאזני צדק, פרשת וילך)

המקוה הוא עיקר גדול לטהרה, קדושה, שמחה, בריאות

והמקוה הוא עיקר גדול לטהרה ולקדושה ולשמחה ולבריאות ולכל דבר טוב, ונתגלה לנו זאת מרבותינו הקדושים הבעל שם טוב ותלמידיו ותלמידי תלמידיו זכותם יגן עלינו, ובמסכת ברכות כ"ב ע"א אמר ר' ינאי כל המחמיר וכו' מאריכין לו ימיו ושנותיו עלה בדעתי עכשיו אולי אפשר כוונת חז"ל עפ"י מה שפירש רבינו החתם סופר ז"ל במסכת הנ"ל דף נ"ד סוף ע"ב, ג' דברים המאריך בהן מאריכין לו ימיו ושנותיו, המאריך בתפלה וכו' כי להאריך בתפלה וכו' יש חשש ביטול תורה, לזה אמר ר' ינאי שמאריכין לו ימיו ושנותיו ממילא לא יהי לו היזק מביטול תורה כמו כן אני חושב לענין הליכה להמקוה.

(כתבי קודש פשעווארסק, מכתב ל"ו)

הליכת מקוה אינו מזיק ומאריך ימים

שמעתי ממורי חמי הרב הצדיק מורנו הרב ר' שלום מבעלזא זכרונו צדיק וקדוש לברכה שלכך מסיימת הגמרא (ברכות דף כ"ב) בענין טבילת עזרא, כל הנזהר בה מאריך ימים, **שדרך התלמיד חכם שיש לו מזג רך ויחשוב שאם ילך למקוה יזיק לו, ולכך איתא בגמרא שמאריך ימים, מבלי להזיק חלילה.**

(סידור לב שמח, בהקדמה)

ש אין אדם יכול לזכות לקדושה כשאינו מטהר עצמו במקוה

ש אין אדם יכול לזכות לקדושה כשאינו מטהר עצמו במקוה, ויש בני אדם שאומרים אמתלא שאינם מטהרים את עצמן שחוששים שיזיקו להם המים, וכתוב ונשמרתם מאד לנפשותיכם, אך טועים הם כי מי שמקיים מצוה זאת, בריא רמ"ח אבריו וגידיו, וראוי לזה מהגמרא (ברכות כ"ב ע"א) כי אתא זעירא אמר בטלוח לטבילותא וכו' אמר ר' ינאי שמעתי שמקילין בה, וכל המתמיר בה על עצמו מאריכין לו ימיו ושנותיו.

ולכאורה למה לא מצינו שכר זה בשאר מצות דרבנן, אלא הוא לפי שיש מונעים עצמן מזה מטענה שיכולים לבא חס ושלום לידי היפך מאריכות ימים, וטענה בפייהם שמחוייבים לשמור נפשו, לכך קבעה הגמרא שכר אריכות ימים על זה להראות שטועים המה.

(מדבר קדש, פרשת בשלה)

טבילה מביא תועלת גם לחיי הגוף, והוא רפואה שלימה לכל המכאובים, אף אם הוא טובל במים קרים

ושמרתי מאיש אלקים אדוננו מורנו ורבנו הרב הגאון הקדוש המקובל האלקי מרן יהודה צבי זצוקללה"ה אב בית דין דקהלת ראזלע, שהדאקטער הגדול הודה לו שטבילת מקוה

אינו מזקת כלל וכלל, ובשם מורנו הרב נחמן הקדוש (ליקוטי מוהר"ן תנינא תורה קכ"ג) שמקוה אינו מזקת כלל ודאקטיר שיאמר לו כי המקוה מזקת אינו דאקטיר כלל וכלל ואינו יודע מאומה, כי אדרבה טבילה במקוה טובה היא מאוד לבריאת הגוף, והיא רפואה שלימה לכל מכאובים, כאשר יגיד הנסיון, כי יש נקבים קטנים ודקים מאוד הרבה בגוף האדם, והם נקבי הזיעה שדרך שם יוצא זיעת אדם, והם צריכים לפתוח, כי אם נסתמים נקבי הזיעה יוכל ליחלש וליפול לחולשה חס ושלוש, ועל ידי טבילה במים אפילו הם קרים מעט, נפתחין נקבי הזיעה, וזה טוב מאוד לבריאת הגוף.

וראיתי להצדיקים הגאונים הקדושים והטהורים נשמתם עדן, מורנו הרב ר' משה מאוהעל, מורנו הרב ר' אשר מראפשיטץ, מורנו הרב ר' צבי הירש מרימאנאב, מורנו הרב ר' מאיר מפרימשלאן, מורנו הרב ר' שמעון מיעריסלב, מהר"י מסאדיגורא, מורנו הרב ר' שלום מבעלזא זכותם יגן עלינו אשר מזגם היי רך וטבלו במקוה, ובפרט בזמן הזה אשר בכל מקום תפוצות ישראל המקואות נעשים על ידי חימום מעט, בודאי אין שום תירוץ אפילו לגבר חלש רחמנא ליצלן.

(אברך על תהלים, מאמר מאיר לעולם)

על ידי הטבילה מכניע היצר

יזהר לטבול בעת הצורך כי זה עיקר הטהרה שלא ילך מזוהם, וזה שמירה גדולה להכנעת היצר.

(הנהגות ישרות)

המקוה מביא ליראה

ליראה, תלך למקוה דנאמר "נותן באוצרות תהומות יראו מה' כל הארץ" (תהלים לג, ז), נותן באוצרות תהומות פירש רש"י

קב מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל

זכרונו לברכה תחת הארץ, רמז נותן באוצרות תהומות על ידי המקוה שהיא תחת הארץ, יזכו ליראה.

(ספר המדות)

ש"י טבילות מסוגלים ליראה

גם ש"י טבילות מסוגלים ליראה, יובילו שי למורא, יובילי ש"י, ש"י טבילות מובילות ומסוגלים למורא, ליראה.

(ספר המדות)

מקוה מביא לחשק בלימוד התורה וקיום המצוות

אם יטבול האדם שבע טבילות ויכוין בהם ליטהר מצרעת הלב, כמו שאמר אלישע לנעמן (מלכים ב) שכן כתוב בתורה ומלתם את ערלת לבבכם (דברים י, טז) יועיל לו לטהר מצרעת הלב המונעת את הרגש והשמחה במצות, ויפתח לבו לחשק ולשמחה גדולה בלימוד התורה הקדושה וקיום המצוות.

(מנחת יהודה)

הטבילה מחזקת את הלב בתורה ותפלה

אחד הגאוניס מתלמידי הגאון המפורסם ר' שכנא מלובלין נשמתן עדן הנה בעת לימודו היי פתאום מתבלבל מוחו ושכח או נתבלבל רעיונו ויעצו מורו הגאון ר' שכנא שישמור טבילת טהרה המוחזקת את המוח בתורה ומחזקת את הלב בתפלה, עד כאן.

(אוצר הסיפורים, בסופו)

המקוה מציל מכל רעה

והנה לזכות לבחינת הצדיק הוא נתעורר על ידי טהרת המקוה כנודע מספרים הקדושים, ועיין בזהר בראשית דף ל"ג ע"א **מקוה דא צדיק**, וכן נרמז בקרא שאמר הכתוב **"רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה'"**, שסופי תיבות של צדיק ומכולם

יצילנו ה' הוא מקוה, שניצול הצדיק מכל רעות על ידי מקוה, וגם על ידי מקוה נקרא בשם צדיק.

(מגדיל ישועות מלכו)

פרק לו

בו יבואר סגולות נוראות ונפלאות להנזהרים בטבילת עזרא ובקדושת המקוואות - הנזהר בטבילה מעותיו מבורכין - הטבילה מועיל מאד לעבודת השם יתברך - נקיות הגוף יחדש נקיות הלב - מקוה מסוגל להכנעה - מקוה הוא אחד מתיקוני תשובה - מקוה מטהר ממחשבות רעות - סגולת המקוה לטהר מכל מילי דשטותא - מקוה מביא לטהרת הדעת

הנזהר בטבילה מעותיו מבורכין

בימי מהר"ל מפראג זכותו יגן עלינו היי יהודי שדרכו היי להלוות גמילות חסד לאנשים ביומא דשוקא, ונתפרסם שלמי שנתן מעות היי הצלחה גדולה אף על פי שהיי איש פשוט ביותר, המהר"ל תמה על כך מאד אך כשחקר על כך נודע שהלה נזהר בטבילת המקוה ועל כן מעותיו מבורכין.

(מי הדעת)

הטבילה מועיל מאד לעבודת השם יתברך

הן רבים עתה (עם הארץ) הולכים למרחץ ומוציאין כמה ממין בתענוגות בני אדם, לרחוץ ולשפשף היטב רגליהם לנחושתים הוגשו מליכנס לבית הטבילה, וחושבין הטובל לבעל יוהרא, כאילו לא ניתנה טבילה כי אם לחכמים ולחסידיים, כי לא ידעו מה טובה ומה רב תועלת הנמשך ממנה, שאם ירחוץ בכל מימי עולם לא ישיג שום תועלת לנפשו כמו שמשגי מטבילה אחת

קד מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל

בתוך מקוה מ' סאה, אשר בו נפשו לו מיטהרה, והדברים עתיקין רזי דרזין ואף כי אין אתנו יודע בתעלומות חכמה מעשה ידינו וכו'.

והמצוות פועלים פעולתם ותועלתם אפילו בלי כונה ולו חכמו ישכילו כי דלונו מאד מלהשיג במושכלות וביראה ואהבה ודביקות בא-ל יתברך שמו, מחמת ביטול הטהרה ואוי מי יחי בלתי עזר משדי כי לולא ה' עזרתה לנו שכנה דומה נפשינו **וחובה מוטלת עלינו לרדוף אחר הטהרה עד מקום שידינו מגעת כולי האי ואולי, אם בזה נשיג מעט מזעיר ולהועיל לעבודת השם יתברך וכו'.**

(חסד לאלפים, הלי"ש סימן ר"ס)

נקיות הגוף יחדש נקיות הלב

ויהי גופו טהור ונקי מכל טומאה וירגיל לרחוץ ולטהר גופו בכל פעם אז ישכיל לעשות, כי נקיות הגוף יחדש נקיות הלב.

(ספר הישר לרבינו תם, שער י"ג)

מקוה מסוגל להכנעה

בשם הרב הקדוש מסקווירא זכרונו צדיק וקדוש לברכה שמקוה הוא מסוגל להכנעה, כשחושב אדם שמים כעורים אלו של המקוה מטהרים, יבא להכנעה.

(מפי רבינו הקדוש מספינקא זצוקללה"ה)

מקוה הוא אחד מתיקוני תשובה

אך במי נדה יתחטא, רצה לומר שילך למקוה ויטבול עצמו בכל פעם, כנודע מספרים הקדושים דאחד מתיקוני התשובה הוא לטבול כמה פעמים במקוה כשירה, וטהרה מביאה לידי פרישות.

(אמרי יוסף, פרשת מטות)

מקוה מטהר המחשבה

אנן בני אדם מגושמים דבוקים בתאוות עולם הזה, ודאי כל כמה דעושין הכנה קודם התפלה בדברים הגורמים טהרת המחשבה טפי מעלי, וכבר מבואר בכל ספרי מוסר כמה גדולה מעלת המקוה לטהר המחשבה.

(שאלות ותשובות ערוגת הבושם, אורח חיים סימן י"ט)

מטהר ממחשבות רעות

שמעתי מפה קדוש אדוני אבי זקני מורי ורבי (הגאון הקדוש ר' שלמה ממונקאטש זכרונו צדיק לברכה), מפה"ק זכותו יגן עלינו כי בימי עלומיו הי' לו ויכוח עם אברך חו"ב אחד, מתנגד גדול לדרכי החסידות, ושאלו הנזכר היכן מצינו בדברי חכמינו זכרונם לברכה או בדברי הפוסקים שיהי' מועיל טבילה לתוספות קדושה גם למי שהוא טהור, היינו בלא טומאת קרי וכו', מנין לכם חסידים לטבול בכל יום בבוקר כמו חוק ולא יעבור ובעל כרחך הוא גם למי שאין צריך לטהר מטומאת הנ"ל.

והשיב לו אדוני אבי זקני מורי ורבי זכותו יגן עלינו הנזכר לעיל על אתר, שהוא שורש ויסוד לדבריהם מלשון הרמב"ם זכרונו לברכה (סוף הלכות מקואות פרק י"א) וזה לשונו:

ברור וגלוי שהטומאה והטהרה גזירת הכתוב הן, ואף על פי כן רמז יש בדבר כשם שהמכוון לבו לטהר כיון שטבל טהור אף על פי שלא נתחדש בגופו דבר, כך המכוון לבו לטהר נפשו מטומאת הנפשות שהם המחשבת און ודעות הרעות, כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במי הדעת הטהור עד כאן לשונו הקדוש.

הרי זהו הענין מפורש בלשון הרמב"ם זכרונו לברכה כי רמז יש בהמקוה לטהר נפשו מטומאות המחשבות רעות, ודיעות

נפסדות, ולהביא נפשו במי הדעת, על ידי הטבילה במקוה, כנזכר בקדושת לשונו. והרי שורש למה שכתבו תלמידי רבינו הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו כי הטבילה במקוה מועלת לבטל המחשבות רעות הן וכיוצא בהן, ומי שיטבול במימי הדעת (המקוה כנזכר לעיל) יוסיף טהרה בדעתו אף על פי שאין צריך לטומאת גופו כנזכר רק לטהרת דעתו להוסיף קדושה וטהרה וכו'.

(דברי תורה, מהדורא תנינא אות כ')

סגולת המקוה לטהר מכל מילי דשטותא

אמר כ"ק הרבי מקאצק זכרונו צדיק לברכה: דמי שהולך למקוה בכל יום המקוה מקדש ומטהר אותו עד שאינו יכול לגשם עצמו בבורות כזה, כי סגולת המקוה הוא לטהר הרעיון מכל מילי דשטותא, וממשיך דעת, ויראת ה' מקדשו, והוא משנה מפורשת טהרה מביאה מביאה לידי פרישות.

(טהרת ישראל, וכן הוא בעמק יהושע אחרון)

מקוה מביא לטהרת הדעת

המקוה מביאה גם לטהרת הדעת שיוכל לפי זה להבדיל.

(דברי יחזקאל, החדש)

צדקה נחשב כמקוה

ושם אשתו מהטבאל בת מטרד בת מי זהב (בראשית לו, לט), שמעתי מזקני חסידים שיש להם בקבלה מהקדוש מלובלין זכרונו צדיק לברכה אשר בעת שרוצה איש מישראל לילך למקוה, ואין ביכולתו להלך מחמת טרדות גדולות שיש לו, אזי העצה שיתן צדקה¹⁰ ויהי נחשב לו כמקוה ואמר הקדוש

¹⁰ הצדקה מועלת רק אם נותן למקום קדוש באמת, ראה באריכות בספר הקדוש תולדות יעקב יוסף פרשת נשא, וראה עוד

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קז

הנזכר לעיל רמז לזה מן התורה שנאמר מהיטבא"ל היינו בעת שצריך לטבול את עצמו אך בת מטר"ד שיש לו טרדות ואין ביכולתו לטבול את עצמו, אזי "בת מי זהב" יתן צדקה ויהי נחשב לו למ"י היינו למים.

(פתגמים קדישין, פרשת וישלח)

בהיכל הברכה פרשת ואתחנן, וראה באריכות בספר "הצדקה כהלכתה", עיי"ש.

פרק לח

בו יבואר עניני כוונת המקוה - כוונת המקוה מהבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו - במקוה יבקש טהרה למחשבתו ודיבורו - צריך לשבור לבו בקרבו - "איך טיא מיך אויס איך טינק מיך אינטער אין טיא מיך אהן" - כשטובל את עצמו אינו, וכשיוצא הרי הוא אדם חדש - תחלת ברייתו של עולם הי' הכל מים - לכוון לעשות נחת רוח לקונו - אין שמחה לפניו יותר מכוונה לעשות נחת רוח להשם יתברך - כתינוק המתעלם בחיק אמו - נולד ברי' חדשה - לכוון לעשות נחת רוח להקדוש ברוך הוא - עיקר הכוונה הוא דביקות בה' - ברי' בטילה בתתק"ס - שיהי' איזה כוונה - לצייר שם הוי"ה - לכוון שיוכל לקבל אור קדושתו יתברך - צריך לעשותו בכוונה - פניה וגדלות לא יזיק לכוונת המקוה - מכל מקום טהור הוא - מקוה טוב אפילו שלא לשמה - לא תכוין להנאת גופך - אדם נמשל כחרס וכלי חרס צריך שבירה - מקוה יש בה ר"מ קבין ומהפך מ"ר לר"ס - הכתוב יודע כל הכוונות - יטבול לשם איזה דבר טוב - הסרת מחשבות ודעות רעות - מקוה הוא יסוד עולם האחדות

סודות נפלאים בכוונת המקוה

כפי שמקובל ממרן הבעל שם טוב זצוקלה"ה בכוונת המקוה לכוין שגג המקוה הוא שם אהי"ה, וד' דפנות המקוה הם ד' אותיות הוי"ה, וקרקע המקוה הוא שם אדני"י, וג' שמות אלו גימטריא יב"ק.

במקוה יבקש טהרה למחשבתו ודיבורו

ויכוין שיכנס למקוה בהיותו מכוסה במים לבקש מהשם יתברך טהרה וקדושה למחשבתו לקולו ולדיבורו.

(בעל שם טוב הקדוש, מובא בספר פיתוחי חותם סימן ר"ס)

צריך לשבור לבו בקרבו

והענין הוא קודם כניסתו למקוה צריך לשבור לבו בקרבו ולקבל עליו עול מלכות שמים ולעזוב פשעיו ומעתה מוכן לעבוד את ה' באהבה ויראה, וימסור את עצמו על קדושת שמו הקדוש.

(בעל שם טוב על התורה, פרשת יתרו)

צריך לפשוט את עצמו מבגדים הצואים ולהכניע את עצמו וללבוש בגדי קודש. - "איך טיא מיך אויס איך טינק מיך אינטער אין טיא מיך אהן"

שמעתי שרבינו הגאון הקדוש מצאנץ שאל להרב הקדוש מהר"א מדזיקוב זכרונו צדיק לברכה מה הוא מכוין תוך המקוה והשיב שאינו יודע כוונות "נאר איך טיא מיך אויס אין טינק מיך אונטער, און טיא מיך אהן" עכ"ל, וקלסיי רבינו מצאנץ ובפשיטות יש לומר דכוונתו על פי מה שנודע דכוונת הטבילה היא לטהר נפשו ממחשבת האון ודיעות הרעות ומעשים הרעים, ולהכניע לבבו לפני השם יתברך ולקבל על עצמו לפרוש מהם ולדבק לבבו בתורה ובמצות, ונודע דממעשים רעים נעשים בגדים צואים לנפש רוח ונשמה וממעשים טובים נעשים בגדי קודש, על כן אמר: **דצריך לפשוט את עצמו מבגדים הצואים ולהכניע את עצמו וללבוש בגדי קודש.**

(חקל יצחק, בהקדמתו לספר הקדוש אמרי יוסף)

כשטובל את עצמו אינו, וכשיוצא הרי הוא אדם חדש

פעם הלך הרב הקדוש ר' יצחק מסקווירא זכרונו צדיק לברכה לטבול במקוה והלך עמו נכדו הרב הצדיק ר' משה זכרונו צדיק לברכה, ושאלו הרב הקדוש האתה יודע סוד המקוה והמשיך ואמר "מיטינקט זיך איין איז מען נישט דאָ מער, ווען מ'קומט אַרויס איז מען אַ נייער מענטש".

(ילקוט מאורי אור)

תחלת ברייתו של עולם היי הכל מים

דענין המקוה שמטהר את הטמאים מבואר ברא"ה בספר החינוך דהאדם צריך להפשיט מחשבותיו מכל גשמיות וחומריות שבו, ולראות בעצמו כאלו חוזר לתחילת ברייתו, כמו תחילת ברייתו של עולם היי הכל מים, כדכתיב ורוח אלקים מרחפת על פני המים, וכדפירש רש"י (פרשת בראשית) דבריית המים קדמו לכל, עיין שם, ולקבל על עצמו דמכאן ואילך יהא נעשה כברי' חדשה לעבודת השם יתברך ביראה ואהבה ושמחה רבה, ורמז לדבר מקו"ה בגימטריא קנ"א כמספר שם אהי' במילוי ההי"ן, לרמז הנ"ל דעד השתא הוינא כמאן דליתא, ומכאן ואילך ברי' חדשה, והיינו מקוה ישראל, כמשמעו ומדרשו, הכל עולה בקנה אחד.

(ערוגת הבושם, פרשת לך)

ענין טהרת המקוה

אבל לעתיד יתמו חטאים דהם עצמם כשגל ילבינו שיחזור העולם לשרשו כמו שהיי בתחילה כולו מים שזהו ענין טהרת המקוה.

(תקנת השבין, דף פ"א)

לכוון לעשות נחת רוח לקונו

שמעתי מרבתי כי אף אם אדם הולך למקוה לקבל קדושה, גם כן אינו רשאי לכוין שיקבל קדושה בשבילו שרוצה שיתקדש ויטהר כי זה גם כן הוי לגרמי, אך הכוונה במקוה וכו' שהאדם מוכרח לטהר את עצמו כדי לעשות נחת רוח לקונו במה שיוכל לקבל שפעו כי דרכו הוא להיטב, ואיני צריך לגלות דברים כאלו כי לכל אחד ואחד איכא השגה בפני עצמו וכו'.

(עץ הדעת טוב, רמזי שיר השירים)

אין שמחה לפניו יותר מכוונה לעשות נחת רוח להשם יתברך

על פי דברי רש"י זכרונו לברכה (במדבר כח) בפסוק ריח ניחוח לה', נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני, עד כאן. שזהו יסוד ועיקר גדול בעבודת השם יתברך, שאין שמחה לפניו יתברך שמו יותר מכוונה זו שהאדם מקיים המצוה לעשות בזה נחת לפניו יתברך שמו, וכל שאר הכוונות והיחודים וכדומה אין האדם יוצא בהם ידי חובתו אלא אם כן כוונתו צלולה ברורה וחזקה בלבב שלם לעשות רצון השם יתברך.

(תפארת צבי, על הגדה של פסח)

כתינוק המתעלם בחיק אמו

העולם קודם התגלות היבשה היי מים במים, וזה הענין טהרת המקוה במים שהוא כתינוק המתעלם בחיק אמו ואחר כך נולד בריה חדשה ומוציא ראשו מתחלה, כן מוציא אחר כך ראשו מהמים ונולד בריה חדשה בטהרה, ולכן ל"ב ט"הור ב"רא ר"ת טבל כנזכר לעיל ורוח חדש שנולד ברי' חדשה ועל ידי זה ממשיך על עצמו טובות העליונות שיכולין עתה להשפיע עליו על ידי שנעשה בריה חדשה בטהרה.

(זרע קודש, לפסח)

נולד ברי' חדשה

וכשהאדם נכנס ונתעלם במקוה כעובר בבטן אמו נולד ברי' חדשה.

(עבודת ישראל, לפרשת פרה)

הטבילה צריך להיות בכוונת הראויות

כשעושה האדם טבילות משום תשובה יהי בכוונת הראויות, שיהי כקטן שנולד בהכנסו למקוה בהתקפל תלת גו תלת כבמיעי אמו ואחר כך יוולד ברי' חדשה על ידי תשובה כשורה.

(הוספות מהרצ"א, על סור מרע ועשה טוב)

ענין המקוה שנכנס בה הבעל תשובה, להורות כי נתבטל ממציאותו בעולם הזה על ידי שנתכסה במים, ואחר כך חוזר והוי כברי' חדשה, ומטעם הטבילה במים, מפני שתחלת ברייתו של עולם נתהווה הכל מתוך המים וכו', **ויראה את עצמו אחר הטבילה כאלו נברא באותה שעה** ויתן אל לבו בדמיון כי כמו שנתחדש בגופו, כך יחדש גם כן פעולותיו לטוב ויכשיר מעשיו בדרכי השם יתברך, וכן אחר מסירת נפש בדי דאחי"ד, והראיי מן הגר שבא לכלל ישראל על ידי טבילה במקוה דוקא, וכל שכן איש ישראל שהטבילה גורמת לו **טהרה וקדושה**.

(אור הגנוז, פרשת ואתחנן)

המקוה הוא בחינת אם הבנים

ועל ידי המקוה שהוא בחי' אם הבנים" ובא האדם בבחי' עיבור מחדש ומונח מים במים כמו בבטן אמו ונעשה על ידי זה ברי'

(י) המקוה נקראת "אם הבנים" ראה לקמן מספר מנחת שבת (סימן ע"ב סימן קנ"ד בשם ספר תולעת יעקב.

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קיג

חדשה קומה שלימה עם כל חלקי שרשי נשמתו והוא בחי' לידה מחדש.

(אמרי נועם, פרשת בשלח)

על ידי המקוה נתקנו איבריו ונשמתו והרי הוא חדש, וניצוץ הנשמה חוזרת אליו

טעם הטבילה במקוה הוא כעין חזרת הכלים אל הכבשן, כדי שיטהרו ויתלבנו, וביציאתן מהכבשן הם חדשים, גם האדם בהכנסו אל המקוה הוא כדי להכלל ולחזור הנשמה הפגומה והאיברים הפגומים ממקום שיצאו, ושם מתעלמים כעובר המתעלם בבטן אמו, שאין עין החיצוני שולט בו, והוא שמור מכל פגע ומקרה, כדפירשו ז"ל כימי אלוה ישמרני על הולד שהוא בבטן אמו, וביציאת האדם מהמקוה הרי נתקנו איבריו ונשמתו והרי הוא חדש, ואין לחיצוני חלק בו, וירגיש האדם בעצמו רוח חדשה מניצוץ הנשמה שחזרה אליו.

(ראשית חכמה, שער האהבה פרק י"א)

על ידי המקוה יקבל מוחין חדשים והארה יתירה

וטהרה הוא ענין גדול לאנשי צורה וזכי הנפש, שכמעט שנעשין ברי' חדשה ומתחדש לו מוחין חדשים והארה יתירה בטבילה וטהרה.

(מעשי אורג)

לכוון לעשות נחת רוח להקדוש ברוך הוא, ועל דעת הצדיקים הקודמים

היודעים בסוד ה' קבלו על עצמם, וכתבו (פרי עץ חיים, שער י"ח שער השבת פרק ג) **מי שיטבול מעתה בלי כוונה הוא ככופר חס ושלום, והוא כדי שידחקו עצמן תמיד בעת טבילה לנחת רוח לפניו יתברך שמו, ומזה יקח ראיי מי שבא בסוד ה' לכוון כדקא יאות, ואותן שלא באו בסוד ה', טבילתן מטהרתן,**

ודי להם הכוונה לכבודו יתברך שמו, ועל דעת רבי שמעון בר יוחאי והאריז"ל, וזה אמת בסייעתא דשמיא.

(ישמח משה, ליקוטים, מאמר אבקת רוכל)

עיקר הכוונה הוא דביקות בה'

אבל צריך שכוונה זו (כוונת המקוה מבעל שם טוב הקדוש זכרונו לברכה) תלמוד ותחזור עם איזה חבר טוב כמה פעמים עד שיהי' שגור בלבך שתוכל לכוון בנקל, כי כן ענין כל הכוונות צריך שיהיו שגורים מאד בלב לכוון ברגע אחת כי לבינו קצר מהכיל כל כמה שצריך לכוון, ועיקר הכוונה הוא דביקות בהשם יתברך ואם נכוון כוונת השמות לא נוכל לכוון מה שצריך לעיקר, לזאת צריך שיהי' הכוונה שגורה מאד ברגע וכו', ובאמת עיקר הכוונה הוא שבירת הלב בהכנעה ודביקות להשיי'ת כמ"ש בכתבים בשם ר' בער ז"ל משל על זה הענין שיש לכל מסגר מפתח שפותח בכוין ולפי המסגרת כן מכוין המפתח ויש גנבים שפותחין בלי מפתח דהיינו ששוברין המסגר, כן הענין יש לכל דבר נעלם מפתח והוא הכוונה המכוונת לאותו דבר אבל עיקר המפתח להיות כגנב ששובר הכל דהיינו לשבר הלב היטב בהכנעה גדולה ועל ידי זה נשבר המסך המבדיל למעלה שעל ידה הי' ההסגר לאדם, ובאמת אתה ידעת אף על פי שבילדותי למדתי קצת כוונות אבל איני מכוין בהם כלל רק עיקר הכוונה הוא שבירת הלב כנזכר לעיל.

(ליקוטי יקרים, דף לו:)

ברי' בטילה בתתק"ס - המקוה יש בה 40 סאה כנגד 40 יום של קבלת התורה, הלוחות הי' משקלם 40 סאה, נמצא ענין התורה והלוחות נרמז בשיעור מקוה

כוונת המקוה בפשוט, במקוה יש תתק"ס לוגין, ובירושלמי אמרינן ברי' בטילה ביי' פעמים ששים, היינו תתק"ס, ועם הברי' שבטילה בו תתקס"א, והוא בכוונת המקוה לתקן

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קטו

הברית יסוד צדיק, הוא באופן זה, כי תתקס"א הוא י"ו פעמים ששים והנה יש באדם ד' יסודות, וכל יסוד כלול מכולם, הרי י"ו יסודות, וכל אחד צריך ששים לבטלו, שלא יהי בו בני"ט מהקליפה וכו', המקוה יש בה ארבעים סאה, וכן יצירת הולד בארבעים יום, שהם תתק"ס שעות, (הרי כשהאדם טובל במקוה נעשה כברי' חדשה הנולד במעי אמו, והנה כששוחה הוא תלת גו תלת כפנקס במעי אמו, ואחר כך בהתפשטו הוא כהולדה, התפשטות איברים) וכתב במגלה עמוקות הנה המקוה יש בה ארבעים סאה נגד ארבעים יום של קבלת התורה וכו', ועל שיעור הזה היי גם כן הלוחות, שהיי משקלם ארבעים סאה, נמצא ענין התורה והלוחות, נרמז בשיעור מקוה, על כן מקוה מועיל להשגת התורה, כמו שכתוב מורנו ר' חיים וויטאל זכרונו לברכה, ולדעתי צריך לכוון זה הענין.

(הוספות מהרצ"א, על סור מרע ועשה טוב)

שיהי' איזה כוונה

והנה החכם עיניו בראשו לטהר את גופו בכל זמן ועידן, אך לא בשגעון, זולת באיזה כוונה, ודי בזה הערה למבין ורוצה באמת, נראה לי הקטן.

(הוספות מהרצ"א, על סור מרע ועשה טוב)

לצייר שם הוי"ה

קבלתי שצריך לצייר השם הוי"ה במחשבה בשעת הטבילה.

(הוספות מהרצ"א, על סור מרע ועשה טוב)

לכוון שיוכל לקבל אור קדושתו יתברך

וכן בטבילת מקוה נמי על ידי שאדם טובל את עצמו במקוה על ידי כך נטהרו האברים חיצונים של אדם, ממילא הנפש נמי נזדכך דהזדככות הגוף גורם טהרת הנפש, כי על ידי טבילת

קטז מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל

מקוה יסיר מעצמו מסך המבדיל, אלא צריך שיכוון בשעת הטבילה שטובל את עצמו כדי שיוכל לקבל על עצמו אור קדושתו יתברך ועל ידי כך מופיע עליו אור המקיף אחר כך, ואם הוא אינו מכוין לא עשה ולא כלום כמו דאיתא בגמרא טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל משום דהכל תלוי בכוונת הלב של אדם.

(קהלת יעקב, פרק ד' וה')

צריך לעשותו בכוונה

כי המקוה מטהר את הגוף והנפש, אבל צריך לעשות הכל בכוונה, לא חס ושלום מצות אנשים מלומדה, ואזי חס ושלום אינו נחשב לכלום, רק צריך להתיישב את עצמו ולכוין דעתו מקודם.

(בעל שם טוב הקדוש, מובא בספר ליקוטים יקרים סימן קע"ח)

פניה וגדלות לא יזיק לכוונת המקוה

קבלנו מפי רבותינו בשם הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו אשר פניי וגדלות לא יזיק לכוונת המקוה מאחר שהמעשה גורמת בעצמה טהרה, וכן הדין בצדקה וכו', אבל על כל פנים צריך לכוון לשם טהרה ולשם תשובה כי בלא זה המעשה בטלה.

(פרי קודש הילולים, שער השבת דף י"ב)

מכל מקום טהור הוא

וכמה גדולים ויקרים דברי מרן הבעל שם טוב זכרונו צדיק לברכה זכותו יגן עלינו, שכתב, בצדקה וטבילה אפילו משום יוהרא נמי טוב הוא, בצדקה מכל מקום מחיי נפש העני, ובטבילה מכל מקום טהור הוא, ואף על פי כן כוונת טהרה מיהא בעינן.

(נחר יוצא מעדן, נחר א' אות י')

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל ק"ז

מקוה טוב אפילו שלא לשמה - אברהם אבינו עליו השלום קיים אכילה שתי' לינה ומקוה ביחד

בשם החסיד המפורסם מורנו הרב יוסקא מדעמביץ, שמעתיו שאמר שיש ב' מיני מצות היינו צדקה ומקוה שהמה טובים אפילו שלא לשמה, כי צדקה כשנותן אפילו שלא לשמה, אף על פי כן יטיב לזולתו ומהנהו, וכן טהרת המקוה הגם שכוונתו שלא לשמה אף על פי כן יטהר את עצמו, וזה שכתוב (בראשית רבה פרק נ"ד סעיף ו') **אשל, חד אמר פונדק וחד אמר עץ ותחתיו מעין ומקוה לטהר טמאים** (וכן הוא בזוהר הקדוש וירא (דף קב:), ומעיינא דמיא הוה תחות ההוא אילנא, עיין (ס) וקראם אש"ל ראשי-תיבות אפילו שלא לישמה.

(מגיד תהלות, פרשת וירא)

לא תכוין להנאת גופך, רק שתבא על ידי זה לטהרת הנפש

בני אהובי וחביבי לא תכוין לזה להנאת גופך ולבריאותך, רק שתבא על ידי זה לטהרת הנפש כי זה עיקר החיים שלנו בעולם הזה, ויאריכו ימיך ושנותיך כמבואר בגמרא ברכות כ"ב אמר ר' ינאי וכו' וכל המחמיר בה מאריכין לו ימיו ושנותיו, ומי יהי' שוטה כזה שלא לשמוע דברי חכמים לטבול בארבעים סאה, ועל ידי זה יפסיד חס ושלוש אריכות ימים ושנים טובים.

(אברך על תהלים, מאמר מאיר לעולם)

אדם נמשל כחרס וכלי חרס צריך שבירה, ושבירתו היא טהרתו

פעם נזדמן רבינו (הרב הקדוש מצאנו זכרונו צדיק לברכה) עם הרב הקדוש מהר"א מסטרעטין זכרונו צדיק וקדוש לברכה ושאלו איך מועיל טבילה במקוה הלא אדם נמשל כחרס האדמה, וכלי חרס אין לו טהרה במקוה, השיב לו רבינו, כי

קִיחַ מְקוּהַ פְּרָקִים י"ד - מ"ב יִשְׂרָאֵל

בטבילה במקוה צריך להיות לו לב נשבר ושבירתו זו היא טהרתו, ורמז יש בדבר כי מי"ם בגימטריא ב"פ מ"ה לרמז על הא דתנן מא"ד מא"ד הוי שפל רוח, ומא"ד בגי' מ"ה, ושיעור מקוה מ' סאה, וצורך המקוה כמי"ם סתומה ומ' במילואה מי"ם להורות בזה שבשעת טבילה במקוה צריך להיות שפל בעיניו כנקודת היו"ד שהיא קטנה שבאותיות ואז היא מקוה כשרה ומטהרת, והנה התלמיד חכם מותר לו להשתמש בשמיני שבשמינית גאות לעת הצורך לדבר מצוה, אבל בבואו לטבול במקוה צריך שיהי שפל בעיניו ובלב נשבר וכאין יחשב אז בפני עצמו, והשמיני שבשמינית שהוא קורטוב כמו שכתוב תוסי' בראש השנה (דף י"ג עמוד א') **ישליך לתוך המי"ם דהיינו למא"ד מא"ד הוה שפל רוח, ואז תעלה טהרתו וזהו** שאמרו מ' סאה חסר קורטוב פסולה, היינו אם במ' סאה מקוה חסר "קורטוב" זה השמיני שבשמינית גאות שלא השליכה לתוך המים של מא"ד מא"ד הוי שפל רוח, אין כאן התכלית המכוון של המקוה, ופסולה.

(תהלות חיים)

מְקוּהַ יֵשׁ בֵּה ר"מ קִבִּין וּמֵהֶפֶךְ מ"ר לר"ם

יש קליפה המטמאת את האדם בלילות רחמנא ליצלן ושרשה הוא רל"י והוא בגי' מ"ר, ולעתיד לבא תתבטל קליפה זו ויתהפך מן מר לרם בבחינת רם על כל גוים ה', וזהו גם כן כוונת המקוה כי מקוה יש בה ר"מ קבין, ועל פי כוונה זאת יטהר נפשו מטומאתו כאשר יבא אל תוך המים דהיינו החסדים העליונים ואז יתהפך מר לרם.

(אוהב ישראל, ליקוטים)

הַכְּתוּב יוֹדֵעַ כָּל הַכוּוֹנוֹת

רבינו הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו הלך למקוה ומצאה נעולה, אמר מעולם לא יצאתי ידי מקוה כמו עתה כי **חשב**

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קיט

לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, ואם עד כה טבלתי בכוונתי הפשוטות, הרי נחשבין לי הפעם כוונות הכתוב ואין לך כוונות נעלות וגבוהות מאלו.

(מעין גנים)

ראיתי בשם מרן הגאון האלקי מורנו הרב ר' מנחם מענדל מרימונאב זכרונו צדיק וקדוש לברכה, שפעם אחד הלך למקוה ונתקלקל המקוה והיי הכרח לחזור לביתו בלא מקוה, ואמר אחר כך היום היי לי מקוה בכל הכוונות, כי תמיד שאני הולך, אין כח בשר ודם לכוון בכל כוונות המצוה, **אבל היום הוא בגדר חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, והנה הכתוב יודע כל הכוונות.**

(רצון ישראל)

יטבול לשם איזה דבר טוב

להיות טהור בכל עת, ושלא להתעצל לטבול במקוה בכוונה רצויה, כי הכל הולך אחר הכוונה, כדמצינו בחגיגה הוחזק למעשר לא הוחזק לתרומה, **ושמעתי שמנהג החסידים האמתיים לכוון בכל דבר בשעת טבילה לשם איזה דבר טוב, כגון קודם קריאת המגילה, או קידוש לבנה, וכיוצא.**

(רחמי האב, ערך טהרה)

הסרת מחשבות ודעות רעות

ענין הטבילה, הוא כוונת האדם בה עם טהרת הגוף, הסרת המחשבות הרעות והדעות נפסדות, ומפני זה אמרו זכרונם לברכה בקצת טבילות (חולין דף ל"א) **טבל ולא החזיק כאילו לא טבל.**

(ספר המדות, דף נ"ד)

כשבא למקוה הוא סוד שבא לעולם האחדות

אמרו רבותינו זכרונם לברכה הרוחץ ידיו לתפלה כאלו טבל כי נודע סוד המקוה הוא מלשון אסיפה והכנסה כי מקוה הוא סוד בחי' עולם האחדות עולם המחשבה כי נודע שעיקר האדם הוא המחשבה ובמקום שהאדם חושב שם הוא כולו וכשחושב אנה ואנה נקרא פיזור הנפש כי הנפש היא המחשבה כנודע וכשבא למקוה הוא סוד שבא לעולם האחדות ששם נאספים ונקווים כל המחשבות כי בתחילה הי' בעלמא דפרודא מקום השבירה וכשבא לעולם האחדות אין שם אחיזה לקליפות לכן הצדיק המקודש בעולם המחשבה נאמר עליו לא יאונה לצדיק כל און וכו'.

(מאור עינים, מסכת ברכות)

פרק ל"ט

בו יבואר טעם הטבילה במקוה - עיקר הטבילה לבעל תשובה הוא לטהר עצמו מעונותיו ולהחזיר לו הנשמה - אי אפשר להגיע לגופי תורה ומצוות, אלא אם כן נזהר בטבילת עזרא - על ידי הטבילה יעשה לבוש לנשמתו - יעסוק בתורה בטהרה בטובלו במים - יועיל לטהר מה שנתעצל במצות עשה

ועוד טעם הטבילה במקוה הוא כעין חזרת ועוד הכלים אל הכבשן כדי שיטהרו ויתלבנו וביציאתם מהכבשן הם חדשים גם האדם בהכנסו אל המקוה הוא כדי להכלל ולחזור הנשמה הפגומה והאיברים הפגומים ממקום שיצאו ושם מתעלמים כעובר המתעלם בבטן אמו שאין עין החיצוני שולט בו והוא שמור מכל פגע ומקרה כדפי' ז"ל (איוב כט, ב) כימי אלוה ישמרני על הוולד שהוא בבטן אמו, וביציאת האדם מהמקוה הרי נתקנו איבריו ונשמתו והרי הוא חדש ואין לחיצונים חלק בו, וירגיש האדם בעצמו רוח חדשה מניצוץ הנשמה שחזרה אליו, וראוי הוא שקודם שיכנס במקוה שיהרהר תשובה מעונותיו ואם אפשר גם כן שיתודה באופן שלא ישאר לחיצוני חלק בנשמה:

עיקר הטבילה לבעל תשובה הוא לטהר עצמו מעונותיו ולהחזיר לו הנשמה

והדבר ברור כי כמו שלטהר טומאה סתם והדבר מקריו וזובו וכיוצא צריך שלא יהיה דבר חוצץ בינו ובין המים מהטעם שפירשתי גם כן לענין טהרת העון שהוא טומאה יותר רוחנית דבוקה בנשמה עד שתעשה בה פגם והחשיכה שצריך רחיצה להסירה בנדר ובורית על ידי התשובה ולא יהיה דבר חוצץ

מבפנים בנשמתו, כי כבר פ"י כי עיקר הטבילה לבעל תשובה הוא לטהר עצמו מעונותיו ולהחזיר לו הנשמה אם כן לזה צריך לשים בלבו לשוב מעונותיו מכל וכל ולא יהא טובל ועדיין העונות מקצתם בידו כי לא יועיל לו הטבילה לטהרת עונותיו כדפ"י עד שיעזוב אותם עזיבה גמורה מכל וכל. וזהו על דרך שיתבאר בעזרת ה' בענין התשובה שענין התפלה והבקשה על מחילת העון הוא שיתוקן בתחלה מעונותיו כל האפשר בידו, ואחר כך יתפלל עליהם, ולזה נכון שיתודה קודם שיכנס במקוה או לפחות בהרהור. ובספר החסידים כתבו שראוי לטבול ג' פעמים כנגד חטאת עון ופשע.

עולם הבא אינו מושג אלא על ידי יסורין שהוא אחד מג' מתנות טובות שנתן הקדוש ברוך הוא לישראל והטבילה היא ברמז עולם הבא ולכן צריך ביסורין

ובהיות המקוה ממים קרים והוא מצטער, יכוין במה שאמרו ז"ל כי עולם הבא אינו מושג אלא על ידי יסורין שהוא אחד מג' מתנות טובות שנתן הקדוש ברוך הוא לישראל והטבילה היא ברמז עולם הבא ולכן צריך ביסורין. **ובקבל עליו צד הקרירות שהוא הדין הנשפע בגבורה זוכה אל אור החיים טוב הצפון למעלה בעולם הבא**, והיינו (משלי ו, כג) דרך חיים תוכחות מוסר, והיינו איהי רחמי, וכן את מוצא שלא יכנסו הנשמות בגן עדן העליון עד שיטבלו בנהר די נור. **והזהיר לעשות הטבילה בזמנה בודאי לא ישיגהו שום מזיק כי שומר מצוה לא ידע דבר רע אלא אם יהיה אנוס אם יעבור זמנה ונתרשל במצוה בלי שום אונס אפשר שלא תגין המצוה עליו להנצל ממקרי הזמן, ואם נתרשל מלעשותה בזמנה יזדרז לשוב בתשובה ולא יניח לטומאה שתתישן בנפשו שאחר כך יהיה קשה להפרידה, על דרך מה שכתוב (ויקרא לט, יא) מפני שיבה תקום, קודם דיצר הרע יזקין ביה, ויבטח בה' כי הבא ליטהר מסייעין אותו ולא יאונה לו שום היזק מן הטעם שפ"י**

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קכג

כי בהטהר עצמו מטהר גם כן נפשו ורוחו שהם חלק עליון וכיון שהוא מטהר חלקי ניצוצי הקדושה מסייעין אותו ודאי.

(ספר ראשית חכמה - שער האהבה - פרק אחד עשר)

אי אפשר להגיע לגופי תורה ומצוות, אלא אם כן נזהר בטבילת עזרא

...נמצא למידין מכאן שאי אפשר לו לאדם שישגי תכלית יראת ה' אלא אם נזהר בטבילת עזרא. וכן פירש רש"י למעלה בדיבור המתחיל שאני ברכת המזון הביא רש"י לישנא אחרינא שאני תפלה דלית ביה קבלת מלכות שמים אבל קריאת שמע דאית ביה קבלת מלכות שמים שמקבל את הש"י לאדון ולמלך מיוחד אסור להרהר בו עד שיטבול, הרי שבלתי אפשר לידע מה היא יראה שילמוד ויתפלל ברתת ובזיע כי אם שיהיה נזהר בטבילת עזרא.

אם הוא לומד ספרי קבלה והוא בלתי טהור יוכל לבא חלילה על ידי זה לידי אפיקורסות, והכת שבת צבי ימח שמם שהיו אז בימים ההם ומזה נעשה אפיקורסים שלמדו ספרי קבלה בטומאת הגוף

ואם הוא לומד או מתפלל ואינו נזהר בטבילה זו אי אפשר בשום אופן להגיע לגופי תורה ומצוות. ואם הוא לומד ספרי קבלה והוא בלתי טהור יוכל לבא חלילה על ידי זה לידי אפיקורסות. ובזמנים הקודמים שהיה דבר ה' יקר בימים ההם ולא היו יודעים מיראת הרוממות כלל זאת היה מחמת שהיו לומדים תורה ולא נזהרו בטבילה זו והכת שבת צבי ימח שמם שהיו אז בימים ההם ומזה נעשו אפיקורסים שלמדו ספרי קבלה בטומאת הגוף והיה העולם שמם עד שבאו שני המאורות הגדולים לעולם הבעל שם טוב הקדוש ואדמו"ר הרב רבינו אלימלך נשמתו בגנזי מרומים והם פתחו שער לה' צדיקים יבואו בו שלא יהרהר אדם שום הרהור

תורה עד שיטבול עצמו לקריו שחכמי הגמרא לא בטלוהו אלא מפני שאין רוב הציבור יכולין לעמוד בה אבל אותן האנשים הרוצים להשיג גופי התורה ומצות צריכין להיות נזהר מאד בטבילה זו.

**בלתי אפשרי ללמוד לתלמידים ולהכניס בלבם יראת ה'
אם אינו נזהר בטבילה זו**

ועוד זאת אנו למידין מסמיכת הכתובים והודעתם לבניך ולבני בניך וסמיך ליה יום אשר עמדת וגו' שזאת גם כן בלתי אפשר ללמוד לתלמידים ולהכניס בלבם יראת ה' אם אינו נזהר בטבילה זו.

אם האדם מקדש ומטהר עצמו מקטנותו וכל ימיו הוא לומד על טהרת הקודש הוא משיג יראת הרוממות והוא יכול לקרב את נשמות ישראל להבורא ב"ה ולהכניסם בגופי התורה ומצות ויראת שמים ואור קדושתו מופיע על תלמידיו ותלמידי תלמידיו ההולכים בעקבותיו עד סוף כל הדורות.

הכלל העולה מזה מי שהוא לומד פשטות התורה בלתי טהור אזי אינו יכול להשיג בשום אופן מה היא יראה, ומי שהוא לומד ספרי קבלה ואינו זהיר בטבילה זו יוכל לבא חלילה לידי אפיקורסות והוא מטמא נפשות ישראל הנגררים אחריהם, אבל אם האדם מקדש ומטהר עצמו מקטנותו וכל ימיו הוא לומד על טהרת הקודש הוא משיג יראת הרוממות והוא יכול לקרב את נשמות ישראל להבורא ב"ה ולהכניסם בגופי התורה ומצות ויראת שמים ואור קדושתו מופיע על תלמידיו ותלמידי תלמידיו ההולכים בעקבותיו עד סוף כל הדורות. ועינינו הרואות אשר עדיין זורח בעולם אור קדושות שני המאורות הנ"ל.

וזהו פירוש המדרש הנ"ל הדא הוא דכתיב **יראת ה' טהורה עומדת לעד** רצה לומר כשיראת ה' טהורה רצה לומר שלומד

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קכה

בטהרה שהוא זהיר בטבילת עזרא כני"ל היא עומדת לעד אמר ר' לוי מיראה שנתיירא אהרן מלפני הקב"ה זכה ונתנה לו הפרשה הזו שאינה זזה ממנו ולא מבניו ולא מבני בניו עד סוף כל הדורות, פירוש על ידי שאהרן נהג עצמו בקדושה ובטהרה כל ימיו השיג פנימיות היראה כל כך שאור קדושתו מופיע על תלמידיו ותלמידי תלמידיו עד סוף כל הדורות. וזה גם כן פירוש הפסוק אמור אל הכהנים בני אהרן פירוש שתאמר לעובדי השם שמכונים בשם כהן שיהיו תלמידי אהרן שגם הם יתנהגו על טהרת הקודש כמו אהרן ואז לנפש לא יטמא בעמיו רצה לומר שלא יטמא שום נפש מישראל המתקרבת אליו ואדרבה שיקרב נשמות ישראל להבורא יתברך ואור קדושתו יופיע עד סוף כל הדורות כנ"ל.

(ספר מאור ושמש - פרשת אמור ד"ה וזהו)

על ידי הטבילה יעשה לבוש לנשמתו

ורחץ בשרו במים רמז שלא ילמוד ויתפלל בגוף טמא אם צריך לטבילה יטביל עצמו ואז כשיטביל יקדש עצמו כל כך שגם מהטבילה יעשה ממנה לבוש לנשמתו שלא יבא לידי טומאת קרי חלילה ולא יצטרך לטבול בהכרחי. ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת פירוש על ידי שיתחבר עצמו עם בני אדם יזכה לב' מדרגות ושעירים לשון חשיבות כמו שמצינו וישלח ב' גדיי עזים. לחטאת רוצה לומר בשביל החטאת והחסרון הבלתי אפשרי לצדיק זולתו שאי אפשר שיהיה כל תפלתו זכה וצלולה מכל סיג ופסולת מחשבה זרה והוא מחמת ב' סיבות האחת מחמת שאדם אחר עושה איזה חטא חלילה מזה נמשך שיבא איזה הרהור לצדיק בתפלתו כדי שיעלה אותו הדבר לכפר עליו וסיבה הב' כי כל זמן שאנחנו בגלות המר צריך ליתן יניקה לסטרא אחרא כדי שיהיה להם חיות קצת עד שיבא משיח צדקינו ויעביר ממשלת זדון מן הארץ, וזה רמז והשעיר אשר עליו הגורל לדי' דהיינו החלק שעולה לה'

ועשהו חטאת רוצה לומר שנעשה ביה חסרון מחמת הסיבה הנ"ל והשעיר אשר עלה עליו כו' דהיינו החלק המחשבה זרה הוא למען יעמד חי פירוש כנ"ל להעמיד הסטרא אחרא שיהיה להם חיות קצת ועל הסיבה הב' לכפר עליו כנ"ל והשם הטוב יכפר בעדנו ויצמיח קרן ישועה במהרה בימינו אמן סלה.

(נועם אלימלך - פרשת אחרז)

יעסוק בתורה בטהרה בטובלו במים

כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור וכו' ע"ד הרמז שהתורה הקדושה מרמזת על איש צדיק ההולך בדרכי השם יתברך אבל עדיין אינו טהור בכל מחשבותיו וזהו כי יהיה כו' מקרה לילה שאירע לו מקראות של שפלות וחטאים חלילה הנקראים לילה דהיינו שאין גופו טהור לגמרי שיהיה נשמר מטומאת קרי חס ושלוש. ועיניו מלהסתכל הסתכלות לא טובות ומלראות ברע ואזניו משמוע ופיו מלדבר דבר שאינו צורך גבוה לעבודתו ויראתו יתברך שמו. ויצא אל מחוץ למחנה פירוש הכתוב משיאו עצה מאחר שיצא חוץ למחנת קדושים צריך לתקן עצמו במדרגת תחתונות שלא יאחוז בדרכי הצדיקים הקדושים האמתים העוסקים בסודות עליונים ביראתם ובאהבתם שלימה בלי שום סיג ונדנדוד חטא והרהור עון כלל ולא כן הוא שמחשבתו פגומה ואינה צלולה בקדושה ואבריו אינם מתוקנים ואיך יכנוס בהיכלא דמלכא לחפש ולפשפש באוצרות המלך הם הסודות התורה הקדושים העליונים. ואדרבה חס ושלוש קנאים פוגעים בו הם הקליפות החיצונים ומתאחזים בו להחטיאו ולהכשילו יותר חלילה. ולכן צריך לתקן את נפשו ואבריו באיזה ענינים שהם מחוץ למחנה הקדושה העליונה דהיינו שיסגף עצמו באיזה סיגוף ויתחרט וישוב ויזהר וישמר עצמו מהדברים המביאים אותו לידי חטאים הנ"ל ויראה להתאמץ ולהתחזק להצליל את מחשבותיו ולדקדק במעשיו ולהסתכל בהם אם הם עשויים

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קכז

באמת בלב שלם בלי שום תערובות חמץ וסיג ופסולת ושיהיה מעשיו בדרך אמת בלי שום ערבוב טוב ורע ולדבק עצמו בהתורה הקדושה ולעסוק בה בטהרה לטבול עצמו בעת שצריך טבילה ואז יתלהב לבו בקרבו לדבקות והתלהבות בהירות קדושה עליונה וזהו כונת הפסוק והיה לפנות ערב רוצה לומר כאשר יפנה את התערובות הרע שהיה בו כנ"ל ורחץ במים רמז להתורה הקדושה הנקרא מיס' וגם מים כפשוטו שיעסוק בתורה בטהרה בטובלו במים כנ"ל ואז וכבוא השמש רוצה לומר כשיבא לו הבהירות והתלהבות יבא אל תוך המחנה פירוש אז יבא אל פנימיות המחנה הם הסודות העליונים וק"ל.

(נועם אלימלך פרשת כי תצא)

יועיל לטהר מה שנתעצל במצות עשה

והעברה על מצות עשה הוא שיתעצל לקיים המצוות כענין מצה בפסח וכיוצא דהיינו ביטול המצוה מצד שישב ולא עשה, ותקנתו הוא הזריזות מכאן ואילך לקיים מה שביכלתו, והמים דהיינו מימי הכפרה העליונה יושפעו וירחצו הפגם ההוא שבנשמה שגם ביטול המצוה יעשה פגם בנפש אלא שאינו כל כך כעברת על לא תעשה, והטהרה במקוה מים יועיל לטהר מה שנתעצל במצוה.

(ראשית חכמה - שער האהבה - פרק י"א)

פרק מ**בו יבואר גודל הענין של תפלה קודם ולאחר המקוה
- לשם יחוד**

קודם התפלה הלך למקוה ואמר בזה הלשון הרינו רוצה לטהר גופי ונפשי ורוחי ונשמתי לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתו וגו'.

(הנהגות קדושות מבעל אמרי יוסף זצוקללה"ה)

תפלה קדושה:

כשנכנס למקוה יאמר זה: הריני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של וידוי ומצות עשה של תשובה כמו שכתוב דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעול מעל בה' ואשמה הנפש ההיא והתוודו את חטאתם אשר עשו, (ויאמר מעומק הלב) אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ה' בחטאים ועונות ופשעים הרבה מאד, גדל עוני מנשוא, עצמו פשעי מספר בושתי וגם נכלמתי (ויפרש חטאתו באיזה יום באיזה שעה באיזה מקום חטא ויאמר) הרי נכלמתי ובושתי ממעשי הרעים, ולעולם אין אני חוזר לעשות כדבר הזה, והריני כגר שנתגייר וכקטן שנולד, אנא בשם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך למען שמך ה' וסלחת לעוני כי רב הוא, ככתוב בתורתך כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, ואומר מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל, ויקרא אלקים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים.

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קכט

(סידור כתר נהורא, בארדיטשוב).

פרק מב

אמירת תהלים

אמר, ששמע שבעל שם טוב הקדוש אמר תהלים בהיותו עומק במקוה.

(בית אהרן, ליקוטים)

= מספר הטבילות =

טבילה אחת אינו מזיק

קבלה בידינו מקודש הקדשים ורוח אפינו הבעל שם טוב זכרונו צדיק לברכה כי כשצריך למקוה וטובל את עצמו פעם אחת, לא יזיק לו בשום אופן.

(משמרת שלום, סימן ב' סק"א)

טבילה אחת אין בית מיחוש

בשם הרב הקדוש ר' דוד מטאלנא זכותו יגן עלינו, בשם הבעל שם טוב איתא שטבילה אחת אין בית מיחוש, ואני אומר שבי פעמים הוא טוב, וג' פעמים הוא רפואה.

(שפתי קודש)

לא יטבול הרבה ולא ימעט

אודות מספר הטבילות לא יטבול הרבה ולא ימעט, יטבול טבילה אחת להעביר הכוחות רעות, וטבילה אחת להשפיע עליו הכוחות הקדושה, וטבילה אחת לשם תשובה כמבואר דלתשובה צריכה טבילה, ובאם יש לו איזה צרה בבית וכדומה או שצריך לאיזה ישועה, יטבול עוד טבילה כמו שמובא בשם

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קלא

הזידיטשובער רבי דכשבא לפניו מקשה לילך היי הולך לטבול במקוה.

(מפי רבינו הקדוש מספינקא זצוקללה"ה)

ש"י טבילות בכל יום

הגאון הצדיק ר' יוסף חיים זאנענפעלד זכרונו צדיק לברכה מרא דארעא דישראל היי מרבה בטבילות ופעמים רבות מצאווהו שהוא טובל ש"י טבילות, וסיפר עליו הגאון ר' איסר זלמן מלצר זכרונו צדיק לברכה אב בית דין סלוצק, שכאשר עלה הוא לארץ ישראל, ונוכח בדרכו זו של הגאון ר' יוסף חיים זכרונו צדיק לברכה תמה על דבר זה, רבה של ירושלים שכל עתותיו מוקדשים לתורה ולתפלה, על מה ולמה ינהג כן, ואמנם בתוך זמן קצר כשנעשה ר' איסר זלמן לידידו של הרב זכרונו צדיק לברכה, והפנה את השאלה להרב זכרונו צדיק לברכה בעצמו, הוכיח לו את דרכו מהלכה מפורשת (רמב"ם פרק י"ג הלכה ו' מהלכות איסורי ביאה) מל ולא טבל כאילו לא מל, הרי אף על פי שמל כדי להתגייר ולקבל עול מצות, הרי יהודי נעשה רק בטבילתו, והרי קל וחומר ומה מנכרי ליהודי אפשר שתעשה הטבילה, הרי מיהודי ליהודי הגון יותר בודאי שתעשה, והיה ר' איסר זלמן מסיים, מאז גדלה בעיני ערכה של טבילה בכל יום.

(מרא דארעא דישראל)

להיות עושים עוצם ההשתדלות היותר, שיהיי בעירם מקוה טהרה של פושרין בכדי שכל אדם אפילו הוא חלוש יכול להיות מוחזק בטהרה מי מקוה בתמידות ואל תאמר ראה זה חדש הוא כבר היי לעולמים בכמה קהלות קדושות שהשתדלו בזה וגם הצליחו ועשו פרי טוב ואשרי חלקם כי זכות הרבים תלוי בהם ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד.

(יסוד ושורש העבודה, שער הכולל פרק ט')

**טבילה במקוה בכל יום -
צריך בכל יום לטבול משום תשובה**

פעם אחת בא לפני כבוד קדושת מרן זכרונו לברכה כשהי' בראצפערט ישמרס צורס ויצילס, רב אחד מגליל העליון, בתערומות שהחסידיים בעירו רודפים אותו ברדיפות שונות, שאלו מרן זכרונו לברכה מפני מה רודפים אותו, והשיב הרב מפני שאינו הולך לטבול בכל יום במקוה, שאלו מרן, האם החסידיים דשם הולכים בכל יום לטבול, השיב: הן. אמר לו מרן זכרונו לברכה, אם כן הצדק עמהם למה אינו הולך גם כבוד תורתו בכל יום למקוה, שאל הרב היכן כתוב שצריכים לילך בכל יום למקוה, השיב לו מרן זכרונו לברכה קבלה בידינו שמי ששואל על דבר שבקדושה ומנהג ישראל "ווי שטייט דאָס" [איפא כתוב זאת] הרי זה מדת אפיקורסות והוסיף ואמר איתא במגן אברהם הלכות יום הכפורים בשם מהרי"ל דבערב יום הכפורים צריך לטבול במקוה כיון דתשובה היא מצות עשה ותשובה צריכה טבילה, ואיתא במסכת אבות (פרק ב') ושוב יום אחד לפני מיתתך ואמרו חכמינו זכרונו לברכה ישוב היום שמא ימות למחר, ואם כן בכל יום צריך לשוב בתשובה וצריך בכל יום לטבול במקוה.

(הגאון הקדוש מהרי"ד מבעלזא)

טבילה בכל יום הוא מדינא

בספר אור זרוע הגדול מסכת ברכות סימן קי"ב כתב, **דבעל תשובה צריך טבילה דכל מי שעבר עבירה הוי כאילו נטמא בטמא מת, וכן קבלתי ממורי שכל בעל תשובה צריך טבילה אפילו עבר על עשה, עיין שם.** ומכאן יש סמך על שהולכים למקוה לטבול בכל יום גם מדינא, כי בעונותינו הרבים אין מי שלא יכשל בדיבור לשון הרע שהוא בכלל לאו דלא תלך רכיל, וכן כעס וכדומה, וטרם שכבו הרי הוא מתוודה ומתחרט על

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קלג

עוונותיו ובקומו משינתו הרי הוא בעל תשובה, ולהאור זרוע צריך טבילה, ומכאן יסוד על פי הלכה למנהג החסידים לטבול בכל יום.

(לקט הקמת החדש, אורח חיים סימן נ"ג ס"ק מ"ו)

יש סמך למנהג של אנשי מעשה הנוהגים לטבול בכל יום בשחרית, כי בכל לילה עושין תשובה על מה דעבדין כל יומא כאשר נצטווינו מפי הזוהר הקדוש, והנה כתב באור זרוע (סימן ק"יב) שכל בעלי תשובה צריכין טבילה עיין שם, ועיין בש"י הקדוש (בהלכות תשובה), לכך בבוקר טובלין עצמן כדין כל בעלי תשובה.

(ליקוטי מהרי"ח, סוף חלק א')

ענין לטבול בכל יום

ומשמע מדברי הזוהר הקדוש שאפילו בחול צריך לטבול בצפרא, מחמת דבלילה בעת שאדם ישן שורה עליו סטרא אחרא, ואם רוצה לקבל מאור קדישא בשחר צריך לטבול מקודם כמו שצריך לטבול בערב שבת.

(קהלת יעקב, פרק כ"ה)

הליכה למקוה בכל יום הוא בכלל מעשים טובים

ארבע מדות בהולכי בית המדרש וגוי עושה ואינו הולך, עושה, היינו מי שהוא עוסק במעשים טובים "הולך למקוה בכל יום" והולך לקבץ מעות עבור עניים והולך לבקר חולים וכדומה.

(חקל יצחק, פרשת מצורע)

הקדוש ברוך הוא שואג בקול ומרעיש העולם על שמקילין בטבילת המקוה

והנני להשיבך על מכתבך הראשון בקיצור גדול, על עניני טהרת הגוף והנפש במקוה ארבעים סאה, ובשורה טובה היא

קלד מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל

לי אשר תתחזק עצמך ולא תבטל יום אחד מטבילה במקוה, ואז ייטב לך והארכת ימים ושנים טובים אם את כל אמרי תצפון אתך ותעלה מעלה מעלה על במתי ההצלחה וכו', וראשית חכמת התורה ויראת ה' הקודמת, להיות טהור ונקי והיא על ידי טבילה במקוה מ' סאה, עיין בזוהר חדש והובא דבריו בספרים הקדושים ספרי תלמידי הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו, במשנה (ראש השנה דף ט"ז ע"א) ובחג נידונין על המים, על שהם מבזים בנטילת ידים ועל שהם מזלזלים במקואות ובטהרות שהם מים, ועל כן נידונין על המים האנשים שלא טבלו את עצמם כל השנה במקוה מים, ובספר אחד כתב קול ה' על המים (תהלים כט, ג) שהקדוש ברוך הוא שואג בקול ומרעיש העולם על המים שמקילין בני אדם בטבילת המקוה.

(אברך על תהלים, מאמר מאיר לעולם)

יראים ושלמים טובלים בכל יום

ועוד ישיבה אחת נקראת מדרש בית א-ל מספרדים, אשר יסדה הרב המקובל רבי שלום שרעבי זללה"ה (הרש"ש) ואחריו נכדו הרב החסיד ר' אברהם חסיד זכרונו לברכה ויש בה ארון הקודש וספר תורה, וכל חצות לילה הוגים בתורה וספרי קבלה והם נקראים קהל חסידים, גם מתפללים על פי כתבי האריז"ל ומאחרים מאוד את תפלתם והולכים כל יום לטבול, כולם יראים ושלמים חסידים ואנשי מעשה, מי יתן וישים חלקינו עמהם.

(שערי ירושלים, שבחי הארץ דף י"ט)

טבילה בכל פעם

צא ולמד קדושה מן העוף ששמה חסידה שבכל פעם שצריכה טובלת בים, ולכן נקראת שמה חסידה.

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קלה

(שבט מוסר, פרק כ"ב)

לא הי' פוחת מב' פעמים ביום

וכן הי' דרכו של אדמו"ר הרב הקדוש ר' אליעזר דוד זכרונו צדיק לברכה מראדישיץ לעסוק במקואות תמיד, ובימי חורפו תבר גזיזי דברדא וטבל, ולעת זקנתו שחלש הי' מחממין את המקוה שלו בכל ימי החול וצוה לכל הבאים אצלו שילכו מקודם למקוה, ולא רצה לקחת שלום מקודם כנודע, ולא פיחת בכל יום מב' פעמים קודם תפלת השחר, וקודם תפלת הערב, והרבה פעמים הזכיר בתורותיו גודל נחיצת טהרה שצריך כל ישראל לזוהר בה.

(נפלאות הסבא קדישא מראדישיץ)

אשרי אדם שמרגיל עצמו לטבול

ואשרי אדם שמרגיל את עצמו תמיד בטבילת המקוה שאז נטהר מכמה טומאות.

(שלי"ה הקדוש, שער האותיות אות ט')

כל המרבה בטבילות הרי זה משובח

וכל המרבה בטבילות הרי זה משובח, ופוק חזי כמה היו זהירין בטבילה הכהנים בעבודתן עד שאמרו ביומא פרק ג', זה הכלל כל המיסך את רגליו טעון טבילה, אך לא כאשר יחשבו הפתאים שזה עיקר העבודה, והרבה טובלין ושרץ בידם".

(רחמי האב, ערך טהרה)

(י) בספר אור ישראל השלם פ"ג אחר שמאריך בענין טהרת המקוואות מסיים שהאינו נזהר בחומרת כשרות המאכלים ובשמירת הברית לא רק שטובל ושרץ בידו, אלא טובל ושרץ בתורו, עכ"ל"ק. ועיין ראשית חכמה שער האהבה פרק י"א.

טבילה במקוה בערב שבת

מצוה על כל אדם לרחוץ בכל ערב שבת, לפי שבימי חול שולט סיבה אחרת בעולם, וצריכים עם הקודש לצאת מתחת הרשות ההוא, ולנקות עצמו ממנו ליכנס בתוך האמונה הקדושה, ומזה הטעם צריכין לטבול את עצמן כדי שתשרה עליהם אם הבנים" (השראת השכינה), ואז יתעטרו בנפש יתירה.

(מנחת שבת, סימן ע"ב סימן קנ"ד בשם ספר תולעת יעקב)

הטבילה בערב שבת הוא קדוש מאד

הטבילה בערב שבת היא קדושה גדולה וטהרת הקודש כמו שיתבאר.

(שלי"ה הקדוש, מסכת שבת)

הטבילה בערב שבת יש בו סוד גדול

עיין בעניני שבת הנדפס בסידורים בשם ספר עבודת הקודש מהגאון החסיד הרב חיים יוסף דוד אזולאי וזה לשונו: ירחץ במים חמין בערב שבת ויש בו סוד גדול בכל אשר יעשה ביום השישי הן ברחיצה ומלבושים והכנה, עד כאן לשונו. ועיין שם עוד בשם קרבן שבת וזה לשונו: לכן יהי אצל כל אדם חוב גמור לילך לבית המרחץ בערב שבת, ויכוון שעושה זה כדי שכל כתמי עונותיו וזוהמת רוח הטומאה יורחצו ויטהרו ואחר כך יטבול במקוה ובפרט מי שנכשל בחטא ק' רחמנא ליצלן יזהר בזה, עד כאן לשונו.

(מנחת שבת, סימן קנ"ז)

ראיתי בשם האר"י זכרונו לברכה לבל יתירשל בטבילת מקוה ובפרט לכבוד שבת קודש ויזכור היטב כמה פעמים חימם את

י) המקוה נקראת אם הבנים. ראה מה שהבאנו לעיל מסה"ק אמרי נועם פרשת בשלח.

מקוה פרקים י"ד - מ"ב ישראל קלז

עצמו לעבירה הן באכילה ושתיי ובפרט בזרע לבטלה רחמנא
ליצלן וכיוצא, ויקרר עצמו כעת לכבוד ה'.

(מנחת שבת, סימן קנ"ט)

טבילת ערב שבת קודש במסירת נפש

להחמיר בטבילת ערב שבת קודש כמעט במסירת נפש והוא
[הרב הקדוש ר' פנחס מקאריץ זכותו יגן עלינו] בעצמו הי'
מקיים אפילו בזקנותו שלא הי' יכול להלוך ברגליו הי' נושאין
אותו לטבול² במקוה חמה.

(אמרי פנחס, מובא בספר מקדשי שביעי)

(2) וכן נהגו כל הצדיקים, ראה לעיל.

פרק מא

מקוה מטהר

ונסיים בדברי התנא אלקי רבי עקיבא^א, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים ואומר מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל.

על ידי המקוה נעשה קיבוץ נדחי ישראל

על ידי המקוה נעשה קיבוץ נדחי ישראל כמו שרמזנו "מקב"ץ נדח"י עמ"ו ישרא"ל" עולה תתק"ס לוגין שבמקוה כי ישרא"ל נחשב בסי' למספר תקי"מ. (אמרי נועם, פרשת בשלח).

בזכות טהרת המקוה במים נזכה לביאת המשיח

אמר רבי עקיבא: אשריכם ישראל, לפני מי אתם מיטהרין, מי מטהר אתכם - אביכם שבשמים (סוף יומא), ובזכות זה יתקיים במהרה ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על הפסוק "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים" (בראשית א' ב'), זו רוחו של מלך המשיח, היינו שבזכות טהרת המקוה במים נזכה לביאת המשיח, עד כאן. (הרב הקדוש החוזה מלובלין זצ"ל, ספר מעין גנים).

(כא) ראה במשנה מסכת יומא (פרק ח' משנה ט'), מסכת יומא (דף פה עמוד ב'), ירושלמי יומא (פרק ח' דף מ"ד טור ג').

**סיפור נורא מהרב הקדוש הרבי ר' זושא
מהאניפאלי זי"ע בערב שבת במקוה**

בספר מאמר מרדכי (סלאנים, דף ס') מביא סיפור נורא, מה שהי' עם הרב הקדוש הרבי ר' זושא מהאניפאלי זכותו יגן עלינו: בערב שבת הי' בא אל בית המרחץ ופושט את בגדיו, ומילא מחתה עם גחלים וישב עליהם, וקרא: קוקט וואס פאר א רשע זושא איש, אפילו די קוילן ווילן איהם נישט ברענען. [הסתכל איזה רשע זושא הוא, שאפילו הגחלים לא רוצים לשרוף אותו].

הרב הקדוש ר"ר אלימלך בכל

ערב שבת קודש לפני שבירך את ישראל היה
הולך אצל אש ושורף את ידיו הקדושים

בספר שיח זקנים (חלק ב' דף ב') וזה לשונו: סיפר הרב הקדוש בעל דברי ישראל ממאדזשיץ שמנהגו של הרב הקדוש ר"ר אלימלך [מליזענסק] הי' בכל ערב שבת קודש אחר המקוה לברך כל מי שבא להתברך, והגבי ידיו הקדושים באויר ואנשים וגם נשים עמדו תחת ידיו הקדושות, לא נגע רק למעלה מהם ובירך. פעם אחת התחתן מתנגד א' לא' מהאנשים שבעיר ליזשענסק, ואביו אמר לו מהמנהג הנזכר לעיל, והוסיף מיר האלטן נישט פון דעם. [אין אנו מחזיקים מזה] האברך הנזכר לעיל הלך לראות איך מתנהג הרב הקדוש, ראה שלפני שמברך הולך אצל אש ושורף את ידיו, ואמר אז הרב הקדוש בזה הלשון: הענט וואס ווערן נישט פארברענט אין פייער מעגן בענטשן אידישע קינדער. [ידיים שאינם נשרפים באש מותר להם לברך ילדי ישראל]